SODĂ CALCINATĂ :

— calitate extra — Na_2CO_3 — 99% ;
— calitate superioară — Na_2CO_3 — 98,8% ;

SODĂ CAUSTICĂ PRIN CAUSTIFICARE :

— calitate superioară — NaOH — 98,7% ;
— calitate I — NaOH — 97,2%

SILICAT DE SODIU :

solid - neutral $\left\{\frac{1}{3}\right\}$

alcalin $\left\{\frac{1}{2}\right\}$

lichid 38/40° Bé.

Produce şi livrează

UZINA DE PRODUSE SODICE GOVORA

DERO

Spală pentru dumneavoastră
ușor și impecabil

SUPER : pentru bumbac, in și cînepă

LUX : lînă, mătase, fibre sintetice

CRISTAL și IDEAL : în special pentru țesăturile albe (in, cînepă, bumbac)

Detergenți DERO, granulați și parfumați produși de COMBINATUL PETROCHIMIC PLOIEȘTI

Lei 2

LUMEA

Nr. 5

28 ianuarie 1971

Securitatea europeană

CĂTRE UN CADRU INSTITUȚIONAL?

AL CUI ESTE PETROLUL

Procesul Manson

La 25 ianuarie, în cadrul şedinţei Consiliului de Stat, prezidată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, au fost ratificate Tratatul româno-polon şi Tratatul româno-bulgar

Cancelarul Willy Brandt a vizitat Parisul pentru convorbiri oficiale franco—vest-germane. În imagine, oaspetele alături de premierul Jacques Chaban-Delmas

Andrei Gromîko şi Rudolf Kirchschläger pe aeroportul din Moscova, la sosirea ministrului de externe austriac care face o vizită în U.R.S.S.

LUMEA

Nr. 5 (379) — 28 ian. 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

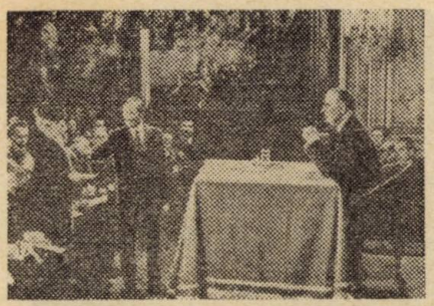

UN „OPTIMISM PRUDENT", în ciuda dificultăților multiple, pare să caracterizeze actuala etapă de activitate a „misiunii Jarring" (pag. 2). A patra conferință de presă a președintelui Pompidou a prilejuit o amplă definire de poziții în raport cu problemele actualității interne și internaționale (pag. 3). Reuniunea Commonwealthului a luat sfîrșit fără să se fi înlăturat divergențele provocate de intenția cabinetului britanic de a livra arme regimului rasist din Africa de Sud (pag. 6).

AMPLA PROBLEMATICĂ a securității europene include și crearea unui cadru organizatoric și funcțional adecvat, menit să faciliteze și să permanentizeze dialogul și colaborarea dintre statele continentului nostru. Ce ar însemna mai precis un asemenea cadru? Ce modalități practice există pentru a fi realizat ? (pag. 12).

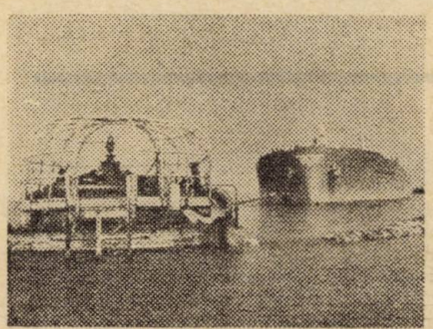

PĂSTRÎNDU-ȘI neștirbită supremația printre sursele de energie ale societăților moderne, petrolul constituie în lumea capitalistă obiectul unor profunde conflicte și contradicții între marile monopoluri internaționale și statele furnizoare de „aur negru", în majoritatea lor țări slab dezvoltate, care tind să-și valorifice propriile resurse potrivit intereselor naționale (pag. 16).

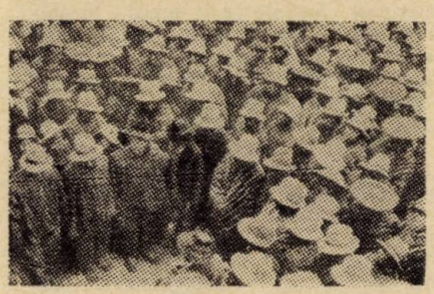

ACT ISTORIC de justiție socială, care a desființat străvechi servituți feudale, reforma agrară inițiată de autoritățile peruviene acționează ca un ferment puternic al progresului economic și social, problemă tratată pe larg în al doilea reportaj din ciclul „Întîlnire cu Peru" (pag. 22).

LA 26 IANUARIE, în R.D. Vietnam s-a celebrat Tetul, sărbătoare care marchează în forme profund originale începutul noului an lunar. O amplă emulație în producție premerge Tetul, el însuși prin tradiție o sărbătoare a muncii și efortului creator (pag 19).

ARTICOLE ȘI REPORTAJE POLITICE

Orientul Apropiat. „Optimism prudent". Rodica Georgescu. 2

Paris. „Un dozaj subtil". Florica Șelmaru. 3

Washington. Al 187-lea Mesaj. George Serafin. 5

Commonwealth : Concluziile au fost amînate. Mihai Matei. 6

Indochina. Escaladare în Cambodgia. Sergiu Verona. 7

Düsseldorf. Dileme în U.C.D. Radu Pascal. 8

Un document al prieteniei româno-ungare. Ileana Nicolaescu. 10

Reflecții privind cadrul organizatoric al securității și colaborării în Europa (I). Dr. Nicolae Ecobescu și Sergiu Celac. 12.

Al cui este petrolul. Liana Enescu. 16

Ziua internațională de solidaritate cu popoarele arabe. Prof. dr. doc. Stanciu Stoian. 20

Întîlnire cu Peru (II). Eugen Pop. 22

Procesul Manson. Spectacolul se joacă de șase luni. Felicia Antip. 25

DIN SURSE. 11

ECONORAMA. 15

MERIDIANE '71

Sărbătoarea Tet. Corneliu Vlad. 19

DOCUMENTE ALE PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

Apelul Partidului Comunist Italian la a 50-a aniversare. 21

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Medunarodna Politika, Le Monde, Neue Zürcher Zeitung, Pravda. 27—30

PROFIL

Misael Pastrana Borrero, președintele Columbiei. 30

POȘTA REDACȚIEI 31 — 32

ÎN FRANȚA A APĂRUT

UN VOLUM ÎNCHINAT VIEȚII ȘI OPEREI TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

A apărut recent în librăriile franceze studiul biografic „NICOLAE CEAUȘESCU", semnat de publicistul francez Michel-P. Hamelet. Tipărit de prestigioasa editură pariziană „Seghers", volumul face parte din colecția „Destine politice", care prezintă biografiile unor proeminente personalități politice ale vremii noastre.

Autorul lucrării, bun cunoscător al României, și-a consacrat activitatea din ultimul timp studierii evoluției țării noastre, vieții și muncii secretarului general al P.C.R., cartea sa fiind considerată în Franța ca o mărturie obiectivă despre destinul unui popor și al unui om politic care s-au impus stimei și prețuirii opiniei publice mondiale. Cele 190 de pagini, bogat ilustrate, oferă cititorului nu numai un studiu biografic, ci și o imagine globală edificatoare asupra dezvoltării României contemporane, asupra principalelor etape din procesul construcției socialiste, asupra rolului pe care statul român îl joacă azi pe arena internațională. Paginile cărții cuprind, de asemenea, mărturii despre prietenia tradițională dintre popoarele român și francez.

Încă de la apariție, presa franceză (printre care cotidianul „Le Monde", săptămînalul „Paris-Match"), precum și radioteleviziunea franceză au primit volumul cu un viu interes.

ORIENTUL APROPIAT

„OPTIMISM PRUDENT"

„Optimismul prudent" manifestat de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, U Thant, în cadrul conferinței de presă, ținută săptămîna trecută, exprimă de fapt sentimentul cvasigeneral împărtășit acum, în noua etapă a relansării misiunii Jarring. Și aceasta din mai multe motive. Ultimele săptămîni au însemnat perioada în care activitatea diplomatică a atins unul din nivelele cele mai intense — poate chiar cel mai intens — de la izbucnirea conflictului din iunie 1967. Totodată, acordul de încetare a focului de-a lungul Canalului de Suez, în vigoare din luna august 1967, creează atmosfera necesară medierilor ambasadorului suedez. Evident, există încă o multitudine de dificultăți care urmează a fi depășite și care determină unele reacții de neîncredere în posibilitatea unor reglementări negociate. Dar tot atît de evident pare să fie faptul că nici una dintre părți — în ciuda divergențelor capitale ce le separă în stadiul actual — nu își manifestă intenția de a boicota negocierile, de a provoca o ruptură a dialogului indirect angajat în cadrul misiunii Jarring.

După întoarcerea mediatorului O.N.U. din vizita sa în Israel, și după ce acesta a prezentat părților arabe interesate „ideile și sugestiile" formulate de partea israeliană (conținutul lor a fost examinat într-un număr precedent al revistei), guvernul R.A.U., prin intermediul reprezentantului său la O.N.U., a înmînat lui Gunnar Jarring și președintelui Consiliului de Securitate un memorandum privind reglementarea pașnică a conflictului din Orientul Apropiat. Reafirmîndu-și acordul cu rezoluția Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, guvernul egiptean subliniază că în vederea reglementării situației din regiune, în conformitate cu această rezoluție, este necesară îndeplinirea a o serie de condiții și anume : retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate începînd cu data de 5 iunie 1967 ; adoptarea de către Israel a unei declarații de renunțare la expansiuni teritoriale ; reglementarea justă a problemei refugiaților palestinieni conform cu rezoluțiile adoptate de Consiliul de Securitate și Adunarea Generală ; încetarea stării de beligeranță, renunțarea la orice pretenții și garantarea libertății de navigație ; respectarea și recunoașterea suveranității, integrității teritoriale și independenței politice a fiecărui stat din regiune, recunoașterea drepturilor acestor țări de a trăi în pace în cadrul unor frontiere sigure și recunoscute ; garantarea păcii, inviolabilității teritoriale și independenței politice a fiecărui stat.

După părerea R.A.U., securitatea statelor din Orientul Apropiat ar trebui să fie garantată prin „crearea unei forțe de menținere a păcii a Națiunilor Unite la care să participe cei patru membri permanenți ai Consiliului de Securitate" și prin „stabilirea de zone demilitarizate de o parte și de cealaltă a frontierelor". Această forță internațională ar urma să aibă — în concepția părții egiptene cu totul alte sarcini decît le-au avut de pildă „căștile albastre" ale O.N.U. înainte de iunie 1967. „În timp ce acestea din urmă — sublinia ministrul de externe, Mahmud Riad, într-o declarație făcută ziaristului francez Eric Rouleau — aveau doar un rol de observatori, trupele cvadripartite ar avea dreptul să împiedice, la nevoie, declanșarea de operațiuni militare ale unui stat împotriva celuilalt în Orientul Apropiat".

Comentatorii reliefează faptul că, față de luările de poziție precedente, actualul memorandum al R.A.U. — proclamînd dreptul fiecărui stat din regiune de a trăi în pace la adăpostul unor frontiere sigure și recunoscute — reprezintă un progres substanțial spre realizarea unei reglementări a situației. Cu toate acestea, divergențele ce reies din compararea tezelor israeliană și egipteană continuă să apară, și în stadiul actual, ca ireconciliabile, concepțiile rămînînd diametral opuse atît în ce privește natura conflictului, cît și în privința interpretării sensului rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

Memorandumul R.A.U. este considerat „nesatisfăcător" la Tel-Aviv, acesta dorind, după cum afirmă ministrul de externe Abba Eban, să se declare în „mod clar, pozitiv dacă se dorește pacea cu Israelul". „Acesta este testul fundamental și el va constitui punctul esențial al documentelor pe care noi le pregătim", arăta șeful diplomației israeliene. Pe de altă parte, în mesajul transmis recent secretarului de stat al S.U.A. de către ministrul de externe egiptean, se afirmă că guvernul R.A.U. nu consideră că s-a realizat pînă în prezent vreun progres în aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate, deoarece Israelul persistă în refuzul de a evacua teritoriile arabe ocupate. Mahmud Riad preciza că guvernul său a adus la cunoștința mediatorului O.N.U. că se angajează să respecte toate punctele acestei rezoluții, menționînd că R.A.U. a acceptat încetarea focului propusă de S.U.A. pentru a-i oferi lui Jarring posibilități largi de a-și îndeplini misiunea.

În zilele ce urmează, atenția generală va fi îndreptată, fără doar și poate, spre obținerea unei noi prelungiri a acordului de încetare a focului — indispensabilă pentru buna desfășurare a misiunii mediatorului O.N.U. Apropierea datei de 5 februarie explică, de altfel, intensa activitate diplomatică ce are loc în capitala R.A.U.

Rodica GEORGESCU

PARIS

„UN DOZAJ SUBTIL"

Pentru că recenta conferință de presă a președintelui Pompidou a avut loc într-un moment în care apropierea alegerilor municipale — mai „politice" de data aceasta decît sînt îndeobște — determină definiri de poziții din partea tuturor formațiilor în competiție. Pentru că s-a situat nu cu mult înainte de reuniunea consiliului ministerial al „celor șase", prima după memorabila noapte de 14—15 decembrie 1970, în care pozițiile Franței de o parte, Germaniei federale și Olandei de cealaltă, au rămas ireconciliabile, iar jaloanele edificării „micii Europe" lăsate în suspensie. Pentru că, patru zile mai tîrziu, cancelarul Brandt avea să sosească la Paris potrivit prevederilor tratatului franco — vest-german din 1963 (reuniuni bianuale la nivel înalt), urmat îndeaproape (29—30 ianuarie) de premierul Colombo și ministrul său de externe Aldo Moro. Pentru toate aceste motive — plus acela că nu este ușor pentru un om de stat să fie urmașul unei figuri de dimensiuni istorice și că, de la instalarea lui Georges Pompidou la Elysée, observatorii urmăresc și cîntăresc cu extremă atenție modul lui de a aborda problemele — cea de a patra conferință de presă a președintelui Republicii, prima după moartea generalului de Gaulle, a fost așteptată cu un interes deosebit.

De mai multă vreme de altfel, aceiași observatori notau că, reafirmînd consecvent intenția sa de a asigura deopotrivă „continuitatea" orientărilor politice ale ilustrului său predecesor și „deschiderea" față de realități în permanentă transformare, Georges Pompidou exprimă pe aceste coordonate propria sa personalitate, propriul său stil și intenția de a asuma în sensul cel mai larg răspunderile înaltei magistraturi ce i-a fost încredințată. El a încheiat conferința de presă de săptămîna trecută (ultima parte a fost consacrată problemelor de politică internă) declarînd : „Nu consider că am dreptul să invoc numele generalului de Gaulle pentru a pretinde să se aprobe politica mea. Dar nici nu recunosc nimănui dreptul să critice această politică în numele generalului de Gaulle... În ceea ce privește legitimitatea mea, ea se întemeiază pe alegerea liberă a poporului francez care m-a adus în locul unde sînt și în fața căruia, exclusiv, sînt răspunzător". Relatînd impresiile participanților la întîlnirea președintelui Pompidou cu ziariștii, agenția „France Presse" scria : „Atît prin ton — «mai ferm, mai caustic» decît alteori, notează un observator — cît prin formă și conținut, nu a fost o conferință «obișnuită». Au fost spuse multe lucruri și mai apăsat ca oricînd".

Dacă în ceea ce privește causticitatea tonului, aprecierea pare să se refere mai cu seamă la acea parte a conferinței care a fost consacrată tematicii și relațiilor interne, fermitatea apare deopotrivă în susținerea punctelor de vedere ale politicii franceze pe scena internațională. Fermitate care se asociază uneori cu prudența, alteori cu umorul. Prudență la capitolul negocierilor franco-algeriene în materie petrolieră de pildă („negocierile noastre cu Algeria au un asemenea caracter încît ne obligă să privim problema petrolului într-un context mult mai vast", „cele două guverne au luat de la început hotărîrea de a păstra secretul deliberărilor și nu voi viola astăzi acest secret") la capitolul Orientul Apropiat. („Nu îndrăznesc să spun că mai există speranțe în negocierile Jarring. Constat totuși că aceste negocieri au fost pornite, că se răspunde dintr-o parte și din cealaltă, se poate totuși spera deci că s-a făcut un pas..."). Umor — inclusiv o referire la această calitate britanică — atunci cînd un ziarist londonez a evocat raporturile Regatului Unit cu C.E.E. : „Noi am spus deseori că Franța dorește intrarea Marii Britanii în Piața comună, că Franța crede în aceasta. Este în continuare poziția mea, dar, firește, (intrarea) depinde în primul rînd de englezi. Acestora le sînt recunoscute între altele trei calități : umor, tenacitate și realism. Mi se pare uneori că mai sîntem încă în stadiul umorului. Nu mă îndoiesc că tenacitatea va urma. Sper că va veni la rîndu-i, și că va triumfa, realismul". Exprimînd apoi dorința ca relațiile directe dintre cele două țări să regăsească climatul amical de odinioară (și persiflînd propria sa înclinație de a se referi la opere literare) : „De vreme ce tot trebuie să citez un poet, recurg la Rimbaud : «Ah, vină timpul cînd inimile se îndrăgostesc»".

PROBLEMELE ȘI DILEMELE „MICII EUROPE"

Cea mai mare atenție și cele mai multe comentarii le-a suscitat însă — a și fost tratată de președinte pe larg și cu o deosebită preocupare pentru precizia expunerii — problematica raporturilor dintre țările membre ale C.E.E. Divergențele care au marcat reuniunea „celor șase" de la mijlocul lui decembrie, disputa — cînd latentă, cînd eruptivă, dar mereu vie încă de la începuturile C.E.E. — între supranațional și național, au determinat fără îndoială această punere la punct. Săptămînalul „Paris-Match", în numărul care a precedat conferința de presă, semnala într-o notiță că președintele Pompidou a folosit o parte din week-end pentru a pregăti răspunsuri la unele dintre întrebările previzibile ce aveau să-i fie adresate. Este probabil că destinul „micii Europe" intră în această categorie.

Spre deosebire de generalul de Gaulle, a cărui optică și ale cărui argumente împotriva organismelor supranaționale erau expresia unui atașament ireductibil față de acea Franță ce „vine din adîncul timpurilor" și a cărui frază amplă își drapa ritmurile în concordanță cu această viziune istorică, președintele Pompidou, într-un stil direct deși atent la formulări și nuanțe, se declară preocupat de realitatea concretă a Europei occidentale contemporane. Dintr-un punct de vedere practic, el demonstrează că o sudură a celor șase, așa cum o preconizează unii dintre ei, este imposibilă. Dar președintele Franței a ținut să sublinieze că inițiativa pe care a luat-o și căreia i s-a datorat convocarea, în decembrie 1969, a conferinței de la Haga a celor șase, exprima credința sa că „a construi Europa este posibil și necesar".

Dar ce fel de Europă ? Tezele președintelui Pompidou nu sînt opuse celor gaulliene, mai degrabă ele apar complementare acestora. După cum se știe, generalul de Gaulle a evocat și el, în repetate rînduri, posibilitatea unei atît de largi dezvoltări a cooperării între parteneri încît la un moment dat să se ajungă la o modalitate confederală în care însă fiecare stat să-și păstreze neatinse identitatea și suveranitatea (o „Europă a patriilor"). Președintele Pompidou declară de asemenea că „nu poate fi vorba decît de a construi, **pornind de la ceea ce există** (subl. ns.), o confederație de state". E adevărat că, spre deosebire de predecesorul său care nu a folosit niciodată (sau niciodată în sens pozitiv) cuvîntul „integrare", președintele Pompidou a vorbit despre „...o confederație de state hotărîte să-și armonizeze politica și să-și integreze economiile". Mai mult, a schițat în conferința sa de presă jaloanele unui asemenea drum. Ca o ipoteză însă, care să se desfășoare într-un timp imprecis (prezentată de altfel ca „o schemă între multe altele" posibile) și, mai ales, însoțită de o bogată ilustrare a dificultăților obiective, concrete, care i s-ar opune. În legătură cu ideea unui eventual guvern confederal : „Că ar putea avea ca punct de pornire organisme tehnice, comisii, e o iluzie pe care faptele au și spul-

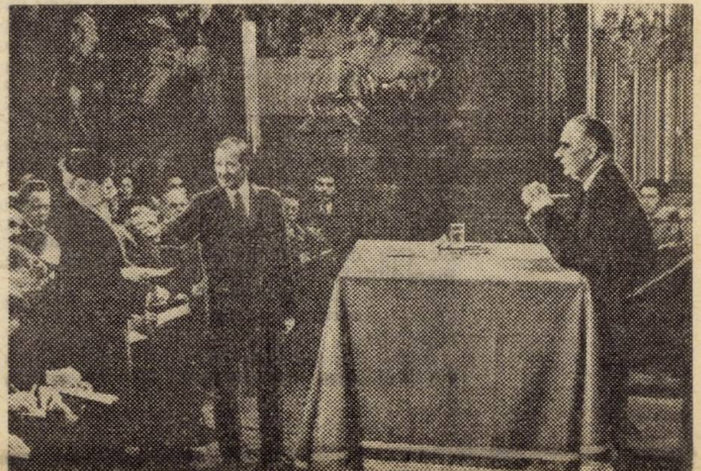

A patra conferință de presă a președintelui Pompidou. „Au fost spuse multe lucruri și mai apăsat ca oricînd"

berat-o...", deci un asemenea guvern „n-ar putea rezulta decît din reuniunea guvernelor naționale, adunîndu-se spre a lua decizii valabile pentru toți". Dar cum va lua aceste decizii ? Aici nu lipsesc unele aluzii malițioase : „Ei, bine, eu cer fiecăruia, în special partenerilor noștri, să se uite cum funcționează guvernele de coaliție". De asemenea, referindu-se la controversele de la Bruxelles și la stăruințele unora dintre parteneri în favoarea unui calendar pe zece ani care să pregătească, prin transferuri succesive de suveranitate către organisme internaționale ce ar urma să fie create, intrarea în vigoare a unei monede unice, președintele Franței a declarat că, în concepția lui, „spiritul de la Haga" consistă în „a aborda cu hotărîre prima etapă mai degrabă decît să se schimbe discursuri teoretice despre ce se va întîmpla poate, dacă totul merge bine, după 1980". S-a spus, nu fără temei, că în conferința sa de presă, președintele Pompidou a practicat „un dozaj subtil" menit să apere în același timp interesele naționale ale Franței și bunele ei relații cu partenerii.

Aproape unanimi, observatorii văd în partea consacrată politicii externe a conferinței de presă, nu numai un mesaj destinat opiniei publice franceze, dar și o definire de poziție în raport cu problemele actualității. În acest sens, se consemnează și răspunsurile date unor întrebări referitoare la evoluția climatului european și la conferința pentru securitatea continentului : „...Eu continui, așa cum am spus și la Moscova, să doresc ca pregătirea conferinței pentru securitatea europeană să intre într-o fază activă", „Nu pot să prevăd o dată (pentru conferință). Dar în ceea ce mă privește, eu cred : cu cît mai repede, cu atît mai bine".

CANCELARUL BRANDT LA PARIS

Același observatori notează de asemenea că, în bună măsură, unele puneri la punct se adresează anumitor capitale occidentale. Londra, de pildă, sau, mai cu seamă în momentul de față, Bonnul. Din două motive : controversa franco — vest-germană din decembrie trecut la Bruxelles și vizita cancelarului Brandt la Paris.

Înaintea plecării sale din Bonn, cancelarul s-a declarat sigur că în cursul consultărilor pe care urma să le aibă în capitala Franței, cele două părți vor face schimburi de păreri utile în ceea ce privește relațiile Est-Vest și că se vor putea pune de acord în problemele colaborării vest-europene (cu mențiunea că nu intenționează să obțină un asemenea acord cerînd ca interlocutorii să adopte poziția vest-germană). Cum, potrivit uzanței stabilite, la încheierea bianualelor întîlniri franco—vest-germane la nivel înalt nu se publică un comunicat final — purtătorii de cuvînt ai celor două delegații țin doar o conferință comună — informațiile și comentariile apărute în timpul convorbirilor sînt în general „barometrul" acestora. În timpul vizitei la Paris a cancelarului Brandt, barometrul părea să confirme optimismul exprimat de cancelar la plecarea sa din Bonn. În primul rînd, semnalînd schimbul de toasturi de luni seara : președintele Franței a salutat (vorbind în limba germană) „realismul" politicii R.F.G. care a semnat în 1970 tratatele cu U.R.S.S. și Polonia, și comuna preocupare a celor două țări pentru „o mai bună securitate europeană" ; răspunzînd (în limba franceză), oaspetele a mulțumit președintelui Pompidou pentru că „a sprijinit energic și activ, în toate fazele ei, politica aceasta căreia de altfel, în unele privințe, Franța i-a dat primul impuls".

În ceea ce privește comunitatea vest-europeană, francezii vorbeau cu satisfacție despre o „schimbare de tonalitate" la partenerii lor (în raport cu decembrie 1970), vest-germanii despre abordarea în spirit practic, „pragmatic", a problemelor C.E.E. de către francezi, subliniind în plus că, în ceea ce-i privește, ei „nu se cramponează" de un „perfecționism" exagerat în numele căruia să vrea cu orice preț înmulțirea organismelor supranaționale. Nu s-a mers însă pînă la o înțelegere privind un eventual nou plan pentru realizarea uniunii economice și monetare. Pentru a nu împieta asupra competenței și a nu anticipa asupra hotărîrilor viitoarei reuniuni a „celor șase" la Bruxelles, spun cercurile oficiale. „Le Figaro" de pildă, e totuși de altă părere : „Se cuvine să rămînem prudenți

→

FOTOCRONICA

La locul tragicului accident de aviație din sudul Franței, căruia i-au căzut victimă șapte specialiști din cadrul Comisariatului pentru energie atomică și șapte ofițeri superiori care se îndreptau spre Pierrelatte

SENTINȚA DE LA CONAKRY

Duminică dimineața au fost anunțate pe stadionul „28 Septembrie" din Conakry (unde se adunaseră o mulțime de locuitori ai capitalei Republicii Guineea), în cadrul unui miting transmis de posturile de radio, sentințele pronunțate de Adunarea Națională guineeză în procesul intentat autorilor încercării de lovitură de stat de la 22 noiembrie 1970. Condamnările tribunalului militar sînt cele mai aspre pedepse pronunțate în vreun stat african în deceniul de independență : 91 de persoane condamnate la moarte (dintre care 33 în contumacie), 66 de persoane condamnate la muncă silnică pe viață și 16 femei expulzate. (Nu cu mult înainte, președintele Seku Turé a renunțat la dreptul de grațiere atribuit șefului statului).

Actul de acuzare, citit de purtătorul de cuvînt al tribunalului, afirmă că persoanele condamnate au fost împărțite în două categorii, în funcție de gravitatea acțiunilor săvîrșite și de legăturile mai mult sau mai puțin strînse pe care le-au avut cu complotul. Printre condamnați se află șase portughezi, precum și cîteva foste personalități ale vieții politice și economice guineeze.

La 22 noiembrie anul trecut, un grup de oponenți ai regimului din Guineea, sprijiniți de mercenari portughezi, au încercat să răstoarne guvernul condus de Seku Turé. Tentativa a eșuat. În urma cercetărilor întreprinse de o misiune de anchetă a O.N.U., desfășurată între 25 și 28 noiembrie, Consiliul de Securitate a condamnat la 9 decembrie Portugalia pentru participarea la complot. Ulterior, conferința statelor africane de la Lagos a recondamnat intervenția portugheză în Guineea, solidarizîndu-se cu măsurile instituite de președintele Seku Turé. Între timp, persoanele arestate în zilele tentativei de lovitură de stat eșuate și cele care aveau legături cu complotul erau anchetate de tribunalul militar.

Evenimentele de la 22 noiembrie au avut repercusiuni nefavorabile asupra relațiilor Republicii Guineea cu unele țări vecine — Coasta de Fildeș și, în special, Senegal. Deși a doua zi după anunțarea tentativei de lovitură de stat, președintele Senegalului, Léopold Senghor, a transmis un mesaj de solidaritate cu conducătorii Republicii Guineea, radio Conakry declara că la frontiera senegaleză ar fi concentrate trupe — știre dezmințită la Dakar. Léopold Senghor și-a reafirmat sprijinul său și în cadrul conferinței O.E.R.S. (Organizația statelor riverane fluviului Senegal) de la 24 noiembrie. La sfîrșitul lunii noiembrie, Senegalul renunța la manevrele militare proiectate pentru acea perioadă. S-au depus eforturi diplomatice de ambele părți pentru înlăturarea neînțelegerilor, în așa fel încît, la 18 ianuarie, Léopold Senghor declara în cadrul O.E.R.S. că „o soluție durabilă a fost găsită spre satisfacția părților". După patru zile, Seku Turé, criticînd într-o ședință a Adunării naționale poziția Senegalului în legătură cu evenimentele de la 22 noiembrie, a cerut extrădarea rezidenților guineezi din această țară. Urmarea a fost rechemarea, la 23 ianuarie, de către autoritățile din Senegal, a ambasadorului lor la Conakry.

S. Ț.

față de optimismul oficial, căci chiar dacă se manifestă un acord asupra obiectivelor de atins, nu s-au examinat acum modalitățile concrete pentru atingerea lor. Și fără îndoială acesta este terenul pe care se vor ivi dificultăți reale. De pe acum sîntem în drept să ne întrebăm dacă principiile asupra cărora s-a realizat azi o înțelegere nu vor da loc la interpretări divergente..." Cotidianul parizian vorbește în numele unei lungi experiențe : toate disputele din și din jurul C.E.E. se desfășoară în numele interpretărilor contradictorii date unora și acelorași texte, inclusiv prevederile tratatului de la Roma, actul constitutiv al grupării „celor șase". În numele interpretărilor contradictorii, și în baza intereselor contradictorii : în realitate, fiecare dintre partizanii instituțiilor supranaționale este gata să renunțe cu dragă inimă la... suveranitatea celorlalți.

Florica ȘELMARU

DETECTOR

Tot tradiția...

Cînd în Camera Comunelor se alege un nou „speaker" (președintele), tradiția cere să fie dus cu forța pe scaunul său, el dînd aparent impresia că se opune. Aceasta pentru că pe vremuri „speakerii" riscau să ajungă lesne pe eșafod, ceea ce făcea postul puțin invidiat. Iată însă că, la ultima alegere, rolurile s-au inversat : cînd Selwyn Lloyd, noul „speaker" al Camerei Comunelor, ales în locul laburistului Horace King, a vrut să se îndrepte spre scaunul prezidențial, parlamentarii, în loc să-l împingă, încercau să-l oprească. Contrar tuturor tradițiilor, alegerea i-a fost contestată chiar de unii dintre propriii săi colegi de partid, conservatorii. Nu pentru că ar fi avut ceva împotriva lui Lloyd ca persoană, ci fiindcă nu au fost de acord cu metoda alegerii sale.

„Speakerul" este ales — conform tradiției — tot așa cum era ales pînă nu demult și șeful Partidului conservator : grupul restrîns al „înțelepților" partidului se consulta pînă ce un nume „ținea" (este cuvîntul consacrat) dintre toate celelalte propuse. Dar, în ultima vreme, conservatorii au preferat să abandoneze acest arhaism electoral : Heath este astfel primul lider conservator ales de întreg grupul parlamentar conservator, dintre mai mulți candidați lucrurile păreau să intre în normal, pînă cînd alegerea „speakerului" a oferit reeditarea unei practici considerate total nedemocratică.

Dezbaterile și controversele au dat prevalență părerilor care susțin că în viitor, toți membrii Camerei Comunelor trebuie să participe la alegerea președintelui. Pînă una alta, metoda anacronică i-a permis lui Selwyn Lloyd să-și ocupe scaunul...

R. D.

WASHINGTON

AL 187-LEA MESAJ

Mesajul privind Starea Uniunii : un program ambițios dar și multe semne de întrebare

Va fi cel de al 92-lea Congres mai receptiv la pledoaria lui James Reston în favoarea unei dezbateri globale a mesajului lui Richard Nixon privind Starea Uniunii, decît au fost, în general, congresele precedente față de aceste tradiționale expuneri prezidențiale ? Sau, conform unei alte tradiții, nu neapărat constituționale, mesajul va fi comentat doar de unii congresmeni și de presă, forul legislativ mulțumindu-se să defalce programul enunțat în felii ce urmează a fi distribuite diferitelor — și nu sînt puține — comitete și comisii ?

Un răspuns cert fiind desigur prematur, rămîne de relevat adevărul că un mesaj care își propune schimbări de structură menite să deschidă calea „unei noi revoluții", îndreptățește deplin ridicarea unei probleme ca aceea pusă de reputatul ziarist american. Și aceasta cu atît mai mult cu cît ambițiosul program al președintelui este prezentat unui for care, cu osebire în ultimii doi ani, încearcă să recupereze din prerogativele tot mai mult trecute de-a lungul anilor asupra puterii executive. Rareori un asemenea mesaj a solicitat cu atîta insistență concursul Congresului, rareori i-a fost dat acestuia să audă devansarea unor caracterizări atît de elogioase condiționate însă de numeroși **dacă :** Dacă acest Congres **va răspunde... va contribui... va modifica... va lua măsuri... va lansa,** și, apoteotic, **...va deschide calea.**

Spre ce ? Spre înfăptuirea unui program care ar da „actualului Congres, al 92-lea, posibilitatea să fie consemnat drept cel mai mare Congres din istoria Americii". Care sînt condițiile, respectiv obiectivele de natură a asigura forului legislativ în funcție această supremă onoare ? În ordinea enunțată de președinte, este vorba de :

— Reforma asistenței sociale, pentru a termina cu actualul sistem devenit „un ultragiu monstruos, o risipă, un ultragiu la adresa comunității, la adresa contribuabilului și în special la adresa copiilor pe care este presupus să-i ajute". Președintele cere Congresului să voteze cu prioritate „planul de asistență familială" care n-a putut fi votat în sesiunea parlamentară precedentă și care prevede garantarea unui venit minim, dar și „stimulente efective de muncă și obligații efective de muncă".

— Al doilea obiectiv promite „ceea ce americanii nu au avut din 1957 — prosperitate deplină în timp de pace". Calea propusă este „un buget de expansiune", care să stimuleze economia, să creeze noi posturi, să frîneze inflația.

— Îmbunătățirea mediului înconjurător, proces ce urmează a fi realizat în baza programului prezentat încă anul trecut și a unor noi măsuri ce vor fi comunicate ulterior.

— Înlăturarea unei alte racile a vieții sociale este promisă în programul prezidențial prin îmbunătățirea asistenței medicale, „pentru a o pune mai echitabil la dispoziția unui număr mai mare de oameni". Totodată, președintele va cere Congresului un credit excepțional de 100 milioane dolari „în vederea lansării unei campanii intensive pentru descoperirea mijloacelor de vindecare a cancerului".

— Cel de al 5-lea obiectiv se referă la „întărirea și reînnoirea guvernelor noastre, ale statelor și locale". Poate că atît de actuala formulă europeană a „regionalizării" își găsește în America echivalentul în „noul federalism" anunțat de președinte și a cărui esență constă într-o nouă repartiție a resurselor naționale între guvernul federal și autoritățile locale. Aceasta, „pentru a salva statele și localitățile din pragul crizei financiare", dar și pentru că : „realitatea este că noi am făcut guvernul federal atît de puternic încît devine rigid, iar statele și localitățile atît de slabe încît se apropie de neputință. Dacă introducem mai multă putere în mai multe locuri, putem face guvernul mai creator în mai multe locuri... Deoarece totul pare să fi devenit mai mare și mai complex ; deoarece forțele care determină vietile noastre par să fi devenit mai îndepărtate și mai impersonale, în întreaga țară s-a produs un profund sentiment de frustrare. Indiferent dacă este vorba de muncitor care se simte neglijat, de negru care se simte asuprit sau de mama preocupată de copiii ei, s-a produs un sentiment crescînd de neputință".

— În sfîrșit, ultimul obiectiv este „o reformă completă a guvernului federal însuși". Din cele 12 departamente ministeriale cîte are astăzi guvernul ame-

→

rican, urmează ca doar 4 să rămînă neschimbate (departamentul de stat, trezoreria, apărarea și justiția) celelalte 8 reorganizîndu-se în 4 ministere noi. Principiul enunțat ca afiîndu-se la baza reformei este organizarea ministerelor „în jurul marilor obiective ale guvernului", pentru a ști, atunci cînd se pune o problemă, „unde să mergem" și pentru ca „ministerul să dispună de autoritatea și resursele necesare pentru a acționa".

După cum este lesne de observat, multe din obiectivele programului sînt deja cunoscute, ele făcînd parte din contenciosul transferat de precedentul Congres celui actual sau fiind enunțate de președinte în precedente cuvîntări și conferințe de presă. Totuși, unele dintre ele au căpătat dimensiuni noi și dacă ar fi de acceptat calificativul de „revoluționare", acesta s-ar putea aplica ultimelor două. Pentru că ele vizează într-adevăr structura puterii și pentru că, dincolo de efectele lor pe plan național, ele pun sub un unghi nou raporturile dintre puterea legislativă și cea executivă, dintre Congres și președinte. Repartizarea veniturilor naționale între puterea federală și autoritățile locale se poate lovi — așa cum s-a și întîmplat de altfel în trecut — de opoziția unor membri ai Congresului, puțin dispuși să accepte diminuarea atribuțiilor lor de control. La rîndul ei, restructurarea guvernului federal găsește adversari notorii în ceea ce „Le Monde" numește „birocrația stufoasă de la Washington", ca și în sentimentul unor parlamentari că această restructurare va anihila rolul și locul a numeroase comisii și subcomisii ale Parlamentului, principalele lor centre de exercitare a puterii.

Poate că tocmai complexitatea acestor două reforme a determinat prudență în comentarii din partea congresmenilor. Ceea ce nu este cazul și cu primele patru puncte din program, care au provocat o gamă largă de reacții. Mansfield, liderul majorității democrate din Senat, apreciind pozitiv mesajul a precizat însă că este nevoie de cunoașterea propunerilor concrete, la fiecare obiectiv enunțat, pentru a putea emite o apreciere definitivă. Lipsa de concretețe se reproșează destul de larg președintelui. Pentru senatorul Hubert Humphrey, democrat, discursul „conține foarte multe promisiuni, dar nu foarte mult din ceea ce se cere unui program", în timp ce Birch Bayh consideră că „el nu a formulat în mod corespunzător necesitatea rearanjării priorităților noastre". Mulți observatori remarcă apoi absența din discursul prezidențial a două probleme a căror impact asupra vieții politice și sociale americane sînt mai mult decît evidente și de a căror soluționare depinde în mare măsură succesul sau eșecul programului : soarta minorităților neagră, indiană și americano-mexicană, precum și, sau mai ales și, războiul din Vietnam. Este adevărat că președintele a omis total orice referire la politica externă și relațiile internaționale ale S.U.A., urmînd să facă aceasta în februarie, cînd va pronunța mesajul cu privire la „starea lumii". Dar este imposibil de detașat războiul din Vietnam, politica de „vietnamizare" și întreaga „doctrină Nixon", de programul intern, de capitolele vizînd problemele de buget. Cînd aviația americană reia sau intensifică activitățile sale împotriva R. D. Vietnam și în Cambodgia, apelul la calm și liniște adresat populației și cu prioritate tineretului american, are oare șanse de a fi auzit ?

Nu de mult, președintele a ținut o conferință de presă la care problemele externe, inclusiv Vietnamul, au fost amplu abordate. Dar ziariștii, și prin ei opinia publică, nu au aflat nimic nou, nimic de natură a-i convinge că păcii promise de președinte i se pregătesc și premise. Dimpotrivă. Va umple această lacună viitorul mesaj ? Este unul din lucrurile cele mai arzător așteptate. Împreună cu mesajul privind „Starea Uniunii", viitoarele mesaje, cu privire la buget și la viața internațională, vor putea oferi tabloul global al opțiunilor președintelui. Momentul este semnificativ, pentru că mandatul prezidențial a ajuns exact la jumătatea termenului său, în condițiile unui Congres reînnoit, a cărui orientare va fi din ce în ce mai puternic marcată de apropierea datei alegerilor prezidențiale, toamna lui 1972.

George SERAFIN

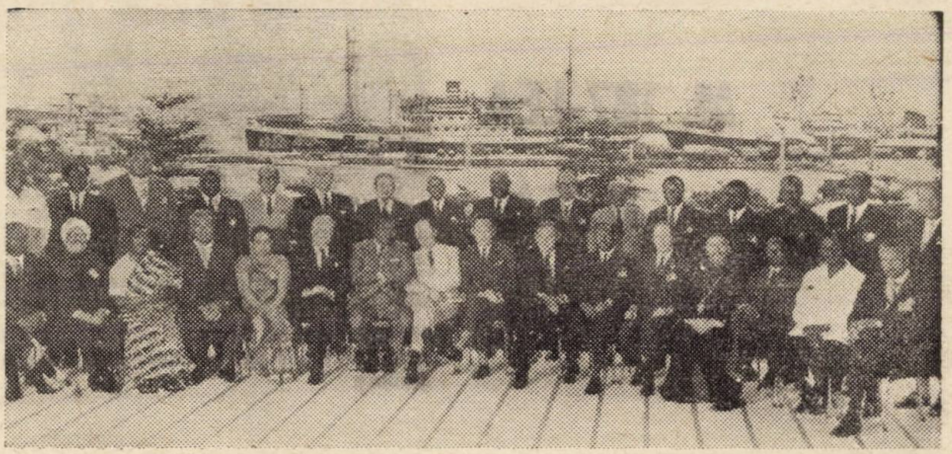

Commonwealth '71 : conferința s-a încheiat, controversele persistă...

SINGAPORE

COMMONWEALTH: CONCLUZIILE AU FOST AMÎNATE

„Bătălia de la Singapore" — cum a numit cotidianul londonez „Daily Telegraph" conferința Commonwealthului — s-a încheiat vinerea trecută și, ca multe alte bătălii, ea nu a înclinat decisiv balanța victoriei în favoarea, fie a guvernului englez, fie a partenerilor săi, în primul rînd africani, ostili livrării de arme britanice către regimul de apartheid sud-african. Pe de o parte „declarația de principii" susținută inițial de guvernele africane și devenită „declarație a Commonwealthului" după amendarea ei conform unei sugestii canadiene, pe de altă parte constituirea unui grup de studiu care va examina „securitatea căilor maritime în zona Africii de sud" în legătură nemijlocită cu proiectul livrărilor de arme către R.S.A. permit părților să aprecieze că își pot susține în continuare punctele de vedere. S-ar părea că guvernul britanic preferă acum să se refere la declarația propusă inițial de președintele Zambiei, în timp ce guvernele africane intenționează să se prevaleze de concluziile prezumate nefavorabile ale grupului de studiu (din care vor face parte experți din Australia, Marea Britanie, Canada, India, Jamaica, Kenya, Malayezia și Nigeria) care fusese propus ca alternativă (mai acceptabilă pentru partea britanică) la adoptarea declarației.

Situația se explică prin faptul că declarația a suferit, prin amendamentul canadian, o modificare esențială. „Nici o țară membră nu va acorda regimurilor care practică discriminarea rasială un ajutor care, *după opinia ei* (adică a respectivei țări membre — n.r.) ar contribui la aplicarea sau consolidarea acestei politici nocive" — afirmă textul final. Este evident că formularea lasă un amplu spațiu de manevră guvernului britanic, care a susținut de la început că armamentul a cărui livrare o are în vedere nu este de natură să servească represiunii interne — deci consolidării politicii de apartheid. Premierul Heath poate, deci, considera că după opinia sa, declarația nu atinge dreptul guvernului său de a lua hotărîrea finală.

→

Pe de altă parte, grupul de studiu amintit are, în acest context, rolul de a analiza livrările de armament ca problemă de interes comun pentru membrii Commonwealthului ; el va stabili, de fapt, dacă securitatea navigației justifică sau nu livrările. Și, cu toate că țările africane cele mai categoric opuse livrărilor nu sînt reprezentate în acest grup (în care africanii sînt în minoritate), este cu totul îndoielnic ca verdictul să fie favorabil intențiilor britanice ; este mult mai probabil ca majoritatea membrilor să pună concluzii favorabile propunerii ceyloneze de „demilitarizare a Oceanului Indian" (demilitarizare care ar presupune, între altele, și abandonarea proiectului anglo-american de construire a unei baze în insula Diego Garcia). În fond, așa cum arăta într-un discurs recent liderul laburist Harold Wilson, argumentul „securității navigației", invocat de premierul britanic, nu a reușit să trezească interesul nici măcar al Pentagonului, de regulă înclinat să aprobe orice proiect militar occidental.

Grupul de studiu își va prezenta concluziile în termen de cel mult șase luni. Își va reconsidera oare guvernul britanic proiectele în funcție de verdictul celor opt, adică va renunța el la livrări, dacă, așa cum se anticipează, grupul va aprecia că securitatea navigației nu este amenințată de nimeni în zona respectivă ? Mulți se așteaptă la un răspuns negativ ; încă de la constituirea grupului, guvernul englez a precizat că concluziile acestuia nu ar putea afecta, de pildă, aplicarea acordului cu R.S.A. privind baza navală Simonstown, or, se știe că guvernul conservator consideră reluarea livrărilor de armament ca fiind implicată prin acordul citat. Dar pot survenі dificultăți încă înainte de trecerea termenului fixat : reprezentanții englezi ar putea obstrucționa lucrările grupului de studiu ; sau, pur și simplu, reluarea livrărilor de armament s-ar putea produce înainte ca grupul să-și expună concluziile (la Londra se consideră probabilă comunicarea hotărîrii finale în problema livrărilor, în Camera Comunelor). Problemele care se pun sînt, așadar, dacă următoarea repriză a controversei privind armele pentru R.S.A., va avea loc peste șase luni sau mai curînd, dacă se vor produce retrageri din Commonwealth și, în acest caz, cîte guverne vor proceda în acest fel.

Chiar dacă integritatea numerică a Commonwealthului nu ar fi în cele din urmă afectată, „bătălia de la Singapore" a dovedit în mod clar că menținerea acestei integrități deține un loc modest pe lista de priorități a guvernului Heath. În schimb, relansarea, în cursul săptămînii trecute, a misiunii Luce — încercarea de a convinge emiratele din Golful Persic (îndeosebi pe cele mai mari — Bahreinul și Qatarul) să se constituie în federație și să „invite" trupele britanice să rămînă în golf și după limita retragerii, fixată de laburiști la sfîrșitul acestui an — precum și vizita făcută de premierul Heath, vineri, în momentele cînd ziariștii așteptau documentele finale, într-un spital militar britanic reprezintă un fapt și, respectiv, un simbol de natură să dovedească prioritatea mai ridicată a proiectelor militare britanice — reflectare mai puțin a interesului pentru „securitatea navigației" și mai mult pentru petrolul din Golful Persic.

Mai există, poate, o explicație a atitudinii pe care guvernul englez o manifestă față de destinul Commonwealthului, acceptînd riscurile implicate de controversa „armelor pentru R.S.A." : este aceea la care se referea un corespondent de presă (Henri Pierre de la „Le Monde") notînd nemulțumirea partenerilor față de „o Mare Britanie grăbită să-și abandoneze răspunderile (...) să-și neglijeze «relațiile de familie» și să le prefere pe acelea noi, europene". Deocamdată, însă, aderarea la un preț acceptabil nu este încă o certitudine ; în plus, trebuie reamintit că atunci cînd candidaturii britanice i-a fost opus veto-ul francez, rolul militar la est de Suez a fost invocat de președintele de Gaulle ca un argument cel puțin la fel de important ca și relațiile cu Commonwealthul.

Așadar, conferința Commonwealthului s-a încheiat ; controversa privind livrările de armament — nu. Și aceasta deși subiectul eventualei tranzacții anglo—sud-africane a dominat clar cele nouă zile de dezbateri, împingînd pe un plan secundar celelalte puncte ale ordinii de zi (caracterul formal al dezbaterii unor teme — reflectat și în formulările vagi ale comunicatului final — au nemulțumit delegația pakistaneză care nu a semnat comunicatul). Evident, Commonwealthul nu iese întărit din confruntarea de la Singapore ; faptul că nici o delegație nu a părăsit conferința și că s-a convenit asupra unor documente nu face decît să mențină în stare de mocnire focarul controverselor — cel puțin pînă cînd hotărîrea guvernului Heath va fi oficial anunțată.

Mihai MATEI

FOTOCRONICA

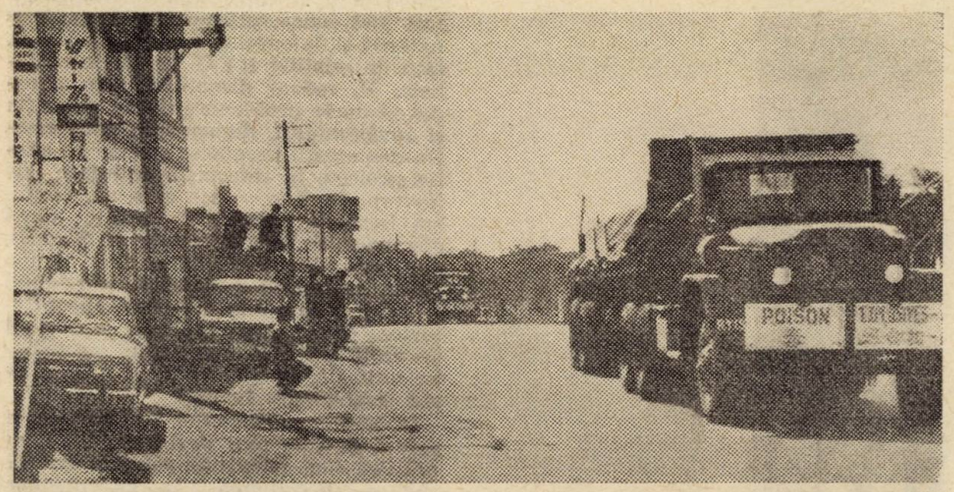

Demonstrațiile populației din Okinawa împotriva gazelor toxice depozitate la bazele militare americane a înregistrat un prim succes : 150 tone au fost expediate din insulă (cifră infimă în raport cu cele 13 000 tone aflate încă în depozite). Înainte de îmbarcare, containerele cu substanțe toxice au trecut prin localități pustii, populația fiind evacuată pentru a se preîntîmpina primejdia contaminării

INDOCHINA

ESCALADARE ÎN CAMBODGIA

Frecvența știrilor provenite din Cambodgia oglindesc momentul de gravă criză prin care trece din nou această țară, supusă intervenției militare străine. În ultimele zile au loc raiduri masive de bombardament ale aviației americane asupra diverselor zone din Cambodgia. La bombardamente participă, după cum notează corespondenții americani, întreaga gamă de aparate ale forței aeriene : bombardiere strategice de tipul B—52, avioane de vînătoare și bombardament, elicoptere de atac care își au baza pe două nave port-elicopter aflate în Golful Siam, elicoptere de transport, avioane de recunoaștere.

Aceste acțiuni au fost precedate de o serie de declarații oficiale ale Statelor Unite, dintre care notăm cea făcută de titularul Pentagonului, Melvin Laird. În concepția sa, bombardamentele americane asupra Cambodgiei au drept obiectiv „protecția trupelor americane", precum și „accelerarea procesului de vietnamizare". Declarațiile sale sînt apreciate în rîndurile observatorilor și ale unor oameni politici ca o evidentă răsturnare a logicii și ca un simplu pretext pentru o nouă acțiune pe linia, începută anul trecut, de extindere a conflictului la scara întregii Indochine, de unire într-o strategie comună a actelor de agresiune din Vietnamul de sud cu cele din Laos și Cambodgia.

Intervenția americană în Cambodgia are loc după o recrudescență serioasă a luptei de eliberare națională dusă de poporul cambodgian, soldată cu o serie de succese importante pe plan militar și politic. Este vorba de înaintarea vic-

torioasă a trupelor patriotice către capitala Cambodgiei, Pnom Penh, de distrugerea, în cursul unor atacuri, a unor importante obiective militare, printre care aeroportul de lîngă capitală și, practic, întreaga forță aeriană a trupelor lui Lon Nol. Viața în oraș este plină de nesiguranță, fiind luată în considerare ca posibilă o intrare a trupelor patriotice în Pnom Penh. Regimul Lon Nol este în pragul falimentului.

Recentul val de bombardamente americane care constituie un ajutor direct acordat regimului Lon Nol pentru a face față înfrîngerilor militare suferite a creat o stare de alertă în cercurile politice americane, care se tem de implicațiile noilor angajamente militare americane. Unii senatori se referă la problemele de ordin legislativ, știindu-se că Congresul american a interzis angajarea forței militare americane în Cambodgia. Comisia de relații externe a Senatului s-a reunit cu ușile închise pentru a hotărî asupra oportunității unei anchete publice privind escaladarea intervenției americane în Cambodgia. O astfel de anchetă ar obliga pe secretarul de stat Rogers, pe secretarul apărării Laird și pe președintele Comitetului mixt al șefilor de state majore Moorer să dea explicații în fața comisiei și în fața camerelor de televiziune asupra rolului pe care îl au, în ultimele două săptămîni, forțele americane în operațiunile militare din Cambodgia. Deschiderea acestei anchete a fost cerută în urmă cu o săptămînă de către senatorii Frank Church și John Scherman Cooper, coautorii amendamentului care interzice trimiterea de trupe sau consilieri americani în Cambodgia. Senatorul Cooper a declarat de altfel că „noile forme ale intervenției aviației americane constituie o violare cel puțin a spiritului dacă nu și a literei legislației aprobate la sfîrșitul anului trecut de către Congresul Statelor Unite". Senatorul republican George Aiken a recunoscut într-un interviu că intervenția americană în Cambodgia pare să fi atins sau chiar să fi depășit limita permisă de către Congres.

În ultima săptămînă, numeroși oameni politici americani au dezavuat bombardamentele americane în Vietnam și escaladarea ca atare a conflictului. În afară de senatorul William Fulbright s-au înregistrat și alte luări de poziție, cum ar fi cea a senatorului George McGovern, candidat democrat la alegerile prezidențiale din 1972, care acuză Administrația pentru „eroarea monumentală comisă în Asia de sud-est". Un alt fruntaș politic, senatorul Edmund Muskie, a cerut fixarea unei date precise pentru retragerea completă a trupelor americane din Vietnamul de sud. „Aceasta este o condiție esențială — afirma senatorul american — pentru ca o reglementare să poată interveni".

Ultimele știri din Cambodgia relevă că puternicele bombardamente americane nu au reușit să stăvilească elanul forțelor patriotice, care atacă în perimetrul defensiv al capitalei cambodgiene. În același timp, se pare că Pentagonul a hotărît sporirea ajutorului militar american ; după unele știri, navale flotei a 7-a americane s-au deplasat în apele teritoriale cambodgiene pentru a acorda sprijin trupelor lui Lon Nol.

Nu se exclude și o intervenție tailandeză în cazul continuării deteriorării situației din Cambodgia. La Bangkok, vicepremierul tailandez, generalul Prapass, a declarat că „securitatea țării sale riscă să fie serios amenințată dacă situația militară nu se va ameliora în Cambodgia". Iar pe lîngă această declarație s-a aflat de trimiterea unor întăriri tailandeze în zona de frontieră „pentru orice eventualitate".

Implicațiile militare străine în Cambodgia creează un moment de gravă tensiune în această parte a peninsulei indochineze. Într-un fel este vorba de o repetare — pe altă scară — a evenimentelor de anul trecut cînd Cambodgia a fost supusă pentru prima oară unei intervenții militare de anvergură.

Sergiu VERONA

Elicopterele participă la acțiunile militare americane din Cambodgia

DÜSSELDORF

DILEME ÎN U.C.D.

Lipsa de omogenitate a Uniunii Creștin-Democrate din Germania federală a fost dintotdeauna privită ca o realitate pe care liderii ei erau nevoiți să o accepte. Atîta vreme cît predominanța în conducerea treburilor în țară îi aparținea pînă la a se confunda cu însăși tradiția de partid, U.C.D. nu considera cazul prea alarmant. Răsturnarea de acum 15 luni, cînd, pentru prima oară, creștin-democrații au fost obligați să experimenteze rolul de opoziție, i-a făcut să resimtă nu numai absența omogenității dar și prezența unor contradicții interne destul de acute. De aceea poate apelul la unitate, lansat de Kiesinger și Strauss, în fața celor 557 de congresiști întruniți, începînd de luni, la Düsseldorf, a sunat atît de stăruitor. Cu numai cîteva zile înaintea Congresului, președintele U.C.S., ramura bavareză a U.C.D., Franz-Josef Strauss, adresa colegului său de partid, președintele U.C.D., Kurt Georg Kiesinger, o scrisoare ce trăda diferențe de vederi între cele două formațiuni, iar, imediat după aceea, un fruntaș provincial al partidului lui Strauss, Richard Stücklen, admitea chiar posibilitatea dizolvării vechii colaborări dintre cele două fracțiuni, U.C.D. și U.C.S. E un caz inedit într-un partid renumit prin tehnica de a aplana disputele interne.

Congresul (25—27 ianuarie) s-a axat, în principal, pe chestiuni de ordin economic (opoziția e pe cale să fixeze un program propriu de preîntîmpinare a pericolului de inflație) și social (dezbaterea a inclus spinoasa problemă a cogestiunii în întreprinderi) ; ultima zi a fost însă consacrată temelor de politică externă și, în special, a atitudinii U.C.D. față de relațiile R.F.G. cu țările socialiste. În cadrul discuțiilor s-au abordat și unele probleme privind educația și învățămîntul, domeniu în care creștin-democrații pregătesc o serie de contra-proiecte la reformele anunțate de guvern. În fine — așa cum s-a conturat încă din primele două zile, după discursurile lui Kiesinger și Strauss, dar, mai ales, după cel al lui Bruno Heck, secretarul general al partidului — au fost abordate și aspecte organizatorice, dintre care cel mai important se arată a fi alegerea noului președinte, amînată, în principiu, pentru viitorul congres din toamnă.

Obiecțiile partizanilor lui Strauss se referă la cele mai dezbătute teme de politică vest-germană : relațiile cu Răsăritul, cogestiunea în întreprinderi pe bază de paritate, cerută cu insistență de comitetele sociale ale U.C.D., probleme privind calificarea profesională etc. Și — ce e mai important — ele vin

într-un moment în care, în partid, se vorbește tot mai mult despre reforme și programe noi. Este simptomatic că nimeni nu mai vorbește de eșuatele decizii belicoase ale fostului Congres de la Mainz, luate în febra primului contact cu noua postură de opoziție, și, în schimb, se discută adoptarea unui nou program elaborat de un nou politician, cum este premierul landului Renania-Palatinat, Helmut Kohl, program la care s-au prezentat nu mai puțin de 950 cereri de amendamente. În fine, nimeni nu mai pare sedus de tradiționala lozincă — electorală și principială — „Keine Experimente" (nici o experiență) pe care și-au întemeiat cariera politică, de la Adenauer încoace, majoritatea liderilor creștin-democrați.

Dar, poate nimic nu e mai elocvent pentru efortul de adaptare a opoziției — sau a unei importante părți a ei — la noua conjunctură politică vest-germană, ca vizitele abia încheiate în Polonia și Uniunea Sovietică a doi dintre politicienii de prim rang ai Uniunii Creștin-Democrate, Rainer Barzel și Gerhard Schröder (se vorbește, la Bonn, și despre alte două apropiate vizite la Varșovia — a lui Karl Carstens, fostul secretar de stat la cancelarie pe vremea lui Kiesinger, și a premierului de land, Helmut Kohl). Inițialul refuz în bloc al „politicii răsăritene" social-democrate pare să se fi convertit într-o mai nuanțată orientare critică, astfel încît opoziția, prin reprezentanții ei moderați, începe să încline spre o mai flexibilă atitudine în această problemă atît de complexă a vieții politice vest-germane. „Convorbirile lui Barzel la Varșovia ar trebui să deschidă în continuare porțile concilierii" — își intitula pe patru coloane un articol ziarul de orientare creștin-democrată, „Die Welt", recunoscut campion în atacuri anti-guvernamentale pe teme de „politică răsăriteană". E cel puțin simptomatică această neașteptată schimbare de ton tocmai înaintea Congresului U.C.D., după cum simptomatică e și încercarea celor doi lideri creștin-democrați de a-și întări poziția în partid prin călătorii în Răsărit. Se și afirmă că cele mai mari șanse de a obține președinția U.C.D. și, implicit, candidatura din partea partidului la funcția de cancelar pentru alegerile din 1973, le au tocmai trei dintre liderii considerați a fi cei mai susceptibili de a introduce elemente mai realiste în optica lor politică. Este vorba de Barzel, Schröder și Kohl, fiecare reprezentînd un potențial adversar al lui Kiesinger și Strauss.

Dacă la Congres s-a evitat o discuție publică asupra șanselor fiecăruia dintre eventualii candidați, aceasta se datorează prudenței tactice a liderilor creștin-democrați de a nu adăuga la divergențele interne pe teme de program și orientare viitoare pe cele legate de rivalități personale. Căutarea unei noi personalități care să preia conducerea partidului va crește curînd în intensitate, și este de presupus că ea va coincide cu o confruntare internă nu numai între personalitățile politice angajate dar și între diversele curente existente acum în partid. Nu numai diverse, dar și pe cale de proliferare ; încît s-ar părea, după unele opinii, că democrația creștină vest-germană are șanse să urmeze exemplul italian de tip „Democrazia cristiana".

Radu PASCAL

LUNA: NOI MUSAFIRI

Presupunînd că toate cele 12 milioane de piese active din sistemul de funcționare a navei cosmice „Apollo-14" vor reacționa ireproșabil la comanda „start" a postului de control de la Houston și — condiție foarte importantă — starea timpului va fi favorabilă, noul echipaj uman cu destinația Luna va pleca de la Cape Kennedy duminică 31 ianuarie, ora 22.23 (fusul orar București).

Dacă nu vor fi condiții bune, startul va fi amînat cu 24 de ore. Apoi cu încă o zi. Dacă nici atunci nu vor fi semne prielnice, „Apollo-14" poate aștepta încă o lună de zile.

Este o navă deprinsă cu amînările. Ar fi trebuit să zboare din iulie 1970 și să ajungă în craterul Censorinus. Accidentul lui „Apollo-13" și, deopotrivă, problemele financiare ale Administrației americane au modificat planurile inițiale. Acum „Apollo-14" se va îndrepta spre craterul Fra Mauro, situat în centrul unei regiuni de platouri înalte.

La bordul lui „Apollo-14" se află Alan Shepard, comandantul echipajului (cel dintîi american ce s-a înălțat în spațiul „subastral" timp de 15 minute, la 5 mai 1961), Stuart Roosa, pilotul modulului de comandă (va rămîne să evolueze în jurul Lunii) și Edgar Mitchell, pilotul „modulului selenar", care urmează să atingă suprafața Lunii la 5 februarie. În aceeași zi, către ora 15 (fusul nostru orar), Shepard va ieși din cabină, urmat, după cîteva minute, de Mitchell. Vor lucra, timp de 4—5 ore pe solul selenar. A doua zi, 6 februarie, către ora 12, cu echipamentul astral împrospătat, vor face o nouă excursie pe Lună, timp de alte 4—5 ore. Apoi vor decola, se vor cupla în spațiu cu modulul de comandă și vor porni înapoi spre Pămînt, unde vor fi așteptați, în noaptea de 9 februarie, undeva în sudul Oceanului Pacific.

Pe Lună, Shepard și Mitchell vor depune un laborator de măsurători selenofizice și astrofizice format din șase agregate, între care un sistem de seismografe dispuse în formă de stea, pentru a se putea verifica datele științifice obținute pînă acum despre cutremurele selenare. Se știe că aceste date au provocat mai multe nedumeriri decît certitudini. De altfel, N.A.S.A. a stăruit în planul său de a se cerceta craterul Fra Mauro deoarece acesta este așezat deasupra unui „mascon", unul din acele enigmatice centre de hipergravitație care preocupă pe savanții selenologi. Se înțelege că musafirii Lunii vor mai prelua, cu instrumente perfecționate, mostre de rocă și pulbere selenară pentru aprofundarea studiilor despre originea și vîrsta Lunii și a Terrei. Aceste probleme apar, azi, ca mai puțin acute, după examinarea mostrelor aduse de „Apollo-11" și „Apollo-12" și de stația automată sovietică „Luna-16".

Pe suprafața Lunii, astronauții americani vor debarca un „cărucior" cu ajutorul căruia urmează să transporte la locurile de destinație agregatele astrofizice, prea grele (chiar la scara gravitației selenare) pentru a fi duse în brațe. „Căruciorul", pregătit cu grijă spre a putea circula prin pulberea meteoritică ultrafină și a înfrunta terenul accidentat de pe suprafața astrului vecin, va fi primul mijloc „manual" de transport pus în mișcare pe Lună. Așadar, un coleg mult mai simplu și mai puțin eficient al lunomobilului „Lunohod-1" care, între timp, își va continua metodic deplasările pe Lună și convorbirile cu „piloții" săi terestri de la stația sovietică de control.

Pe Selene începe a fi animație. Trei oameni, un autorobot și un „cărucior" funcționează în același timp, chiar din primul an din al optulea deceniu. Sînt semne bune pentru viitorul circulației între Pămînt și Lună.

M. G.

Album de familie

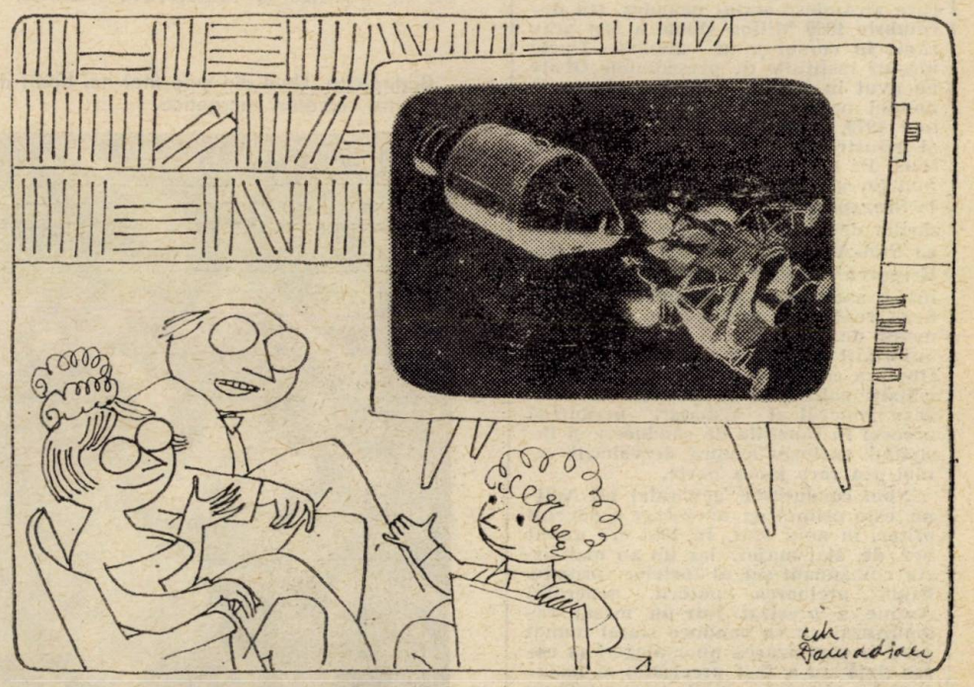

— Și acum, tăticule, după ce Luna a fost descoperită, ce mai urmează ?
— Urmează să descoperim și... Pămîntul

Desen de CIK DAMADIAN

LOVITURA DE STAT DIN UGANDA

Focurile de armă care au răsunat în unele cartiere ale Kampalei, capitala Ugandei, în noaptea de duminică spre luni, și care au continuat sporadic în zorii zilei de luni, aveau să culmineze cu anunțarea preluării puterii de către armata condusă de generalul Idi Amine. Se consumase astfel cea de-a douăzeci și cincea lovitură de stat africană din ultimii opt ani. Președintele țării, Milton Obote, se afla la Singapore, la Conferința Commonwealthului.

Agențiile de presă transmit că noile autorități au fost întîmpinate într-un mod contradictoriu de populație : pe străzile capitalei, numeroși locuitori și-au exprimat sprijinul față de noul guvern militar ; pe de altă parte, două batalioane staționate la Jinja (75 de km de capitală) par să fi rămas credincioase lui Milton Obote și să se opună șefului statului major al armatei.

Milton Obote, de formație institutor, fundează după 1955 partidul „Uganda People Congress", care desfășoară o intensă activitate pentru obținerea independenței. În octombrie 1962, devine prim-ministru. Doi ani mai tîrziu, între Milton Obote și suveranul provinciei Buganda (cu care împărțea puterea) izbucnește un conflict care sfîrșește, în februarie 1966, prin asumarea tuturor puterilor prezidențiale de către Obote. Suveranul Bugandei se exilează. Dificultățile pe care Milton Obote le-a întîmpinat în conducerea țării au fost dintre cele mai diverse constînd, în primul rînd, din înfruntările dintre diferitele triburi care alcătuiesc statul ugandez. (În decembrie 1969 Milton Obote a fost grav rănit în cursul unui atentat). Unele măsuri instituite de președintele Obote au avut în vedere o dezvoltare a economiei naționale — naționalizarea, în mai 1970, a 88 de societăți comerciale și industriale, este un exemplu în acest sens. Pe plan extern, Obote și-a afirmat (în special în cadrul conferinței de la Singapore) poziția sa împotriva vînzărilor de arme britanice către Republica Sud-Africană, mergînd pînă la anticiparea retragerii din Commonwealth într-o asemenea eventualitate. Fără a nega realizările obținute în unele domenii de președintele destituit, noile autorități insistă asupra faptului că Obote a condus țara fără consultări cu ceilalți politicieni și că „voia să divizeze poporul și armata", permițînd accesul în funcțiile de conducere și insistînd exclusiv asupra dezvoltării etniei din care făcea parte.

Noul conducător, generalul Idi Amine, este primul ugandez care a devenit ofițer, în anul 1951. În 1966 era numit șef de stat-major, iar un an mai tîrziu comandant-șef al forțelor armate. După preluarea puterii, generalul Amine a precizat într-un mesaj radiodifuzat că va conduce statul numai pînă la organizarea unor alegeri (a căror dată nu a fost precizată) și instalarea unui guvern civil, cerînd tuturor instituțiilor publice din capitală și din țară să-și reia activitatea.

S. Ț.

UN DOCUMENT AL PRIETENIEI ROMÂNO-UNGARE

De la semnarea — la 24 ianuarie 1948 — a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și Ungaria s-au scurs douăzeci și trei de ani. Document de seamă al prieteniei româno-ungare, Tratatul constituie o expresie a conținutului calitativ nou, superior al relațiilor de prietenie stabilite între România și Ungaria după eliberarea de sub jugul fascist și instaurarea puterii populare în cele două țări. Sînt relații care se întemeiază pe comunitatea orînduirii socialiste, a ideologiei marxist-leniniste, a țelurilor construirii socialismului și comunismului, pe stimă și prețuire reciprocă, pe colaborare și întrajutorare frățească.

Timp de secole, forțele înaintate ale poporului român și ungar s-au ridicat împotriva politicii de învrăjbire cultivată de clasele dominante și de marile puteri ; s-au pronunțat pentru o strînsă prietenie româno-ungară ; au luptat umăr la umăr pentru eliberarea națională, pentru progres și o viață mai bună.

Abia în anii puterii populare însă, profunda operă pașnică de făurire a noii orînduiri înfăptuită în cele două țări a oferit un fundament trainic legăturilor tradiționale româno-ungare, evoluției ascendente a relațiilor internaționaliste de tip nou ce s-au dezvoltat între România și Ungaria în ultimele două decenii.

Anii care s-au scurs de la semnarea Tratatului au fost martorii unor deosebit de rodnice și importante realizări înregistrate de ambele țări, vecine și prietene. Înfăptuirea unor largi transformări înnoitoare, bogatul bilanț de succese obținut în dezvoltarea forțelor de producție, în sporirea întregului potențial economic au constituit și constituie o bază solidă, oferind mereu noi posibilități pentru lărgirea și adîncirea colaborării și cooperării multilaterale, reciproc avantajoase. Formele și domeniile de colaborare româno-ungară se amplifică și se diversifică de la an la an ; legăturile comerciale, colaborarea economică și tehnico-științifică înscriu un curs ascendent, se intensifică cooperarea în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Un rol important în accelerarea și lărgirea fluxurilor economice dintre cele două țări revine Comisiei guvernamentale româno-maghiare de colaborare economică. Instrument de explorare a celor mai diverse domenii ale cooperării și colaborării, de concretizare a unor modalități și forme de conlucrare corespunzătoare pe plan economic, acest organism își vădește eficiența în depistarea unor noi căi, în inițierea unor noi măsuri vizînd lărgirea colaborării economice și tehnico-științifice. Constituie motive de satisfacție reciprocă progresele cunoscute în ultimii ani în domeniul relațiilor comerciale bilaterale, în modificările survenite în structura schimburilor dintre țările noastre (ponderea grupei de mașini și utilaje sporind an de an), în cooperarea tehnico-științifică.

Fără îndoială, aceste progrese reprezintă o concretizare a dezideratului comun al României și Ungariei de a stimula evoluția pe o cale mereu ascendentă a relațiilor bilaterale, de a extinde și adînci mai departe colaborarea în toate domeniile de activitate. Dezvoltarea activă, multilaterală a acestor relații contribuie la accelerarea construcției socialiste în cele două țări, la progresul și înflorirea lor și totodată slujește adîncirii colaborării între țările socialiste, întăririi sistemului socialist mondial, unității și coeziunii sale, intereselor socialismului și păcii în lume.

Ileana NICOLAESCU

Budapesta. Unul din cele mai noi tipuri de aparate folosite în laboratoarele Institutului pentru cercetări energetice

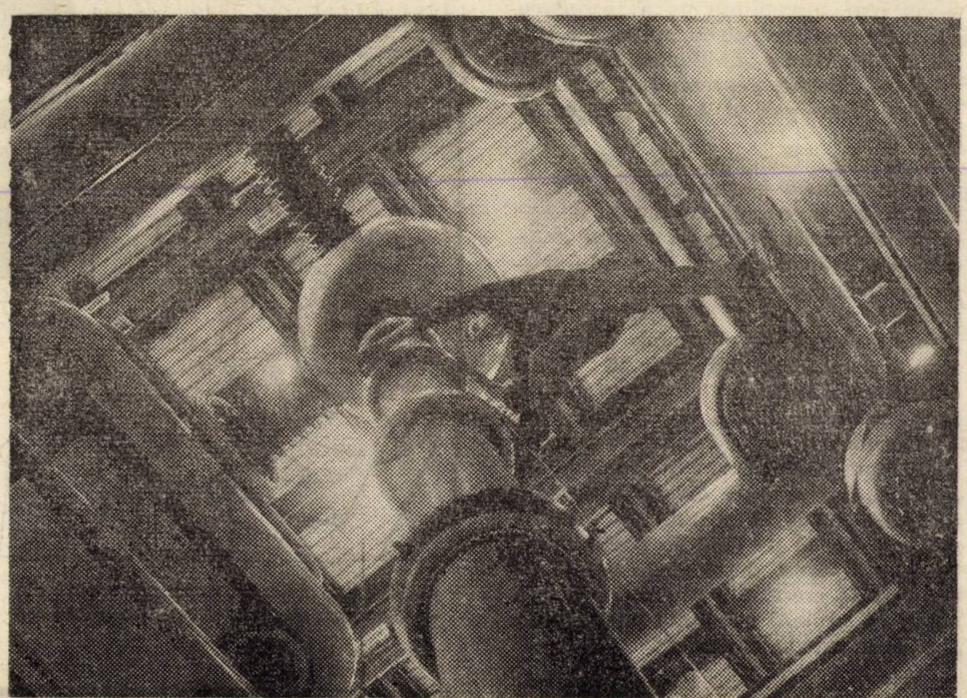

DIN SURSE...

Extindere ?

În cursul conferinței ținute săptămîna trecută la Universitatea din Stanford, Edvard Hambro, președintele actualei sesiuni a Adunării Generale, și-a exprimat părerea că Națiunile Unite ar trebui să dispună de un serviciu de informații, de un serviciu diplomatic, precum și de o universitate proprie. Aceasta pentru că, în momentul de față, — a subliniat Hambro — Consiliul de Securitate nu se ocupă „decît de conflicte atunci cînd este prea tîrziu".

Anatemă

O știre din Atena ne atrage atenția asupra posibilității pronunțării anatemei, la cererea episcopului grec Augustinos, asupra reginei-mame Frederika a Greciei, în urma unei declarații pe care aceasta a făcut-o cu ani în urmă ziaristului C. Sulzberger, privind comportamentul clerului grec. Recenta publicare a volumului de amintiri ale ziaristului american, din care nu lipsește discuția cu regina Frederika, pare a-l fi hotărît pe episcopul grec să ceară introducerea, pe viitoarea ordine de zi a reuniunii Sfîntului Sinod, a anatemizării reginei-mame.

Cu orice preț

Nu demult, editorul californian Bill Bailey a fondat un nou săptămînal, „Aquarian Time", pe care-l vrea destinat cu orice preț „știrilor pozitive". Astfel, în primul său număr, „Aquarian Time" anunță că în cursul anului trecut, în Statele Unite, 196 milioane de persoane n-au comis nici o crimă. Populația Statelor Unite numără 203 milioane locuitori...

Subliniere

„America Latină astăzi și mîine" — este titlul volumului semnat de Galo Plaza, secretar general al Organizației Statelor Americane (O.S.A.), ce va ieși de sub tipar — anunță „L'Information Latine" — la 14 aprilie. În introducerea cărții sale, Galo Plaza ține să sublinieze : „De-a lungul anilor am căpătat convingerea că un număr foarte mare de nord-americani privesc America Latină ca pe ceva foarte sigur. Puțini își dau seama de efortul propriu al țărilor latino-americane pentru ameliorarea condițiilor de viață ale popoarelor lor"...

Conflict

Agenția D. P. A. anunță publicarea la Madrid a unui decret antiuniversitar care repune în vigoare măsurile disciplinare promulgate în 1954. Studenților în conflict cu legea franchistă le va fi interzis astfel, automat, accesul în sălile de curs. Conflictul dintre studenți și autoritățile de la Madrid s-a și declanșat : după vacanța de iarnă numai 50 la sută din studenți s-au prezentat la cursuri...

Cauza

Se spune că, în cursul unei conferințe de presă, vicepreședintele S.U.A., Spiro Agnew, cunoscut pentru ostilitatea sa față de ziariști, ar fi fost întrebat : „Atidudinea dumneavoastră negativă vis-à-vis de ziariști pornește de la faptul că aceștia deformează sensul cuvintelor domniei-voastre ?" Spiro Agnew ar fi răspuns : „Nu. Nu-i pot suferi pe acești indivizi tocmai fiindcă mă citează exact".

Precizare

Președintele Tito este așteptat în vizită oficială la Cairo în a doua jumătate a lunii februarie și nu la 1 februarie cum se anunțase inițial — precizează cotidianul egiptean „Al Ahram".

Succesiunea

Evocam în numărul 3 posibilitatea ca președintele Republicii Haiti, François Duvalier, să-și desemneze succesorul. Avea de ales între fiul său Jean-Claude și ginerele Max-Dominique. A optat, la 22 ianuarie, pentru Jean-Claude care va deveni „cînd va dori", președinte pe viață al micului stat latino-american. La Port-au-Prince, Papa Doc a anunțat cu acest prilej că, în cîteva zile, poporul haitian va fi chemat, conform constituției, să-i ratifice alegerea. În așteptarea evenimentului, faimoșii „tontonmacqoutes" (poliția haitiană) își pregătesc bastoanele...

Pregătiri

„Sunday Times" înregistrează vizita la Londra a unei delegații a Partidului social-democrat finlandez invitată de către Partidul laburist. Una din problemele discutate cu acest prilej a fost — se afirmă — aceea a pregătirii viitorului Congres al Internaționalei socialiste din luna mai ce va fi organizat pentru prima oară la Helsinki. „Sunday Times" se referă și la posibilitatea participării la Congres a noului președinte chilian, Salvador Allende.

Legalizare

„Associated Press" transmite din Manilla declarația purtătorului de cuvînt al Comisiei electorale filipineze, Ferrer, privind eventualitatea înscrierii Partidului Comunist, astăzi în ilegalitate, pe viitoarele liste electorale. Înscrierea pe aceste liste ar fi însoțită de intrarea în legalitate a Partidului Comunist din Filipine.

Dezmințire

Purtătorul de cuvînt al Casei Albe declară a nu fi la curent cu proiectul privind un eventual voiaj al președintelui Nixon în Grecia și Turcia. Prin această declarație, se dezmint oficial zvonurile lansate recent de un post de radio vest-german atribuind președintelui american intenția de a se deplasa într-un viitor apropiat în țările amintite.

Sri Lanka

O știre apărută în „Süddeutsche Zeitung" se referă la proiectul unei noi constituții ceyloneze, ce se elaborează, în aceste zile, la Colombo. Noul proiect ar cuprinde, printre altele, și o propunere privind schimbarea denumirii țării din Ceylon în Republica Independentă Sri Lanka (Sri Lanka este numele de origine sanscrită al Ceylonului).

Mecca

Din Djeddah se anunță că ministrul informațiilor al Arabiei Saudite a invitat 28 de țări arabe și islamice să-și trimită reprezentanți ai presei și radiotelevizi unii naționale în vederea tansmiterii de informații și imagini ale pelerinajului la Mecca.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

FOTOCRONICA

Săptămînalul parizian „Le Canard Enchaîné" a publicat această fotografie făcută la frontiera franco-spaniolă, care înfățișează o inscripție pentru uzul automobiliștilor : „În Spania, lanțuri obligatorii"...

REFLECȚII PRIVIND CADRUL ORGANIZATORIC AL SECURITĂȚII ȘI COLABORĂRII ÎN EUROPA (I)

dr. Nicolae Ecobescu

Sergiu Celac

Este o realitate incontestabilă că problematica amplă a colaborării și securității pe continentul european polarizează în prezent atenția generală cu o intensitate fără precedent.

În forme diferite, însă de o manieră din ce în ce mai concretă, tema edificării securității în Europa este constant prezentă pe agenda contactelor politice la nivel înalt și face obiectul unei examinări continue și aprofundate în cancelariile guvernamentale ale tuturor statelor interesate. Partidele și organizațiile politice, parlamentele, cercurile economice și organizațiile obștești, comunitatea academică și științifică, mijloacele de comunicare și informare sînt tot mai puternic angrenate în această intensă și vie dezbatere de pe continent.

Explicarea fenomenului nu necesită investigații laborioase. Impactul unei idei este dovada cea mai concludentă a valorii și viabilității sale. În esență, **preocuparea pentru făurirea securității în Europa este expresia interesului vital al tuturor națiunilor continentului de a-și vedea asigurat dreptul la existență, libertate și independență, de a se putea dezvolta și trăi în condiții de pace, de a avea acces nestingherit la binefacerile progresului și civilizației, de a se bucura de avantajele unei largi și echitabile colaborări internaționale.** Este o necesitate resimțită și recunoscută de toate statele, mari și mici, din Est ca și din Vest, iar căutarea soluțiilor adecvate — care nu pot fi decît cele reciproc acceptabile — are loc prin amplificarea și intensificarea contactelor, în care toți sînt în mod obiectiv interesați și de la care nimeni nu trebuie să fie ținut deoparte.

Înfăptuirea țelului nobil al statornicirii securității în Europa este o cauză care transcede, prin consecințele sale, tiparul continental ; afirmînd cu putere de exemplu primatul legalității și eticii internaționale, ea este de natură să aducă o contribuție substanțială la însănătoșirea climatului politic mondial. Este vorba de un proces eminamente constructiv, dar în același timp de o luptă pentru înfrîngerea și înlăturarea rezistenței cercurilor imperialiste și reacționare, care continuă să se opună destinderii, colaborării și înțelegerii în Europa și în lume.

Problematica securității și cooperării în Europa comportă, desigur, o multitudine de aspecte, a căror alcătuire într-un sistem coerent presupune eforturi stăruitoare și convergente din partea tuturor celor interesați.

Viitorul edificiu al securității va include în mod necesar componente de ordin politic, economic, social, juridic, cultural

etc., aflate în raporturi de strînsă interacțiune și îmbogățire reciprocă pe întreg parcursul acestui proces. În ordinea dialectică a lucrurilor, afirmarea unei idei de principiu este urmată de investigarea practică a variatelor sale aspecte, menite să se reintegreze apoi pe un plan superior de elaborare în realizarea ei efectivă.

Una dintre componentele de bază ale construcției securității europene, al cărei înveliș formal trebuie să fie în perfectă armonie de esență cu conținutul său politic, este cea instituțional-juridică.

Abordarea în termeni concreți a acestei probleme este o cerință firească a stadiului actual al dezbaterii europene. Dacă se admite că înfăptuirea securității în Europa are caracterul unui proces de durată, presupunînd abordarea graduală, de la simplu la complex, a problemelor existente — iar această concepție cîștigă tot mai mult teren — este logic și rațional să se abordeze și chestiunea cadrului organizatoric și funcțional chemat să asigure continuitatea acestui proces.

■

Istoria a cunoscut numeroase încercări de a constitui în Europa un mecanism eficient de menținere a stabilității și întărire a securității statelor. Conștiința interdependenței intereselor popoarelor europene a căpătat o formă coerentă încă în secolul XV și a rămas o constantă a gîndirii politice din veacurile următoare. Secolul XIX — mai precis perioada 1815—1914 — este marcat de preocuparea de a concretiza diversele variante ale „concertului european" potrivit unei concepții aristocratice a relațiilor internaționale, limitată la cooperarea dintre marile puteri și care, de altfel, nu a căpătat un contur instituțional precis. Căutările dintre cele două războaie mondiale pe linia creării unui sistem de securitate colectivă prin intermediul Societății Națiunilor capătă un caracter mai larg, depășind eșichierul european. În sfîrșit, perioada de după cel de-al doilea război mondial cunoaște o intensificare a preocupărilor pentru organizarea internațională a colaborării, exprimată în proliferarea instituțiilor, care însă, în marea lor majoritate, au păstrat un caracter limitat, subregional sau închis. Pe tot parcursul acestei perioade, țările socialiste, forțele democratice și progresiste nu au încetat să militeze pentru lichidarea divizării artificiale a continentului, pentru promovarea unor relații de bună vecinătate, de colaborare rodnică, în condiții de pace, între toate națiunile europene.

Singurul organism cu vocație general-europeană — Comisia Economică O.N.U.

pentru Europa — care a oferit, chiar și în anii dificili ai războiului rece, cadrul propice pentru desfășurarea unui dialog constructiv și pentru găsirea unor soluții rezonabile, are atribuții și competențe circumscrise la un perimetru specific, care nu se extinde asupra problematicii esențiale a păcii și securității.

Așadar, Europa nu a dispus și nu dispune nici în prezent de un organism politic regional, constituit ca for de armonizare a eforturilor generale în direcția înfăptuirii unei ordini de pace, în conformitate cu năzuințele și interesele tuturor popoarelor continentului. Astăzi însă această problemă se pune în termeni concreți, **cu posibilități practice de realizare.**

Actualitatea problemei a fost pregnant reliefată de largul ecou pozitiv și de interesul cu care a fost primită sugestia făcută în acest sens de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. După cum se cunoaște, într-o alocuțiune rostită la 16 iunie 1970, în timpul vizitei oficiale a domniei sale în Franța, președintele Consiliului de Stat a declarat **că s-ar putea realiza și în Europa, sub egida Națiunilor Unite, eventual, un organism de colaborare, permanent, care să ajute la promovarea colaborării dintre statele de pe continentul nostru.**

În Memorandumul adoptat la consfătuirea miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia (Budapesta, 21—22 iunie 1970) a fost formulată propunerea de a se include pe ordinea de zi a viitoarei conferințe pentru securitate și colaborare în Europa un punct **„cu privire la crearea la Conferința general-europeană a unui organism pentru problemele securității și cooperării în Europa".**

Prin urmare, cancelariile europene sînt sesizate în mod oficial de această chestiune, care — este de așteptat — va forma obiectul studierii aprofundate, va favoriza elaborarea de proiecte și sugestii, într-un cuvînt, va stimula preocupările și schimburile de păreri, canalizate pe făgașul cercetării și căutării celor mai adecvate răspunsuri la întrebările pe care le suscită.

Ultimul cuvînt — și cel hotărîtor — va aparține, desigur, deciziei politice a statelor, exprimate în opțiunea pentru acea formulă care va fi capabilă să satisfacă exigențele esențiale decurgînd din necesitatea realizării unui consens. Identificarea unei asemenea formule presupune contribuția constructivă a tuturor factorilor care concură la elaborarea și înfăptuirea, dar și la interpretarea și fundamentarea politicii externe a statelor. Iar aici, științele politice și experiența cercetării relațiilor internaționale și-au confirmat utilitatea ca sursă și laborator de idei, raționamente, alternative.

Preocupările comunității științifice europene (și nu numai europene) în acest domeniu de cercetare nu sînt de dată recentă, iar simpla inventariere a diferitelor ipoteze, sugestii și proiecte ar necesita — și, într-adevăr, ar merita — un efort de anvergură. Ne vom mărgini doar să menționăm că, la primul Colocviu științific european organizat la București în iunie 1969, sub auspiciile Asociației de Drept internațional și Relații Internaționale din România (A.D.I.R.I.), prof. J. Galtung, directorul Institutului de cercetări asupra păcii din Oslo, a emis ideea creării unei Comisii pentru problemele securității în Europa, menționînd în acest sens existența unor aspecte care reclamă o investigare mai detaliată (obiective, structură, definirea raporturilor cu organismele internaționale — europene și mondiale — existente etc.). La cel de-al doilea colocviu bucureștean, din vara anului 1970, care a prilejuit o dezbatere aprofundată asupra obiectivelor, conținutului și modalităților de pregătire și organizare a conferinței pentru securitate și colaborare în Europa, a fost evocată și posibilitatea creării unui for instituțional cu caracter permanent pentru dezbaterea problemelor păcii și securității europene. Astfel, prof. Ion Ceterchi, vicepreședinte al Academiei de Științe Sociale și Politice din România, sublinia necesitatea de a se trece la „confruntări de păreri și consultări care să inaugureze o nouă fază din două puncte de vedere : un cadru multilateral și o succesiune oarecum mai sistematică, avînd tendința de permanentizare". Cu aceeași ocazie, savantul francez prof. Pierre Hassner a arătat că se resimte nevoia unui „forum permanent de discuții și cooperare", sugerînd „crearea unei Comisii europene care ar putea aborda, cu continuitate, toate problemele relațiilor dintre statele Europei".

Preocuparea cercurilor științifice din diverse țări față de acest subiect și-a găsit reflectarea în articole și studii care conțin idei și sugestii interesante. Vom cita aici articolul apărut în numărul 8/1970 al revistei sovietice de specialitate „Mejdunarodnaia Jizn" care, referindu-se la propunerea țărilor socialiste de a se include un punct privind crearea unui organ permanent de securitate pe ordinea de zi a primei conferințe europene, arăta că „nu se poate exclude posibilitatea ca, cu timpul, un asemenea organ să devină baza unei organizații regionale europene". De asemenea, asociația civică franceză „Mișcarea pentru independența Europei" a dat publicității un raport privind proiectul unei organizații a statelor europene, semnat de Michel de Grailly („Le Monde", 24 noiembrie 1970).

Autorii prezentului studiu nu își propun, în acest stadiu, o analiză detaliată a diferitelor proiecte și propuneri existente pînă în prezent. Considerînd că, din punctul de vedere al tematicii abordate, cercetarea nu a depășit încă stadiul acumulativ, apare mai util de a schița unele reflecții preliminare, care să furnizeze elemente pentru o elaborare ulterioară. O asemenea prezentare nu poate — și nu pretinde — a fi exhaustivă ; ea conține doar unele opinii personale, izvorîte din dorința de a oferi o contribuție la dezbaterea pe plan științific a tematicii instituțional-juridice în contextul mai larg al securității și colaborării pe continentul european.

■

Viitorul organism permanent pentru problemele securității și cooperării în Europa trebuie conceput și realizat ca un forum democratic, cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor interesate, ca un centru de armonizare și concentrare a eforturilor generale spre înfăptuirea obiectivelor comune ale păcii, înțelegerii și colaborării reciproc avantajoase, în condiții de deplină securitate. Modalitatea practică de a crea un asemenea organism, în măsura în care elementele materiale existente ne permit o proiecție în viitor, o constituie **instituționalizarea conferinței europene însăși,** constituirea ei, prin voința și acordul statelor participante, în organizație internațională.

Corespunzător cadrului de constituire și caracterului ce derivă din acesta, forumul european astfel creat ar putea, după părerea autorilor, să capete denumirea de **„Organizație pentru securitate și colaborare în Europa".**

Formarea unei organizații politice europene cu caracter regional s-ar înscrie în spiritul prevederilor Cartei Organizației Națiunilor Unite și ar corespunde practicii internaționale stabilite. Se înțelege deci că adaptarea rațională și flexibilă a structurii și mecanismului de funcționare ale viitoarei organizații la realitățile și cerințele Europei nu va putea echivala cu o îndepărtare de la scopurile și principiile fundamentale ale Cartei O.N.U., de la normele esențiale ale dreptului internațional contemporan. În definirea cadrului de funcțiuni și competențe al Organizației va trebui, firește, să se țină seama de necesitatea precizării raporturilor sale cu organismele și agențiile specializate din familia O.N.U., care desfășoară activități pe plan regional-european, să i se delimiteze cu claritate atribuțiile încă din faza inițială, pentru a se evita în mod riguros orice paralelisme sau suprapuneri, mai ales în ceea ce privește Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa.

■

Însăși denumirea de „Organizație pentru securitate și colaborare în Europa" o definește ca **organizație de state.**

Ca o consecință logică și necesară a aplicării principiului egalității, ea va trebui să cuprindă toate statele europene, fără nici un fel de discriminări sau excepții. Desigur, hotărîrea de a participa la formarea și, ulterior, la activitatea organizației ține de atributul suveranității statelor. După cum se arată în Declarația de la București (1966) a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, „este de competența fiecărui stat să aleagă între participarea și neparticiparea la discutarea și rezolvarea problemelor europene". Organizația însă, ca atare, va trebui să asigure în fapt dreptul tuturor statelor europene de a participa direct și efectiv la toate fazele constituirii și la toate activitățile sale. Este vorba, într-un cuvînt, de **garantarea unui loc de drept în organizație pentru toate statele europene.** Se poate avea în vedere, de asemenea, participarea la activitatea organizației a altor state interesate ; noțiunea de „state interesate" precum și statutul lor în sau pe lîngă organizație ar urma să fie definite pe baza acordului statelor participante.

Pornind de la necesitatea larg recunoscută de a depăși actuala divizare a Europei în blocuri militare opuse, făurirea organizației regionale europene pentru securitate și colaborare ar oferi cadrul funcțional adecvat pentru a se avansa spre cristalizarea treptată a unei alternative valabile și eficiente, corespunzătoare aspirațiilor și intereselor legitime ale tuturor popoarelor continentului. Amploarea și

complexitatea problematicii europene reclamă efortul și responsabilitatea comună a tuturor statelor europene și relevă inconsistența oricăror abordări limitative, într-un cadru restrîns și, cu atît mai puțin, sub egida blocurilor militare. Conceperea organizației europene sau transformarea ei într-un loc de întîlnire între blocurile militare ar fi inoperantă și profund nocivă, deoarece — după cum nota profesorul J. Galtung — „întîlnirile de acest fel nu ar putea decît să facă jocul structurii războiului rece și să activeze temerile și antagonismele".

Prin urmare, organizația va trebui să reflecte postulatul conform căruia statele, ca subiecte depline de drept internațional, iar nu alte entități — creații ale statelor — sînt cele care sînt îndrituite să delibereze și să hotărască asupra modului în care colaborează, precum și asupra scopurilor acestei colaborări.

■

Organizația pentru securitate și colaborare în Europa se înfățișează ca o formă de asociere între state suverane, pe baza acordului lor expres și liber exprimat.

Ca atare, natura, structurile și întreaga activitate a organizației vor fi subordonate realizării scopurilor precise definite prin documentele constitutive, alcătuite și adoptate ca rezultat al consensului statelor participante. Înfăptuirea obiectivelor stabilite de comun acord presupune cooperarea permanentă a statelor, cultivarea atentă a unui climat de înțelegere și încredere reciprocă.

Organizația pentru securitate și colaborare în Europa, fiind o instituție internațională guvernamentală, nu se poate confunda cu statele care o compun. În același timp, ca expresie a acordului și creație a statelor, ea nu li se poate substitui, ci va trebui să se mențină, în toate activitățile și funcțiunile sale, în limitele competențelor stabilite de statele participante.

Oferind cadrul pentru colaborarea multilaterală în vederea atingerii scopurilor comune ale păcii și securității, organizația va trebui să asigure totodată afirmarea independentă plenară a fiecărui stat participant. Ea este chemată să ocrotească drepturile suverane ale statelor în cadrul procesului de cooperare, atît în ansamblu — prin prevederile exprese ale documentelor constitutive — cît și în desfășurarea diferitelor programe și proiecte de interes general european. **„RESPECTAREA INDEPENDENȚEI ȘI SUVERANITĂȚII STATELOR** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ESTE ASTĂZI, DUPĂ PĂREREA NOASTRĂ, PIATRA UNGHIULARĂ A PĂCII ȘI SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE. EVENIMENTELE CONTEMPORANE PUN TOT MAI PUTERNIC ÎN EVIDENȚĂ FAPTUL CĂ A TRECUT VREMEA CÎND PROBLEMELE INTERNAȚIONALE PUTEAU FI SOLUȚIONATE PRIN IMPUNEREA FORȚEI, PRIN DICTAT ȘI POLITICĂ DE DOMINAȚIE. POPOARELE SÎNT FERM HOTĂRÎTE — ȘI ULTIMELE DECENII AU OFERIT NUMEROASE EXEMPLE ÎN ACEST SENS — SĂ NU CEDEZE NIMIC DIN PREROGATIVELE LOR SUVERANE, SĂ-ȘI APERE CU ORICE PREȚ LIBERTATEA ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ, DREPTUL DE A HOTĂRÎ ELE ÎNSELE CUM SĂ TRĂIASCĂ".**

Exigența dominantă a egalității statelor va trebui să capete o expresie concretă atît în ceea ce privește exercitarea dreptului inalienabil de participare în organizație, cît și în elaborarea documentelor constitutive, în stabilirea și realizarea scopurilor, în toate formele de dezbatere și decizie, precum și în dreptul egal la inițiativă, acțiune și reprezentare. În acest fel, aplicarea principiului egalității se referă nu numai la egalitatea drepturilor juridice, dar și la egalitatea în exercitarea acestor drepturi pentru protejarea intereselor legitime ale statului în sau înafara cadrului organizației. Profesorul sovietic V. K. Sobakin, relevînd importanța deosebită a principiului egalității în organizațiile de securitate, arăta, pe bună dreptate, că „organizațiile de securitate, după cum o indică însăși denumirea lor, sînt chemate să reglementeze acele aspecte substanțiale ale relațiilor internaționale care au o însemnătate nemijlocită pentru însăși existența unui stat. De aceea, încălcarea principiului egalității în drepturi în asemenea organizații duce nu numai la lezarea drepturilor și intereselor statelor, dar poate avea ca urmare violarea gravă a suveranității și independenței statului ca entitate politică independentă".

În virtutea celor de mai sus apare în mod clar că organizația pentru securitate și colaborare în Europa nu se poate naște și nu poate funcționa decît ca o asociere liberă de state independente, bazată pe conștiința interesului lor comun de a colabora în vederea menținerii și consolidării păcii pe continent și în lume. Viitoarea organizație europeană va trebui, așadar, să se prezinte — apelînd la definiția riguros științifică formulată la timpul său de Nicolae Titulescu — ca **„o asociație voluntară a statelor libere, care au obligația să se supună legii acceptate de ele în virtutea propriei lor suveranități".**

Adecvarea organizației la comandamentele vremii exclude „ab initio" orice situație privilegiată și orice tendințe de manifestare a unor veleități supranaționale, de asumare a unor funcții și atribuții ce ar putea, mai devreme sau mai tîrziu, să evolueze în direcția încălcării sau știrbirii suveranității statelor care o compun. Sesizînd în profunzime însemnătatea acestei cerințe în condițiile Europei contemporane, militanții comuniști francezi Jacques Denis și Jean Kanapa scriu : „Nimic nu este mai fals decît afirmația potrivit căreia nu ar fi posibilă cooperarea fără instaurarea unei autorități supranaționale. Dimpotrivă ! Colaborarea presupune egalitate în drepturi a națiunilor și, în consecință, neamestecul în treburile lor. Altfel, nu mai este vorba de a coopera, ci de a te supune forței unei națiuni (sau unui grup de națiuni) care este, din punct de vedere politic sau economic, cea mai puternică".

Apare, deci, limpede că autenticitatea caracterului democratic al viitoarei organizații europene este o condiție de bază a funcționării sale eficiente, care va trebui să se materializeze în toate compartimentele edificiului instituțional cu puterea unei obligații internaționale general acceptate și întărite prin dispoziții contractuale adecvate.

DIN RĂSPUNSUL GUVERNULUI ROMÂN
LA AIDE-MEMOIRE-UL GUVERNULUI FINLANDEZ ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA CONFERINȚEI PENTRU SECURITATE ȘI COLABORARE ÎN EUROPA

„România desfășoară o intensă activitate pentru îmbunătățirea pe toate planurile a relațiilor de bună vecinătate între toate statele continentului european, pe baza principiilor unanim recunoscute ale suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, a respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, corespunzător intereselor și aspirațiilor sale vitale. În concepția guvernului Republicii Socialiste România, securitatea europeană reclamă un sistem de angajamente clare din partea tuturor statelor, precum și de măsuri concrete care să ofere fiecărui stat garanția deplină că se află la adăpost de orice primejdie de agresiune sau de orice alte acte de folosire a forței sau de amenințare cu forța și să asigure dezvoltarea lor pașnică într-un climat de destindere, înțelegere și colaborare.

Pentru înfăptuirea acestui deziderat, după părerea guvernului român, în prezent este necesar să se treacă neîntîrziat, fără nici un fel de condiții prealabile, la pregătirea practică și convocarea conferinței pentru securitate și colaborare în Europa. Consultările întreprinse de guvernul român îndreptățesc aprecierea că sînt întrunite condițiile pentru ca, paralel cu continuarea contactelor bilaterale, să se abordeze problemele concrete ale pregătirii conferinței într-un cadru multilateral, prin organizarea de reuniuni pregătitoare cu participarea reprezentanților autorizați ai tuturor țărilor interesate".

„Abordarea problemelor existente într-un spirit realist va permite soluționarea lor treptată, în interesul tuturor popoarelor europene, pe calea realizării obiectivelor nobile ale instaurării păcii, securității și colaborării pe continent. Aceasta presupune participarea directă și activă a tuturor statelor interesate, în condiții de deplină egalitate la toate fazele pregătirii, organizării și desfășurării primei conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, ca și ale celor ce vor urma".

„Guvernul Republicii Socialiste România se declară de acord cu propunerile guvernului finlandez privind efectuarea de consultări cu Ministerul Afacerilor Externe al Finlandei în vederea începerii discuțiilor asupra organizării conferinței europene în cadrul unor reuniuni multilaterale. În acest sens au fost date instrucțiuni corespunzătoare ambasadorului Republicii Socialiste România la Helsinki".

ECONORAMA

Tratament andin

Ţările „grupului andin" — Bolivia, Columbia, Chile, Ecuador, Peru — au hotărît, în cadrul unei recente reuniuni, să iniţieze un amplu program de dezvoltare industrială pentru accelerarea progresului lor economic, îmbunătăţirea situaţiei balanţelor comerciale şi de plăţi şi pentru asigurarea unui grad mai înalt de exploatare a propriilor resurse în interesul naţional. Transpunerea în viaţă a programului va permite înlocuirea cu produse industriale de fabricaţie internă a unei însemnate părţi (1,4 miliarde dolari anual) din importuri. Capitalul străin din ţările respective urmează să fie supus aceluiaşi „tratament", urmărindu-se trecerea sub control intern a întreprinderilor străine. Principalele domenii ale activităţii economice sînt rezervate capitalului autohton, iar cuantumul exporturilor întreprinderilor străine este limitat la 14 procente anual. Măsurile întreprinse sînt puse în legătură cu unele mutaţii politice semnificative intervenite în ultimul timp în unele ţări andine ca Bolivia, Peru, Chile.

Export şi cointeresare

Referindu-se la principiile de bază ale noului sistem financiar al întreprinderilor şi uniunilor economice, aplicat în Polonia de la 1 ianuarie 1971, ministrul polonez al finanţelor, J. Trendota, declara recent într-un interviu acordat agenţiei P.A.P. : „Una din schimbările importante survenite priveşte sfera comerţului exterior. Pînă în prezent, întreprinderile industriale, vînzînd produsele lor de export la preţurile interne fixe, nu erau suficient de cointeresate în creşterea rentabilităţii exportului. Diferenţa între preţul de cost al produselor de export, calculat după preţurile interne şi preţurile în valută care se recalculau în zloţi, rămînea organizaţiilor de comerţ exterior şi era vărsată la buget. Astfel, efectul financiar al exportului nu se reflecta nici în beneficiile întreprinderii, nici în fondul întreprinderii, nici în fondul de premii sau în fondul destinat dezvoltării întreprinderilor industriale. Cu începere de la 1 ianuarie a.c., majoritatea întreprinderilor industriale vor încasa pentru produsele de export sume calculate potrivit preţurilor de fapt, primite în valută şi recalculate în zloţi. Astfel, producătorii vor fi direct cointeresaţi în creşterea exportului şi rentabilităţii lui".

„Armele păcii"

Comisia Economică a Congresului american a convocat de curînd numeroase personalităţi politice şi economice pentru a examina ideile expuse de Samuel Pisar în studiul „Armele păcii". Metafora este un titlu de noblеţe acordat schimburilor comerciale est-vest, ele fiind în concepţia autorului armele capabile să asigure convieţuirea paşnică a ţărilor cu sisteme sociale diferite, destinderea şi pacea. Lucrarea, care ar putea fi rezumată în cuvintele „e mai bine să faci comerţ decît război", constituie o pledoarie pentru dezvoltarea comerţului est-vest şi o invitaţie la reflecţie în acest sens adresată autorităţilor americane, mai ales într-o conjunctură în care alte ţări occidentale — în special cele vest-europene — au dezvoltat într-o măsură mai importantă comerţul lor cu ţările socialiste. Pisar scrie că : „reţeaua restricţiilor dirijate contra ţărilor din est s-a arătat ineficace: ...restricţiile nu numai că n-au frînat în aceste ţări dezvoltarea unei tehnologii avansate în materie de arme şi de experienţe spaţiale, dar n-au provocat nici măcar o stagnare economică" ; schimburile est-vest au un „caracter natural" : în plus, este în interesul cercurilor de afaceri americane de a exporta „pe o piaţă atît de vastă ca aceea a ţărilor socialiste". În prezent, schimburile comerciale ale S.U.A. cu ţările socialiste ating, în ambele sensuri, cifra de numai 600 milioane dolari faţă de totalul de aproape 80 miliarde dolari (de asemenea în ambele sensuri) ale comerţului american. Faptul că lucrarea lui Pisar a fost luată în discuţie de către congresmeni pare să ateste că argumentele sale tind să fie luate oficial în considerare.

Istoria „decimalizării"

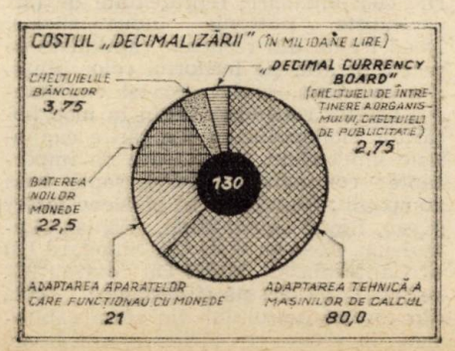

Sistemul duodecimal, existent sub o formă sau alta în Anglia timp de 12 secole, este în sfîrşit abandonat. La 15 februarie, venerabila liră sterlină se va încadra în rigorile, de altfel mult mai simple, ale sistemului zecimal. Istoria „decimalizării" a început în 1853, cînd un comitet, devenit în 1857 „comisie regală", a propus pentru prima dată să se renunţe la îndelungata „tradiţie" britanică. Opoziţia a fost însă atît de puternică încît, pînă în 1918, cînd o nouă „comisie regală" a luat fiinţă, nimeni n-a cutezat să mai propună vreo schimbare. Şi, doar sub imperiul necesităţii impuse de „deschiderea britanică spre Europa" în perioada ultimilor ani, a avut loc o adevărată schimbare de curs în procesul „decimalizării", în ciuda împotrivirii a 40 la sută din populaţie (potrivit sondajelor). În 1966 a fost format „Decimal Currency Board", iar în 1967 a fost adoptată legea care a stat la baza „decimalizării". O uriaşă campanie publicitară a fost purtată pentru a obişnui populaţia cu noile subdiviziuni şi a asigura succesul datei de 15 februarie 1971. 25 de milioane de broşuri au fost distribuite gratuit. Adaptarea tehnică a maşinilor de calcul, baterea noilor monezi, campania publicitară etc. au costat pînă acum peste 300 milioane dolari. Un prea îndelungat „tradiţionalism" costă scump...

Rubrică realizată de Ilie ŞERBĂNESCU

AL CUI ESTE PETROLUL

La mijlocul lunii acesteia, reprezentanții „Organizației țărilor exportatoare de petrol" (O.P.E.C.) și cei ai marilor companii internaționale se întîlneau la Teheran încercînd să ajungă la o bază comună de discuții în legătură cu viitoarele lor raporturi. Pentru prima oară după zece ani, cîți au trecut de la înființarea O.P.E.C., monopolurile petroliere occidentale au fost nevoite să analizeze și să considere în modul cel mai serios efectele pe care le-ar putea avea pentru ele, ca și pentru economia țărilor importatoare – ale căror interese le reprezintă – punerea în aplicare a programului de revendicări preconizat de O.P.E.C.

Este vorba de un nou pas efectuat de țările exportatoare de petrol în direcția găsirii unor căi de acces sporit la propriile bogății naturale și la beneficiile rezultînd din exploatarea acestora. Inițiativa lor de acum se bazează pe rezoluțiile votate de statele membre în decembrie anul trecut, la Conferința de la Caracas, privind, în special, majorarea prețului petrolului brut și revizuirea actualului sistem de împărțire a veniturilor rezultate din exploatarea petrolului.

Prima rundă de negocieri între reprezentanții O.P.E.C. și delegații companiilor se încheia la sfîrșitul săptămînii trecute fără un rezultat concret și într-o atmosferă ce mărturisea deconcertarea monopolistă în fața fermității poziției statelor producătoare. Următoarea rundă va avea loc, dacă nu vor interveni schimbări, la 28 ianuarie. Ritmul adoptării unor decizii de către marile companii este precipitat de apropierea datei de 3 februarie, cînd va avea loc o nouă sesiune extraordinară O.P.E.C.

De fapt, dimensiunea recentelor evenimente nu poate fi pe deplin sesizată decît considerîndu-le ca alcătuind o etapă din aprigă bătălie pe care a cunoscut-o de la începuturile sale istoria petrolului.

Lumea modernă are nevoie de energie: pentru a-și dezvolta economia, pentru a parcurge distanțele, pentru susținerea avîntului științific și tehnic, pentru viața de zi cu zi. Utilizat ca sursă de energie primară, combustibil sau materie primă în industria petrochimică, petrolul păstrează în șirul surselor de energie o neștirbită supremație (peste 40 la sută din consumul mondial) și va continua, chiar și după anul 2000, în ciuda tuturor „noilor veniți", cum ar fi energia nucleară, să dețină acest loc. Dacă în 1960 producția sa atingea cifra de 1 miliard tone, după numai opt ani ea se dubla, pentru ca anii 1975—1976 să fie „cotați" cu 3 miliarde tone, iar pentru 1980 să se prevadă de către specialiști o producție de 3,7 miliarde tone. În baza acestor estimări, deceniul în care ne aflăm a fost uneori denumit „deceniul petrolului". Dar nu numai pentru poziția energetică dominantă a aurului negru sau pentru multiplele sale întrebuințări în diverse sectoare de activitate scena petrolieră s-a păstrat mereu în atenția observatorilor, ci și pentru ceea ce s-a numit importanța sa în „echilibrul" economic și politic al lumii.

■

Din momentul în care rolul imens al aurului negru în evoluția societății contemporane a fost sesizat, lumea capitalistă a devenit arena uneia din cele mai înverșunate lupte din istoria materiilor prime. Locul startului în goana după țiței l-au constituit Statele Unite. În a doua jumătate a secolului trecut, într-un ritm fantastic, nemaiîntîlnit decît în vremea goanei după aur, sudul și sud-vestul S.U.A., Texasul și apoi alte părți ale țării s-au acoperit cu puțuri de foraj, săpate unele lîngă altele — uneori la întîmplare și inutil — din care marea de „aur negru" se revărsa cotropind natura înconjurătoare, pierzîndu-se în mari cantități dar, mai ales, îmbogățindu-și proprietarii. „Noile dinastii" ca cea a Rockefellerilor, al căror blazon ar fi putut înscrie pe el jetul de petrol, se nășteau peste noapte și puțin după aceea noi forțe — marile companii petroliere — apăreau pe scena economică și politică a țării. Puterea lor va deveni cu timpul din ce în ce mai mare, anulînd orice opoziție, orice încercare, chiar venită din partea statului, de a le stingheri interesele.

Foarte curînd, setea de petrol depășește granițele americane, căpătînd dimensiuni internaționale. Prospecțiunile în diferite colțuri ale lumii se extind cu repeziciune, noi state și noi interese intrînd în sfera petrolieră a capitalului. Rezultatele acestor cercetări vor evidenția faptul că principalele zăcăminte de țiței se află concentrate pe teritoriul unor țări slab dezvoltate, multe dintre ele aflate la acea dată în stare de dependență economică și politică.

Mînuind cu abilitate politica de asuprire colonialistă și prin intermediul monopolurilor, marile puteri imperialiste aveau să obțină un deplin acces la exploatarea, prelucrarea și desfacerea petrolului din aceste zone, indiferent că va fi vorba de țări din Orientul Mijlociu, America Latină sau Africa de Nord. Prin interesele lor, marile companii intervin tot mai mult în întreaga viață economică a statelor deținătoare și chiar în orientarea politicii lor într-o direcție sau alta. Multe din conflictele internaționale au avut astfel la bază preocupările pentru petrol ale puterilor capitaliste.

Exploatarea țițeiului concesionat din țările în curs de dezvoltare, la un preț scăzut și în schimbul unor redevențe care s-au păstrat mereu la un nivel neechivalent, aveau să se soldeze cu beneficii fabuloase pentru marile companii internaționale, fără să aducă, în același timp, nici o schimbare în starea de înapoiere a statelor deținătoare ale acestei bogății. Mai mult, limitarea accesului la propriile resurse naturale, impusă de raporturile cu companiile străine, a devenit un handicap dintre cele mai mari pentru dezvoltarea acestor state.

Situația actuală din sfera capitalistă a petrolului este, în mare măsură, o sechelă a colonialismului. Scena petrolieră capitalistă rămîne polarizată geografic între țările furnizoare, în majoritate state în curs de dezvoltare, și țările consumatoare, reprezentate de țări capitaliste puternic industrializate. Două treimi din resursele capitaliste de petrol se află pe teritoriul celor dintîi, dar extracția, prelucrarea și exploatarea acestor zăcăminte revin în mod hotărîtor monopolurilor din țările capitaliste industriale, deținătoare de importante concesiuni. Astfel, șapte mari companii: Standard Oil of New Jersey (Esso), Royal Dutch Shell, British Petroleum, Texaco, Gulf Oil, Standard Oil of California și Mobil Oil extrag 2/3, rafinează 59 la sută și desfac 57 la sută din totalul petrolului din sfera capitalistă, în vreme ce țărilor producătoare

O.P.E.C.

Din „Organizația țărilor exportatoare de petrol" (O.P.E.C — Organization of Petroleum Exporting Countries), creată în 1960, fac parte: Algeria, Iran, Arabia Saudită, Libia, Kuweit, Irak, Abu-Dhabi, Qatar, Indonezia și Venezuela. Producția de petrol a țărilor O.P.E.C. a reprezentat în 1969, 48,8 la sută din producția mondială. Aceste țări asigură totodată 85 la sută din exporturile mondiale de petrol.

Primele zece companii occidentale și cifrele lor de afaceri

(în miliarde dolari)

1. Standard Oil of New-Jersey (S.U.A.)	14
2. Royal Dutch Shell (Olanda-Anglia)	9
3. Mobil Oil (S.U.A.)	6
4. Texaco (S.U.A.)	5,4
5. Gulf Oil (S.U.A.)	4,5
6. Standard Oil of California (S.U.A.)	3,6
7. British Petroleum (Anglia)	3,4
8. Shell Oil (S.U.A.)	3,3
9. Standard Oil (Indiana—S.U.A.)	3,2
10. Continental Oil (S.U.A.)	2,2

nu le revine decît o parte infimă din totalul capacităţilor de prelucrare : 2,3 la sută pentru Orientul Mijlociu, 1,1 la sută pentru Africa şi Venezuela. Marile disparităţi care persistă între nivelul de dezvoltare al celor două grupe de ţări — producătoare şi consumatoare — se explică într-o anumită măsură şi prin aceste date.

Localizarea diferită a surselor de petrol şi a centrelor lui de prelucrare şi consum are repercusiuni importante şi sub alte aspecte pentru unele state mari consumatoare, ca cele din vestul Europei sau Japonia. Este vorba, în primul rînd, de sensibila dependenţă a acestor din urmă ţări de resursele externe de aprovizionare. Pentru Europa vestică, de pildă, 50 la sută din consumul său de energie îl reprezintă petrolul importat din Africa de Nord şi Orientul Mijlociu. „Setea" sa de petrol, deşi recentă — după al doilea război mondial — s-a accentuat în ultimii ani datorită nevoilor sporite de energie reclamate de apariţia unor noi domenii de activitate şi extinderea celor vechi. Între 1956 şi 1957 consumul de petrol al statelor vest-europene a crescut de zece ori, în vreme ce situaţia lor tributară, într-o proporţie de 50 la sută, faţă de import, n-a cunoscut mari modificări.

Nici pentru viitor situaţia nu pare a înregistra mari schimbări. Rapoarte ale experţilor Pieţei comune demonstrează că, indiferent de evoluţia din următorii 20 de ani, Europa occidentală va continua să importe în proporţie covîrşitoare petrol, toate căile de „salvare" din acest impas, cum ar fi descoperirea de noi zăcăminte de gaze şi progresele rapide din cercetarea nucleară, neavînd şanse să asigure decît 20 la sută din nevoile de energie vest-europene. Ziarul italian „Stampa" remarca zilele trecute că, în cazul unui „război al petrolului", Europa occidentală n-ar rezista mai mult de trei luni. Ceea ce explică şi atitudinea mai nuanţată pe care au adoptat-o unele state vest-europene, în raport cu S.U.A., în dialogul cu ţările furnizoare ca şi în conflictul din Orientul Apropiat.

Aprovizionarea cu petrol a Europei occidentale prezintă şi un alt aspect, legat de rolul pe care-l joacă în această direcţie marile companii anglo-americane. Aproximativ jumătate din petrolul arab este extras, prelucrat şi vîndut de societăţi americane, din care motiv se şi spune că ţiteiul achiziţionat de vest-europeni din Africa de nord şi Orientul Mijlociu nu este pur şi simplu „petrol arab", ci în mare măsură „petrol american de origine arabă". „Aşa cum stau lucrurile — conchidea într-un articol din «Handelsblatt» ziaristul vest-german F. W. Fernau — asigurarea cu petrol a Europei de vest depinde în mare măsură, dacă nu hotărîtor, de politica dusă de S.U.A. în Orientul Apropiat".

Şi cu aceasta se ajunge la un alt aspect al implicaţiilor politice ale „bătăliei pentru petrol" — rolul marilor monopoluri internaţionale în politica statelor capitaliste. Cu mulţi ani în urmă, în 1919, cînd goana după aurul negru nu-şi evidenţiase toate posibilele consecinţe, diplomatul francez Béranger scria într-o notă adresată lui Clémenceau : „Cine are petrol deţine puterea unui imperiu ; imperiul mărilor datorită petrolurilor grele, imperiul cerurilor prin benzine uşoare, imperiul continentelor prin gazolină şi petrol lampant, imperiul lumii prin forţa financiară legată de o substanţă mai preţioasă, mai însemnată decît aurul".

Bazată pe profiturile deţinute, impresionanta forţă financiară a marilor monopoluri petroliere a avut deseori un cuvînt decisiv de spus în determinarea direcţiilor politice ale statelor capitaliste. Într-un studiu dedicat petrolului, revista franceză „Entreprise" remarca, de pildă, că : „În spatele tuturor luptelor din Orientul Mijlociu a existat întotdeauna un miros de petrol" De asemenea, recent, cotidianul „Le Monde" găsea o nouă explicaţie pentru „insistenţa" politicii purtate de Statele Unite în Asia de sud-est şi Extremul Orient în presiunile pe care le exercită societăţile petroliere asupra guvernului american în urma descoperirii unor uriaşe rezerve de petrol în aceste părţi ale lumii.

SCHIMBĂRI

În condiţiile epocii postbelice, marcată de apariţia sistemului mondial socialist, de creşterea avîntului luptei popoarelor pentru eliberarea naţională şi socială, o serie de schimbări s-au produs şi pe arena petrolieră capitalistă. Se observă, astfel, o intensificare a eforturilor statelor posesoare de petrol pentru schimbarea actualului raport de forţe şi pentru obţinerea unui acces sporit la propriile bogăţii. Ţările în curs de dezvoltare se ridică tot mai mult împotriva unor practici neocolonialiste care folosesc profiturile obţinute ca urmare a exploatării ţiţeiului de pe teritoriul acestor ţări, pentru finanţarea dezvoltării marilor puteri industriale. Monopolurile americane, de exemplu, obţin profituri de trei ori mai mari de pe urma exploatării petrolului din ţările în curs de dezvoltare decît din exploatarea celui din S.U.A., iar ţările O.C.D.E. (Europa occidentală, Canada, S.U.A., Japonia) beneficiază în proporţie triplă de pe urma exploatării şi comercializării petrolului decît ţările în curs de dezvoltare posesoare. Studii întocmite de statele furnizoare de petrol explică şi adîncesc acest adevăr după cum se poate bine observa, printre altele, şi din structura preţului petrolului.

PAGINI DIN ISTORIA PETROLULUI

● Cînd a fost descoperit pentru prima oară petrolul şi, mai ales, cînd a început să fie folosit, e greu de spus. Mărturiile existente conduc spre un trecut foarte îndepărtat. Astfel, Turnul Babel s-ar fi prăbuşit deoarece constructorii au folosit, ca liant al cărămizilor, smoala, care n-a rezistat la dogoarea soarelui ! De asemenea, potrivit legendei, Noe şi-ar fi uns arca cu smoală „atît pe dinafară cît şi pe dinăuntru". Se ştie, de altfel că, încă din anul 3000 î. e. n., sumerienii foloseau smoala ca liant pentru mozaicurile lor.

● Primele extracţii de ţiţei par să fi avut loc în China. În anul 221 î. e. n., un împărat chinez ordonă efectuarea a 640 de „foraje".

● Prima menţiune scrisă privind petrolul se întîlneşte la Herodot, care descrie exploatarea sa primitivă de către populaţia din Persia. Fără să-l denumească, şi Plutarh va vorbi despre aurul negru cînd va spune : „Pămîntul Babilonului este impregnat cu foc", ceea ce desemna probabil efectele secundare ale răbufnirilor de ţiţei la suprafaţă.

● Cu cît înaintăm spre epoca modernă, mărturiile despre petrol se înmulţesc şi se diversifică în ceea ce priveşte aria geografică. Evul Mediu îl foloseşte ca remediu împotriva unor maladii iar smoala capătă o largă întrebuinţare în fortificaţii şi construcţia de nave. În aceeaşi perioadă, spaniolii îl descoperă în solul sud-american.

● Deşi cunoscut de milenii, petrolul nu va stîrni un adevărat interes decît începînd cu secolul al XIX-lea, cînd multiplele sale întrebuinţări vor veni în întîmpinarea noilor necesităţi create de dezvoltarea industrială.

La 8 septembrie 1857, din puţurile forate de colonelul american Edwin L. Drake, izbucneau primele jeturi de lichid negru şi vîscos. Începea era industrializării petrolului, dar şi „Marea bătălie pentru petrol".

● În acelaşi an cu primele foraje moderne în S.U.A., debuta şi extracţia modernă de petrol în România. Vor urma Canada în 1861, Indonezia în 1893, Mexic în 1901, Argentina şi Trinidad — Tobago în 1908, Venezuela în 1917, Irak în 1926, Arabia Saudită în 1936, Kuweit în 1946, Qatar în 1949, Libia în 1961.

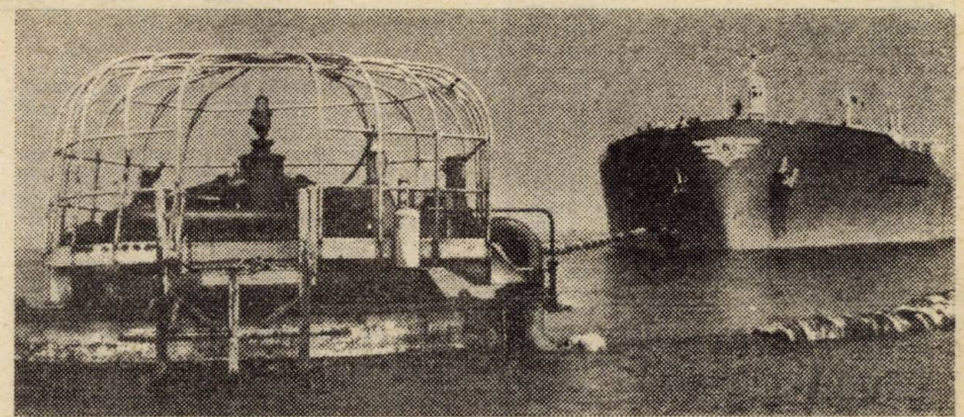

Setea de petrol determină marile monopoluri să găsească noi soluţii care să le faciliteze accesul spre sursele de „aur negru". Pentru porturile unde nu pot pătrunde marile nave sau unde nu există amenajări corespunzătoare, specialiştii companiei Royal Dutch Shell au construit această aparatură, completată cu conducte, prin care petrolul e pompat direct de la ţărm pe vapor

Ele demonstrează, astfel, că în vreme ce prețul produselor petroliere a crescut de cîteva ori în ultimii ani, prețul tonei de țiței brut a rămas același și la un nivel foarte scăzut. La fiecare 100 de franci de petrol vîndut, țărilor deținătoare le revin doar 10,60 franci, în timp ce țările industriale care prelucrează și distribuie petrolul primesc de aproximativ 9 ori mai mult (89,4 franci) din care 6,30 franci beneficiu net pentru societatea respectivă. Sistemul se extinde și asupra impozitelor, țările furnizoare primind doar 7,90 franci în raport cu 47,50 franci ce revin țărilor importatoare și prelucrătoare. De aceea, unul din obiectivele luptei țărilor producătoare l-a constituit majorarea corespunzătoare a prețului petrolului brut. Cîteva dintre ele, ca Algeria, au obținut o serie de creșteri care rămîn însă la un nivel încă necorespunzător. Recentele discuții purtate la Teheran între țările exportatoare și reprezentanții companiilor străine au înscris ca prim punct pe ordinea de zi armonizarea celor două prețuri : al petrolului brut și al produselor sale, pe baza unui coeficient echivalent.

De asemenea, statele furnizoare revendică o revizuire a sistemului „fifty-fifty" de distribuire a profitului obținut din exploatarea petrolului lor de către marile companii occidentale, prin fixarea la minimum 55 la sută a cotei-părți ce le revine. Încă din toamna anului trecut unele țări producătoare (Iranul, Kuweitul și Libia) au obținut majorarea cotelor, revendicată acum și de alte state producătoare, ca unele dintre șeicatele din Golful Persic.

Paralel cu ofensiva pentru un preț sporit la petrolul brut și o cotă-parte mai mare a redevențelor primite, țările producătoare de petrol au în vedere adoptarea unor măsuri mai incisive, menite să limiteze prerogativele companiilor internaționale. O etapă în acest sens o constituie, în concepția acestora, crearea de societăți mixte, bazate pe capital național, menite să asigure, prin intermediul unei societăți naționale afiliate, un control sporit al statului furnizor asupra societății străine. Formula a fost introdusă în 1957 de Iran, în relațiile sale cu companiile italiene. In următorii ani, la rîndul său, Algeria a asociat societatea sa națională, Sonatrach, companiilor franceze Elf-ERAP, în sînul a două societăți C.R.E.P.S. și C.P.A.

Un pas important pe calea valorificării în interes propriu a bogățiilor naturale l-au constituit inițiativele de sporire a controlului statului-furnizor asupra întregului proces de exploatare și chiar comercializare a petrolului (cazul „libianizării"). Și tot în aceeași direcție, de diversificare a participării statelor deținătoare la valorificarea petrolului, se înscriu eforturile unora dintre ele de a-și făuri o flotă petrolieră proprie. Totodată, o serie de țări exportatoare de petrol au luat măsuri de limitare a concesionărilor acordate companiilor străine. Ultimele Conferințe ale Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.) au insistat asupra necesității integrării mai complete a industriei petroliere în economia națională a țărilor membre. Desigur că măsura hotărîtoare o constituie însă naționalizările, care ar asigura accesul deplin la propriile bogății.

Deși conștiente de necesitatea unor măsuri mai radicale, numeroase țări deținătoare de petrol nu au mijloacele care să le permită a depăși, cel puțin deocamdată, multiple obstacole decurgînd din situația creată de o îndelungată exploatare și dominație străină, ca : lipsa mijloacelor tehnice și financiare, numărul încă insuficient de cadre calificate necesare exploatării prin propriile forțe ale bogățiilor lor naturale, dependența lor de rețeaua organizată a debușeelor, transporturilor, influențelor pe piața petrolieră capitalistă. Astfel, în situația actuală, cînd controversele se adîncesc, țările furnizoare nu au, desigur, interes să piardă piețe importante pentru desfacerea petrolului lor, după cum și țările occidentale consumatoare nu pot renunța, fără repercusiuni previzibile, la surse tradiționale, de care sînt legate interese financiare, tehnologice, schimburi reciproce etc.

In sfîrșit, din dorința de a asigura o mai mare eficiență măsurilor preconizate și de a-și spori puterea de ripostă în fața marilor monopoluri, țările exportatoare de petrol au recurs la concertarea internațională în cadrul unui organism comun — O.P.E.C.

Ca urmare a eforturilor întreprinse în ultimii ani pe diverse planuri țările O.P.E.C. încasează acum de pe urma exploatării petrolului sume de trei ori mai mari decît în 1960, deși producția a crescut în acest răstimp doar de 1,8 ori.

Ultimele evenimente, dintre care și recentele discuții de la Teheran, între comitetul reprezentativ O.P.E.C. și delegații companiilor importatoare au demonstrat că, în viitor, acestea din urmă vor trebui să se aștepte la noi dificultăți în politica lor petrolieră. Intuind acest lucru, marile companii occidentale au adoptat și ele ideea „concertării" alcătuind un „comitet de lucru" care să le coordoneze inițiativele în înfruntarea cu țările exportatoare, care se profilează în perspectivă.

Adevărata bătălie a petrolului abia a început. Rezultatele ei nu se pot, însă, înscrie decît în sensul mutațiilor profunde ale lumii contemporane, țările posesoare de petrol, cu sprijinul tuturor forțelor progresiste din lume, urmînd să dobîndească accesul deplin la propriile bogății.

Liana ENESCU

COMPONENȚA PREȚULUI PETROLULUI

2,7 la sută — costul extracției
7,9 la sută — prelevări fiscale în țările producătoare
3,3 la sută — costul rafinării
6,3 la sută — costul transportului
26 la sută — costul desfacerii
6,3 la sută — profitul net al companiilor petroliere
47,5 la sută — prelevări fiscale în țările consumatoare.

Prin urmare, aproape jumătate (47,5 la sută) din costul petrolului pe piața capitalistă îl reprezintă impozitele percepute de țările consumatoare de pe urma exploatării unei materii prime care nu le aparține. La aceasta se mai adaugă și beneficiile obținute din transportul, rafinarea și desfacerea petrolului, care se efectuează cu navele și în centrele deținute de aceste țări.

Producția mondială de petrol în 1969*)

(în mii tone)

AMERICA DE NORD	**573 000**
din care	
Statele Unite	510 000
AMERICA LATINĂ	**261 930**
din care	
Venezuela	187 000
ORIENTUL APROPIAT	**633 500**
din care	
Iran	167 600
Arabia Saudită	148 300
Kuweit	129 000
Irak	74 700
Abu Dhabi	28 800
Qatar	17 100
Oman	16 300
R.A.U.	16 000
Bahrein	3 800
Turcia	3 600
Siria	3 500
Dubai	1 000
Israel	100
AFRICA (fără R.A.U.)	**230 960**
din care :	
Libia	150 000
Algeria	44 000
Nigeria	26 000
EUROPA OCCIDENTALĂ	**16 815**
EXTREMUL ORIENT	**54 435**
din care	
Indonezia	37 000
Total	**1 770 640**

*) Fără țările socialiste

VENITURILE DIN PETROL ALE UNOR ȚĂRI O.P.E.C.

(în milioane dolari)

ANUL	KUWEIT	ARABIA SAUDITĂ	IRAN	IRAK	LIBIA	VENEZUELA
1959	405	315	263	243		926
1960	465	355	285	266		877
1961	464	400	301	266	3	938
1962	526	451	334	267	39	1 071
1963	557	502	398	385	109	1 106
1964	655	561	470	353	197	1 122
1965	671	655	522	375	371	1 135
1966	707	777	593	394	476	1 112
1967	718	852	737	361	631	1 254
1968	766	966	817	476	952	1 253
1969	812	1 008	938	483	1 132	1 289

Hanoiul celebrează Tetul

O componentă nelipsită din peisajul capitalei

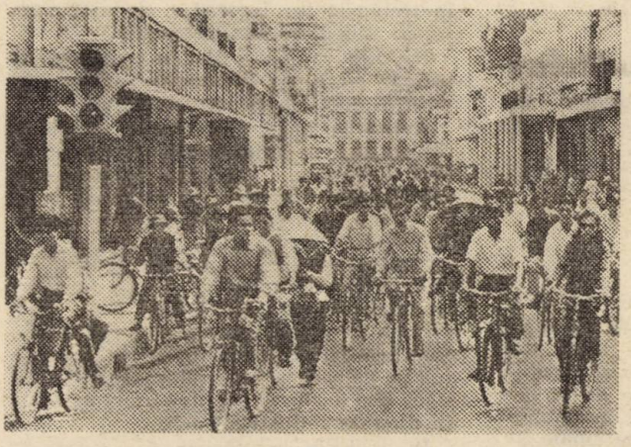

SĂRBĂTOAREA TET

Corneliu Vlad

**LA 25 IANUARIE
HANOIUL SE AFLA ÎN ZIUA A 29-A
A CELEI DE-A 12 LUNI
A ANULUI CANH TUET.
A DOUA ZI, LA 26 IANUARIE,
ORAȘUL
AVEA SĂ ÎNCEAPĂ UN NOU AN LUNAR.
LA ÎNTÎLNIREA
A DOI ANI LUNARI
SE SITUEAZĂ TETUL,
SĂRBĂTOARE ORIGINALĂ,
CELEBRATĂ
ÎN VIETNAM
ȘI ÎN UNELE REGIUNI ALE CHINEI.**

Tetul s-a născut din dorința oamenilor din această parte a lumii de a marca debutul unui nou ciclu al reînnoirii naturii, al regenerării vegetației. Sărbătoarea populară, căreia cu greu îi poți găsi un corespondent în zonele climatice temperate, Tetul e de asprimea hibernală a Revelionului. Aș spune chiar că 1 ianuarie reprezintă pentru o bună parte a vietnamezilor o sărbătoare mai mult „administrativă", ceva în genul unei duminici ploioase care te ține în casă, obligîndu-te la distracții de interior. Tind să cred chiar că, la Hanoi, 1 ianuarie ar putea trece aproape neobservat ca sărbătoare, dacă aceasta n-ar fi trădată de acalmia străzilor, golite pentru o zi de zecile de mii de bicicliști ai capitalei.

În R.D. Vietnam, Tetul este consemnat ca sărbătoare oficială. Întreprinderile și instituțiile, școlile și serviciile publice își întrerup pentru cîteva zile activitatea, iar mesajul președintelui Republicii este conceput pentru a fi radiodifuzat atît cu prilejul Revelionului, cît și în primele clipe ale noului an lunar.

Apropierea sărbătorii se simte din vreme, „numărătoarea sa inversă" durează cîteva săptămîni. Edificiile caselor sînt văruite în alb ; străzile și parcurile sînt curățate și plantate cu flori. Deasupra adăposturilor antiaeriene — mărturii ale istoriei dramatice și eroice a acestor ani — sînt amenajate peluze înverzite.

Obloanele grele, coborîte încă din vremea alarmelor aeriene, încep să se tragă în sus, dezvăluind vitrinele unor magazine inaugurate sau redeschise cu ocazia Tetului. Comerțul are, de altfel, în această perioadă sarcini mari. Afluența cumpărătorilor atinge în zilele premergătoare sărbătorii cifre record. De multe ori, avînd de gînd să-și cumpere un lucru mai important pentru casă, o mobilă sau un aparat de radio, locuitorul Hanoiului așteaptă Tetul, care e bine să te găsească „înnoit". El cutreieră apoi magazinele în căutarea cadourilor potrivite pe care — așa cum cere tradiția — le va face în prima zi a noului an lunar celor mici sau tinerilor căsătoriți. În sfîrșit, cînd crezi că animația din magazine tinde a se potoli, noi contingente de cumpărători — din care unii nici nu se ridică prea mult deasupra tejghelei — apar pentru a susține „vînzarea", aprovizionîndu-se masiv cu dulciuri și bomboane, cu artificii și petarde, pînă noaptea tîrziu, dincolo de Giao Thua (ora zero a noului an).

Cu cîteva zile înainte de Tet, remarci o firmă nouă : „Ruou Tet" (băuturi pentru Tet). Printre ele, în primul rînd, băutura națională vietnameză „Lua Moi" (orez nou), preparată din orez. În rafturi aranjate cu gust găsești, de asemenea, o paletă bogat colorată de lichioruri parfumate, produse special pentru a fi consumate de Tet — din portocale sau ananas, banane sau mandarine. Deși prepară băuturi relativ tari, vietnamezul este un om foarte ponderat. Nici n-ai să vezi pe stradă un mers șovăielnic și n-ai să auzi un glas mai ridicat.

Există și un alt indiciu care marchează iminența sărbătorii : camioanele grele care, din primele ore ale dimineții, descarcă zile în șir pachete voluminoase de „la-giong". Frunza aspră și lemnoasă a acestei plante de un verde intens, care invadează piețele și magazinele capitalei, este, de Tet, o cumpărătură obligatorie pentru fiecare familie. În frunza de „la-giong" se învelește, pentru a se păstra mai bine mîncarea tradițională a Tetului, numită „banh-chiung". 19 milioane de foi de „la-giong" s-au vîndut, numai la Hanoi, cu ocazia Tetului 1970. „Banh-chiung"-ul, preparat din orez și carne de porc, ilustrează faptul că Tetul este o sărbătoare prin excelență agricolă, lipsită de semnificație religioasă. Se citează în acest sens următoarea legendă : Trăia odată un rege cam pofticios, care avea (bineînțeles) trei feciori. Simțind într-o bună zi că pierde din puteri, dar mai ales din pofta de mîncare, și-a chemat fiii și le-a zis : „Mergeți în lume și căutați-mi cele mai bune bucate. Cel ce-mi va aduce mîncarea cea mai gustoasă, mă va urma la tron". La data convenită, feciorii se întorc — primul cu vinatul cel mai rar, al doilea cu dulciuri alese, aduse de peste mări și țări. Al treilea, mezinul, care se apucase între timp de cultura orezului, se prezintă cu o turtă de „banh-chiung". Evident, el a fost și cel mai cîștigat, iar cultura orezului, cu același prilej, consacrată.

Fapt este că și astăzi prepararea „banh-chiung"-ului rămîne cea dintîi grijă a unei gospodării care se pregătește să întîmpine Tetul, sărbătoare ce pune mare preț pe specialitățile culinare.

În preziua Tetului, articolul cel mai solicitat îl constituie florile. În ajun de Tet, florăriile sînt parcă luate cu asalt. Și totuși nu aceasta este expresia potrivită pentru ceea ce aș numi febrilitatea calmă, graba discretă, năvala temperată — însușiri de totdeauna și în orice împrejurare ale vietnamezului. Sute și sute de bicicliști își croiesc cu calm și răbdare drum către piața de flori pentru a-și procura piersici

înfloriți și mandarini decorativi încărcați cu fructe, lampioane și serpentine din hîrtie colorată, crizanteme și vase de flori (din care unele, vechi de sute de ani, ar putea figura cu cinste în marile muzee ale lumii), panglici de hîrtie și mătase imprimate cu urări de fericire în caracterele alfabetului latin sau ale celui chinez.

În ultimii ani, capitala nord-vietnameză a făcut totul pentru a asigura, în ciuda enormelor greutăți, un Tet fericit locuitorilor ei. Hanoiul declanșează an de an o adevărată bătălie a Tetului, fiecare fabrică sau cooperativă agricolă, fiecare unitate comercială sau serviciu public fixîndu-și din vreme obiective precise. O emulație generală în muncă premerge sărbătoarea. Anul acesta, dintre unitățile productive ale capitalei s-au evidențiat prin realizările lor închinate Tetului mai ales fabricile de construcții mecanice „Hanoi" „Tran Hung Dao" și „Tran Phu", lor li s-au alăturat întreprinderea nr. 1 construcții de case prefabricate, cooperativa agricolă Tien Phong (care a furnizat capitalei peste 3 000 de ramuri de piersic înflorit) și o serie de cooperative artizanale specializate în producerea de rechizite școlare, obiecte de ceramică și porțelan, sticlărie.

Fiind prin însăși originea sa o sărbătoare a muncii (inițial a muncilor agricole), Tetul contemporan adîncește de la an la an această caracteristică. Cu zece ani în urmă, de pildă, se năștea o acțiune ce avea să devină în scurt timp una din cele mai viguroase tradiții ale sărbătorii : „Tetul plantării de arbori". Manifestare originală și îmbrăcînd forme variate, ea a devenit ulterior și o activitate economică inclusă în planul de producție a peste jumătate din numărul cooperativelor agricole ale țării. S-a calculat că, în acest deceniu, fiecare cetățean a plantat în medie cu ocazia Tetului 90 de arbori de diferite specii. Campania de împădurire „Tet 1971" a fost deschisă în capitală, ca în fiecare an, în prezența conducătorilor de partid și de stat.

■

În anii rezistenței anticolonialiste, iar astăzi în lupta pentru respingerea agresiunii imperialiste, Tetul s-a confirmat ca un prilej pentru manifestarea fermității și dîrzeniei întregului popor, a încordării tuturor energiilor țării în vederea atingerii aspirațiilor națiunii vietnameze.

În zilele Tetului, cetățenii Hanoiului omagiază pe eroii căzuți pe cîmpul de onoare, cinstesc familiile care au adus servicii deosebite patriei, pe combatanți, pe invalizii de război. Respectînd tradiția străveche de cinstire a memoriei celor dispăruți, șiruri nesfîrșite de oameni se perindă prin fața mormintelor eroilor din cimitirele de la marginea capitalei. Delegații ale Comitetului municipal de partid, ale Comitetului Frontului Patriei și ale Consiliului municipal administrativ vizitează familiile care au dat patriei martiri, pe invalizii de război, unitățile militare din garnizoana capitalei.

Hanoiul, acest obiectiv al miilor de atacuri aeriene întreprinse noaptea de inamic, întîmpină prima oară a noului an lunar în plină lumină. Timp de cîteva nopți, ghirlandele de becuri multicolore caligrafiază conturul străvechilor pagode ale capitalei, arcul podurilor întins peste lacuri.

„În aceste zile — îmi spunea reputatul istoric Nguyen Vien — Vietnamul se împodobește cu flori de la un capăt la altul al țării ; dar dincolo de flori și surîsuri se află de strajă voința de neclintit a poporului de a nu permite niciodată, nimănui, să atenteze la independența și libertatea sa".

O sărbătoare a muncii și efortului creator, a simplității și modestiei, a bucuriei și vitalității — acesta a fost dintotdeauna Tetul, acesta este și Tetul 1971.

ZIUA INTERNAȚIONALĂ DE SOLIDARITATE CU POPOARELE ARABE

Prof. dr. doc. Stanciu Stoian
secretar general al Ligii române de prietenie cu popoarele din Asia și Africa

În noiembrie 1967, la New Delhi, o conferință specială consacrată solidarității cu popoarele arabe în lupta lor pentru independență, progres și pace, a hotărît ca în fiecare an ziua de 25 ianuarie să fie consacrată ca zi de mobilizare a opiniei publice internaționale în sprijinul acestei lupte. Ea este, se înțelege, importantă și apreciată ca atare în primul rînd de popoarele arabe înseși. Dar această dată constituie, în același timp, pentru opinia publică progresistă din lumea întreagă un prilej de a-și reafirma simpatia și solidaritatea față de lupta popoarelor din Orientul arab pentru consolidarea independenței lor naționale, pentru progres economic și social, pentru pace.

Din adîncă antichitate, pămîntul locuit de popoarele arabe a fost martor al unor frămîntări și lupte contra cotropitorilor, după cum tot acest pămînt a văzut zorile și a fost un leagăn al civilizației începătoare, ca și al unei înfloritoare civilizații în veacul de mijloc — civilizația arabă. Au urmat, secole de stăpînire și opresiune otomană, ca și jugul colonialist, care a împiedicat aceste popoare să beneficieze, în măsura cuvenită, de binefacerile civilizației moderne. Nu s-ar putea spune că acea epocă și evenimentele ei nu au lăsat urme dureroase ; nimic însă nu a putut înfrînge imboldul firesc spre libertate și progres al popoarelor arabe și nici amintirea glorioaselor lor tradiții.

De la Eufrat la Gibraltar, o sută de milioane de arabi și-au cîștigat independența politică prin luptă, pășind pe calea dezvoltării de sine stătătoare. Din acest moment a început o nouă luptă, cea a lichidării grelei moșteniri a trecutului, proces care a cerut țărilor arabe eforturi deosebite. În anii care au trecut de la dobîndirea independenței, numeroase state arabe — folosind căi diverse, potrivit specificului și particularităților proprii — au înregistrat succese remarcabile pe linia dezvoltării lor economice, a reînnoirii structurilor lor economice și sociale. Reforme agrare, naționalizarea unor întreprinderi străine și construirea unei industrii proprii, crearea unei baze electro-energetice (expresie elocventă în acest sens fiind marele baraj de la Assuan) sînt doar cîteva din realizări. Alături de ele trebuie menționate progresele deosebite obținute în politica de dezvoltare a învățămîntului și culturii, de formare a cadrelor necesare unei economii moderne și unui stat modern. În sfîrșit, jucînd un rol important în lupta forțelor antiimperialiste mondiale, popoarele arabe își manifestă tot mai ferm hotărîrea de a pune capăt oricărui amestec în treburile lor interne și de a-și consolida independența națională.

Poporul român a fost în permanență solidar cu lupta popoarelor arabe împotriva dominației imperialiste.

Avînd la bază respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne — relațiile dintre România și țările arabe cunosc un curs ascendent în interesul păcii și colaborării internaționale. În cadrul acestor legături, care prilejuiesc un larg schimb de valori materiale și spirituale, România își aduce contribuția la punerea în valoare a resurselor naturale ale unor țări arabe și sprijină eforturile lor în direcția industrializării.

În evoluția legăturilor de prietenie româno-arabe un moment deosebit l-a constituit vizita pe care președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, a efectuat-o în luna decembrie în Maroc. Cu acel prilej, șeful statului român a subliniat sentimentele de prietenie și considerația poporului nostru față de popoarele arabe și eforturile acestora pentru crearea unei vieți noi, înfloritoare. „Republica Socialistă România, spunea președintele Nicolae Ceaușescu, acționează perseverent pentru extinderea relațiilor tradiționale cu țările arabe. Țara noastră și-a manifestat întotdeauna solidaritatea activă față de lupta dreaptă a popoarelor arabe împotriva imperialismului și neocolonialismului, pentru apărarea independenței și suveranității naționale".

România, profund atașată ideii nobile de pace, acționînd neobosită pe calea destinderii internaționale, a adoptat o poziție clară, constructivă în problema conflictului din Orientul Apropiat. Încă de la izbucnirea lui, în iunie 1967, țara noastră și-a exprimat convingerea că, în această parte a lumii, statornicirea climatului de pace și securitate poate fi asigurată numai printr-o soluționare pașnică, în conformitate cu interesele și drepturile legitime ale popoarelor și statelor respective. Țara noastră consideră că rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967 și rezoluția Adunării Generale a O.N.U. din noiembrie 1970 este o bază rezonabilă pentru rezolvarea pașnică a conflictului.

În acest spirit România se pronunță pentru retragerea trupelor israeliene de pe teritoriile arabe ocupate, pentru asigurarea independenței și integrității teritoriale a fiecărui stat din zonă, pentru soluționarea problemei populației palestiniene în conformitate cu interesele ei naționale.

Ziua de 25 ianuarie, ziua internațională de solidaritate cu popoarele arabe, oferă un nou prilej poporului român de a-și reafirma sentimentele de solidaritate și stimă care le nutrește față de aceste popoare urîndu-le, cu această ocazie, noi succese în lupta lor pentru consolidarea independenței naționale, pentru progres economic și social.

APELUL
PARTIDULUI COMUNIST ITALIAN LA A 50-A ANIVERSARE

Ziarul „L'Unità" din 21 ianuarie a publicat Apelul adresat de Partidul Comunist Italian comuniștilor, tuturor oamenilor muncii din Italia, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la întemeierea partidului. Reproducem ample extrase din acest Apel.

P.C.I. — se spune în Apel — are 50 de ani. Au fost 50 de ani de lupte în slujba clasei muncitoare și a poporului italian, ani de bătălii aspre și tenace pentru cauza libertății, a păcii și socialismului. Au fost făcute toate tentativele din partea forțelor reacționare și conservatoare, întîi pentru a-i zdrobi pe comuniști, iar apoi pentru a căuta să elimine sau să reducă influența lor asupra vieții naționale. Istoria a dovedit că toate tentativele îndreptate împotriva P.C.I. constituiau, în același timp, un atac împotriva clasei muncitoare, a maselor de oameni ai muncii, a libertății și independenței țării.

Comuniștii s-au situat în primele rînduri, promovînd unitatea antifascistă. Ei au plătit cel mai mare preț în lupta împotriva fascismului. Au fost persecutați, închiși, expulzați, excluși din viața țării cu miile. Antonio Gramsci, care se afla în fruntea lor, a fost ucis încetul cu încetul în carcerele fasciste. O dată cu el și-au sacrificat viața sute și sute de conducători și militanți comuniști. Dar P.C.I. nu a capitulat. Vocea sa nu s-a stins niciodată. El și-a continuat lupta în Italia și în străinătate, aducîndu-și contribuția esențială la realizarea unei noi unități a poporului și a forțelor politice democratice antifasciste... În această bătălie, comuniștii au călit partidul și au înfăptuit politica de unitate antifascistă. În această luptă, comuniștii au învățat să lege strîns acțiunile în favoarea emancipării sociale de cele întreprinse în scopul cuceririi tuturor libertăților democratice și pentru apărarea intereselor naționale, potrivit învățăturii lui Lenin. Bazîndu-se pe această învățătură, ei au știut să adapteze acțiunea lor revoluționară la condițiile țării, la desfășurarea evenimentelor istorici. Avînd în vedere experiența lor, ei au învățat într-un efort continuu să depășească lipsurile, să identifice și să corecteze cu curaj greșelile.

Istoria Italiei din ultimii 25 de ani — se spune în continuare în Apel — a dovedit că dezbinarea unității antifasciste, dorită de forțele marelui capital italian și internațional în numele anticomunismului, a fost plătită de popor și de țară și îndreptată împotriva intereselor clasei muncitoare, ale maselor populare, ale națiunii. Ruperea pactului unitar al Rezistenței a fost făcută cu scopul de a scoate forțele populare din guvernul țării și pentru a deschide o nouă fază de discriminare anticomunistă și de persecuție împotriva acestora.

Ofensiva anticomunistă trebuia să ajute la mascarea trădării programului social al Rezistenței, să sufoce autonomia și independența națională, să lase neaplicată constituția republicană în tot ce se referea la părțile sale mai progresiste, să restaureze puterea marilor concentrări financiare, să umilească instituțiile democratice. Dar, nici în fața acestei noi ofensive, comuniștii nu s-au plecat. Zi de zi s-a dus bătălia pentru apărarea intereselor maselor de oameni ai muncii, pentru deplina aplicare a constituției, pentru salvgardarea și dezvoltarea democrației, pentru salvarea păcii și recucerirea unei reale independențe naționale.

Comuniștii — se arată în Apel — au dovedit prin fapte caracterul lor de partid național și internaționalist, pe deplin autonom, și în același timp angajat în lupta pentru pace în lume, pentru coexistență pașnică, împotriva imperialismului. Comuniștii au demonstrat că lupta lor corespunde sub toate aspectele cauzei intereselor poporului muncitor și națiunii. Susținerea tuturor bătăliilor duse pe toate continentele împotriva fascismului, a colonialismului și neocolonialismului, împotriva dominației și a noii barbarii imperialiste corespunde interesului profund al poporului italian de a-și cuceri independența deplină și de a trăi în pace.

Reluînd faptul că solidaritatea frățească a comuniștilor italieni cu alte partide comuniste, cu forțele antiimperialiste și revoluționare de pretutindeni, cu țările socialiste, corespunde realității de fapt a lumii contemporane, în care lupta de clasă se duce atît pe plan intern, cît și pe plan internațional, Apelul subliniază că în această bătălie, comuniștii italieni au elaborat o cale și o viziune asupra socialismului care se inspiră din cerința de a concepe socialismul ca realizarea unui nou tip de raporturi între oameni, menit să slujească exprimării la maximum a democrației, libertății, participării efective a clasei muncitoare și a maselor populare la edificarea unei noi societăți. Comuniștii italieni s-au slujit cu fermitate de învățătura lui Togliatti, potrivit căreia deplina independență a fiecărei națiuni, căile diverse de înaintare și de construire a socialismului în fiecare țară sînt condiții ale unui real internaționalism și se pot realiza numai în internaționalism.

Cea de a 50-a aniversare a P.C.I. — se spune în continuare în Apel — nu-i găsește pe comuniști angajați numai în celebrarea trecutului lor glorios, de care își amintesc cu mîndrie. Astăzi, mai mult ca oricînd, comuniștii sînt angajați într-o luptă dificilă și dură pentru ca țara să poată merge înainte pe calea păcii, democrației și socialismului. Lupta clasei muncitoare și a maselor populare, ca și învățămintele pe care le-au tras din istoria și din experiența acestor ani forțe tot mai largi și diverse din rîndul oamenilor muncii, tinerilor, studenților, organizațiilor sindicale, stîngii laice și catolice, partidelor populare și democrate, au deschis noi posibilități. Este în curs de desfășurare un proces pozitiv de realizare a unității oamenilor muncii și a organizațiilor lor. O nouă unitate a forțelor de stînga și noi posibilități de înțelegere și de colaborare se manifestă în comune, în provincii, în regiuni, instituirea acesteia fiind cucerită după multe bătălii. Chiar în parlament — datorită forței și politicii comuniștilor — a fost posibil să se obțină rezultate care au demonstrat validitatea unei funcționări mai corecte a diferitelor foruri care nu pot fi cutia de rezonanță a hotărîrilor guvernului, ci trebuie să exprime tot mai mult aspirațiile maselor de oameni ai muncii, dorința lor de înnoire și de progres al țării.

Mari probleme naționale își așteaptă încă rezolvarea, se spune în Apel. Printre acestea se menționează problemele referitoare la condițiile de muncă în fabrici și pe ogoarele Sudului, referitoare la structura agricolă, la dezvoltarea economică sectară și inegală din punct de vedere teritorial, problemele emigrării în străinătate și ale transferărilor în interiorul țării, ale învățămîntului, ale asistenței sanitare, ale reformei fiscale, construcției de locuințe, transporturilor publice, ale sistematizării urbane. Independența națională italiană suferă încă presiuni, în multe domenii hotărîtoare este negată în mod deschis.

În legătură cu toate acestea, pături largi au dus și duc lupte, în fruntea cărora se situează comuniștii. Forța oamenilor muncii, lupta și cuceririle lor au alarmat toate forțele reacționare și conservatoare. Cu sprijinul imperialismului, acestea nu încetează să comploteze împotriva democrației. Deci, trebuie dusă în continuare o mare bătălie pentru salvgardarea și dezvoltarea cuceririlor și a instituțiilor democratice, a parlamentului, regiunilor, instituțiilor locale, a tuturor formelor noi de participare populară. Prima sarcină a Republicii născută din mișcarea de rezistență trebuie să fie aceea de a aplica pe deplin litera și spiritul constituției, desfășurînd o bătălie fără răgaz împotriva dușmanilor săi declarați, lovind în organizațiile paramilitare fasciste, care sînt pe cale de a se reconstitui, strivind încă de la naștere orice nouă conspirație antidemocratică, lovind în cei care se fac răspunzători de mașinațiunile anticonstituționale din aparatul de stat și în complicii lor.

50 de ani de istorie — se arată în încheierea Apelului — au confirmat justețea liniei și a drumului parcurs de P.C.I. Pe acest drum, pe calea italiană spre socialism, comuniștii vor merge înainte. Alături de toate popoarele care luptă pentru libertatea lor și pentru independență națională, alături de toți oamenii muncii care luptă împotriva exploatării, alături de toți cei care doresc pacea, comuniștii italieni vor merge mai departe pe drumul lor, depunînd eforturi pentru unitate, pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru dezvoltarea democrației, pentru cucerirea unei reale autonomii naționale, pentru a scoate Italia din N.A.T.O. și din orice bloc militar, pentru salvgardarea păcii și pentru înaintarea spre socialism. În acest scop, ei vor întări și mai mult și vor face mai viu partidul comunist. Ei vor chema alte mii și zeci de mii de oameni ai muncii, femei, tineri pentru a spori numărul membrilor partidului, pentru a face mai densă și mai eficace rețeaua organizatorică în fabrici, în cartiere, în școli, în birouri, în sate, pentru a spori eforturile în vederea răspîndirii ideilor sale și a presei sale.

Se citește legea reformei agrare...

De la trimisul nostru
la Lima
Eugen Pop

TUPAC AMARU ÎMPARTE PĂMÎNTUL

„Reforma agrară este un proces integral și un instrument de transformare a structurii agrare a țării, destinat să înlocuiască regimurile latifundiilor și minifundiilor printr-un sistem just de proprietate, posesiune și exploatare a pămînturilor, care să contribuie la dezvoltarea socială și economică a națiunii, prin crearea unei rînduieli agrare care să garanteze dreptatea socială la sate și să mărească producția și productivitatea sectorului agro-zootehnic, ridicînd veniturile țăranilor, pentru ca pămîntul să constituie, pentru omul care îl muncește, baza stabilității sale economice, fundamentul bunăstării și garanția demnității și libertății sale".

(Articol al Legii reformei agrare din Peru).

În primăvara anului 1969, era pe la sfîrșitul lunii mai, deasupra unei **hacienda** (moșii), din valea Jequetepeque, au apărut două avioane care, lăsîndu-se foarte aproape de sol, planau, parcă în executarea unei misiuni, deasupra plantațiilor de trestie de zahăr. Aveau într-adevăr o misiune, dar cu totul ieșită din comun. În cele două avioane se aflau ziariști de la marile cotidiene din Lima, invitați de proprietarul moșiei **Talambo**, Palacios Moreyra, la o conferință de presă unică în felul ei. Moreyra dorea să ofere presei o „ultimă imagine" a unei întreprinderi agricole prospere, „amenințate cu distrugerea". Era cunoscut că guvernul pregătea legea unei reforme agrare, vizînd întregul teritoriu național, iar reacția de protest a latifundiarilor, în fața exproprierilor iminente, se manifesta în cele mai variate forme, de la regizarea unor demonstrații împotriva „cotropirii pămînturilor" pînă la o furibundă campanie de ponegrire a proiectului guvernamental, în cadrul căreia recordul înscenării a fost atins de conferința de presă organizată deasupra moșiei Talambo.

...La 30 mai 1970, în preajma împlinirii unui an de la decretarea legii reformei agrare (24 iunie 1969), o nouă conferință de presă la Talambo. De data aceasta, organizată de generalul Enrique Valdez, șeful organismului de stat pentru efectuarea reformei agrare în zona complexelor agro-industriale. Și, nu fără o anumită doză de ironie, generalul pune la dispoziția corespondenților un avion militar. Peste „ultima imagine a prosperității" trebuia suprapusă imaginea „distrugerii" schițată cu cifre verificabile pînă la centimă : **„Într-un singur an, veniturile complexului Talambo au fost de 23 ori mai ridicate decît beneficiile declarate ale fostei proprietăți particulare și de 25 de ori mai mari decît media beneficiilor obținute în perioada 1964—1968".** Nu se țin discursuri la această conferință de presă (militarii-tehnocrați sînt în general foarte zgîrciți la vorbă), nu se prezintă lucrurile în roz, dar se demonstrează impulsul extraordinar pe care l-a dat reforma agrară progresului economic și social...

O familie cu 500 000 de hectare

În fața unei uriașe hărți a teritoriului peruvian, directorul instituției de stat pentru „Promovarea reformei agrare", Ruiz Caro, ne înfățișează „strategia marii ofensive" a exproprierilor.

Ruiz Caro : „Dreptate socială și eficiență economică"

Într-un sat peruan : „Trăiască reforma agrară !"

— „Operația Talambo" este semnificativă pentru dinamica reformei agrare, dar esențialul constă în faptul că, spre deosebire de tot felul de pseudo-reforme anterioare, cea decretată la 24 iunie 1969 duce în mod practic la **lichidarea** puterii deținute de oligarhia rurală. Nu am început reforma cu pămînturile abandonate și nici cu latifundiile de importanță mai mică — asta ar fi însemnat că pornim cu jumătăți sau sferturi de măsură — ci cu exproprierea celor mai mari moșii și întreprinderi agro-industriale din zona de coastă. Cu „Casa Grande", de pildă, aparținînd „imperiului Gildemeister", despre care, desigur, ați auzit. Dar cunoașteți suprafața de pămînt stăpînită de familia Gildemeister ? 500 000 de hectare ; mai mare decît teritoriul agricol al Elveției. Într-un singur an s-au expropriat zece mari latifundii, de pe coastă, inclusiv întreprinderile de prelucrare a trestiei de zahăr. S-a afirmat de către adversarii reformei, așa cum a încercat s-o facă, atît de spectaculos, și proprietarul moșiei Talambo, că fermele și complexele agro-industriale moderne de pe coastă ar trebui „exceptate" de la aplicarea legii din 24 iunie (așa cum a făcut, în linii mari, legea anterioară), pe motivul că, prin schimbările produse, ar putea fi lezată rentabilitatea lor.

Intelectual cu formație științifică și umanistă, Ruiz Caro luminează cînd efectele economice, cînd cele sociale ale reformei agrare. Susține, și pe drept cuvînt, că rațiunile economice ale marilor schimbări în sistemul de proprietate asupra pămîntului sînt organic împletite cu cele de ordin social și politic.

— Rentabilitatea luată în sine nu este un criteriu, opinează interlocutorul nostru. Pentru cine erau rentabile plantațiile și întreprinderile producătoare de zahăr ? Pentru proprietarii lor, nu pentru economia națională. O mare parte, 65 la sută din acțiunile acestor complexe, era în mîinile unor societăți străine, în special nord-americane. (La Cartavio o societate americană deținea 99,99 din totalul acțiunilor). Beneficiile nu erau destinate stimulării progresului economic. Noi vrem să le destinăm modernizării economiei naționale și îmbunătățirii situației sociale. Vreau să mă opresc și asupra unui aspect important al finalității politice în aplicarea reformei agrare. Exproprierea monopolurilor străine este un act esențial în cucerirea **independenței noastre economice**, inițiate o dată cu naționalizarea societății „International Petroleum Company". Dar să mă întorc la proorocirile despre „efectele negative" pe care le va avea reforma asupra producției agricole. Se poate întîmpla ca, în timpul schimbărilor în raporturile de proprietate, să se înregistreze și scăderi ale producției, dar noi am pus în acțiune un întreg complex de măsuri politice, economice și financiare, care să evite o asemenea situație. Am, dacă doriți, cifrele producției de zahăr, pe primele șapte luni ale anului 1970. Este aproape cu 100 000 de tone superioară producției din perioada corespunzătoare a anului 1969... Cum vă spuneam, se pusese sub semnul întrebării eficacitatea proprietății sociale asupra pămînturilor din zona de coastă. Dar despre pămînturile abandonate sau prost lucrate din **sierra** și din **selva**, nu se putea spune, decît cu riscul autoridiculizării, că erau bine gospodărite. Și-apoi, chiar dacă am vorbit mai mult despre implicațiile economice ale reformei agrare, ea reprezintă, în același timp și, poate, înainte de toate, **un act istoric de dreptate socială : desființarea servituților feudale.** Și cînd spun asta simt, îmi dau seama, că, uneori, cuvintele nu pot reda bine realitățile pe care le definesc. Spunem deseori „servituți de iobag", dar poți să-ți închipui oare ce înseamnă dreptul aproape de viață și de moarte al latifundiarului asupra indianului, poți să-ți imaginezi că, în secolul XX, în **sierra** dăinuia pedeapsa cu biciul ?

După 24 iunie, continuă Ruiz Caro, cînd plecam în **sierra** cu decretele exproprierilor, indienilor nu le venea să creadă că pămîntul — glia strămoșească — va fi din nou al lor. Îi înțelegeam foarte bine. Era bruscă, aproape de necrezut, trezirea dintr-un coșmar, lumina ivită în bezna unei vieți din care aproape că dispăruse speranța.

După un coșmar de patru secole

Coșmarul a început cu umbra aruncată pe pămîntul „fiilor soarelui" de invazia conchistadorilor. Imperiul incașilor — „Tahuantinsuyu" — care se întindea din Ecuadorul de azi pînă în centrul teritoriului actual al Republicii Chile — cunoscuse un sistem atît de avansat al organizării sociale, al administrației și lucrărilor publice, încît trezește uluirea multor cercetători aplecați asupra civilizațiilor precolumbiene. Unificarea teritoriului incaș printr-o rețea de șosele — mai lungi și mai solide decît cele construite de romani ; instituirea unei repartiții a bunurilor după criterii de echitate, riguros respectate (favorizată de instituția „comunităților incașe") și practicarea unui sistem ingenios de transmitere a dispozițiilor imperiale prin ștafete (faimoasa „poștă" a incașilor) sînt doar cîteva din pietrele de mozaic ce pot recompune imaginea creației politice și social-economice care înflorise în această parte a continentului. Sub domnia lui Inca (împăratul) Huayna Capac — pe care unii istorici îl asemuiesc lui Ludovic al XIV-lea, — civilizația incașă atinge culmile înfloririi sale. După moartea lui Huayna Capac, tronul lui este disputat de cei doi fii ai săi, Huascar și Atahualpa. Acesta din urmă are funesta inspirație de a se încrede în „oamenii albi" (asemănători zeilor pămînteni din vremuri imemoriale) care-și făcuseră apariția pe țărmurile oceanului — erau oștenii lui Pizarro — și de a le cere ajutorul împotriva lui Huascar. Iată cum evocă un eseist francez întîlnirea dintre Atahualpa și Pizarro la **Cajamarca** : „De o parte — un tînăr monarh cu profil întunecat de pasăre de pradă, de-abia așezat pe tronul lui încă prea nou, îndoindu-se de el însuși și sensibil la poruncile strămoșilor ; de cealaltă parte — un vechi porcar din Estramadura, analfabet, vrînd să imite gestul lui Cortes, dar copiindu-l în lucruri mărunte, un mercenar devorat de setea de aur, dar, totodată, șeful unei bande cu un curaj supraomenesc... Tragedia de la Cajamarca are rigorile și fatalitatea unei drame clasice (...) La sfîrșitul pie-

sei, orgoliosul Inca, care-şi făcuse intrarea pe scenă înconjurat de întregul aparat al curţii sale, nu este decît un biet prizonier stupefiat, încremenit, (...) consimţind, poate, la propria sa moarte. A fost suficient un singur gest... Acela al capelanului lui Pizarro, părintele Vincente del Valverde, care i-a înmînat, cu solemnitate, Biblia, cerîndu-i să îmbrăţişeze legea lui Cristos şi să recunoască suzeranitatea lui Carol Quintul. Superbul Inca aruncă Biblia la pămînt..." Acesta a fost semnalul declanşator al măcelului. Pe Atahualpa, cruţat pentru moment, nu-l salvează nici îndeplinirea promisiunii de a-i oferi lui Pizarro, în schimbul eliberării, aur şi bijuterii care să umple pînă la jumătate odaia în care era închis (lungă de 7 metri şi înaltă de 5 metri).

Şi au urmat secolele de coşmar. Citadelele incaşe au fost năpădite de vegetaţia sierrei, iar urmaşii lui Huayna Capac — dezrădăcinaţi din solul lor, încovoiaţi sub „gîrbaciul" rînduielilor feudale, transplantate de spanioli în „lumea nouă". Din jarul revoltei, de sub cenuşa dezolării, au izbucnit deseori focurile răzmeriţelor indiene. Cel aprins, în 1781, de **Condorcanqui**, căpetenia indienilor din comuna Tungasuca, s-a transformat într-un incendiu. Luîndu-şi numele ultimului Inca, Tupac Amaru, al cărui descendent se credea, el îşi adună o armată de 40 000 de indieni cu care ajunge pînă la porţile cetăţii imperiale Cuzco. Tupac Amaru împarte pămînt, împarte dreptate şi poartă făclia războiului. Dar, victimă a unei trădări, Tupac Amaru este prins şi sfîrtecat în Plaza de Armas din Cuzco, după ce, în zadar, s-a încercat „ruperea lui" — notează cronicarii — cu patru cai legaţi de patru părţi ale corpului său.

La 29 august 1533 pe cîmpia de la Cajamarca, executarea lui Atahualpa „întuneca soarele".

La 24 iunie 1969 de „ziua indianului — exact pe locul acela de la Cajamarca unde a fost ucis Atahualpa" — în faţa unei mulţimi uriaşe de indieni se semnează „Legea reformei agrare".

In ziua aceea — scrie un poet peruvian — după patru secole, zeul-soare, **Viracocha**, s-a arătat din nou la faţă.

Reforma agrară în acţiune

Povesteşte Ruiz Caro :

— Indienii n-au uitat niciodată că pămîntul le aparţine. Mulţi dintre ei ştiu şi astăzi, cu exactitate aproape de necrezut, pînă unde se întindeau ogoarele diferitelor comunităţi cu 4—5 secole în urmă. (Iar 99 de latifundiari au ajuns să posede 40 la sută din pămînturile de pe coastă şi 60 la sută din cele ale zonei muntoase). Deseori li s-a promis pămînt, măcar o parte din pămîntul lor ; s-a adoptat o lege a reformei agrare, dar a fost mai degrabă o amăgire, praf aruncat în ochii celor obidiţi. La început şi pe noi ne-au crezut cu greu. Emisarii reformei agrare le explicau indienilor noua lege a pămîntului în graiul lor **quechua** ; erau înţeleşi, dar nu şi crezuţi... Era teribil de greu să-i convingi că, de astă dată, la Lima este un guvern care-i hotărît să le schimbe destinul. Multora nu le venea să creadă că pămîntul va aparţine din nou celor ce muncesc. Am folosit variate mijloace prin care să-i convingem că aşa stau lucrurile. Ne-a venit şi o idee ingenioasă. Am înfiinţat formaţii de pantomimă, scenariul sugerînd izgonirea moşierilor şi ocuparea pămînturilor de către indieni. Protagonistul scenetelor avea o mască cu trăsăturile lui Tupac Amaru, pe care autorul unui afiş le-a „reconstituit" după descrieri păstrate din tată în fiu. Spectacolele de pantomimă au avut un efect formidabil, cum nu vă puteţi închipui. **Tupac Amaru era crezut.** Şi urmat. Şi la şcoala de alfabetizare, şi la cursurile de agronomie elementară...

— Cîte familii de ţărani au primit pămînt de la Tupac Amaru ?

— Într-un an şi cîteva luni au primit pămînt peste 47 de mii de familii. Din totalul de 3 milioane şi jumătate de hectare afectate de reformă au fost expropriate peste 1 300 000 de hectare. Incluzînd, firesc, marile plantaţii de pe coastă.

— Relatările dv., d-le Ruiz Caro, mi-aduc aminte de concluziile eseurilor unui celebru scriitor peruvian, Carlos Mariategui, asupra problemei indiene. Mariategui scria că nu este suficient să se revendice dreptul indianului la cultură, la educaţie... Totul trebuie să înceapă prin a se revendica în mod categoric dreptul lui la pămînt... Acum, această revendicare se realizează. În ce formă se exercită dreptul celor împroprietăriţi asupra pămîntului ?

— Vedeţi, noi desfiinţăm proprietatea latifundiară, oligarhia rurală, dar nu vrem să fărîmiţăm loturile mari de pămînt. Nu sîntem pentru „minifundii", decît în regiunile din selvă unde formele cooperatiste nu sînt posibile. În rest, pămîntul aparţine comunităţilor săteşti, cooperativelor, ori, în cazul plantaţiilor de pe coastă, „Societăţilor agricole de interes social". Tindem spre forme cooperatiste. De altfel, procesul de cooperativizare este înlesnit de înseşi tradiţiile comunităţilor incaşe.

— Latifundiarii nu se opun exproprierilor ?

— Sînt provocări, acte de sabotaj, dar proporţia şi ritmul înfăptuirii reformei agrare arată că această rezistenţă a latifundiarilor nu se poate finaliza. În trecut, cînd, în unele ţări, guverne cu vederi democratice iniţiau reforme agrare, latifundiarii recurgeau la forţele armate. Dar acum reforma agrară este înfăptuită chiar de către forţele armate care se află la guvern. Sînt militari legaţi nu de oligarhie, ci de poporul peruvian.

— Ce porţiuni de teren li se lasă celor expropriaţi ? Compensaţiile băneşti sînt mari ?

— Suprafaţa maximă care le rămîne nu poate depăşi 150 de hectare. Compensaţiile sînt, aş zice, aproape simbolice. Ele constau dintr-o sumă achitată la data exproprierii (plafonul ei maxim, calculată în valută, fiind de 2 400 de dolari) şi din bonuri de tezaur plătibile în 30 de ani. Cota sumei iniţiale şi cuantumul celei primite în bonuri se calculează potrivit veniturilor anterioare declarate la fisc. Scandaloasele evaziuni fiscale — adaugă Ruiz Caro, zîmbind — s-au întors de astă dată împotriva celora care le-au comis. Persoanelor care împiedică, într-un fel sau altul, aplicarea reformei li se confiscă tot pămîntul, fără nici un fel de indemnizaţie. Sabotarea reformei agrare se pedepseşte cu închisoarea pînă la zece ani...

Discuţia noastră este întreruptă de intrarea unui omuleţ cu trăsături trădînd sînge de indian. Se scuză că ne deranjează convorbirea, şi adresîndu-i-se apoi, lui Ruiz Caro, îşi exprimă regretul de a nu fi putut aştepta sfîrşitul întrevederii, dar spunea el, trebuind să plece urgent în provincie, voia să cunoască părerea direcţiei despre propunerea pe care i-o făcuse. (Mi-am dat seama că era vorba de traducerea unui text). Dintr-o dată n-am mai înţeles nimic din discuţia celor doi. Vorbeau într-o limbă stranie, cel puţin pentru mine.

— Vorbeaţi în graiul **quechua ?** l-am întrebat pe Ruiz Caro, după plecarea omuleţului cu trăsături de indian.

— Da, în quechua. Ne-a propus să tălmăcească ceva în quechua şi am vrut să mă conving dacă o ştie bine.

Şi aşa am aflat, deşi intuisem de mai înainte, că Ruiz Caro este şi el un urmaş al lui Tupac Amaru...

Alfabetizare

PROCESUL MANSON

SPECTACOLUL SE JOACĂ DE ŞASE LUNI

Prea nebun pentru a fi judecat

Loviturile de teatru ale apărării

Misterioasa dispariţie a avocatului

„Protetul" în boxă : Manson, declară procurorul, a arborat la proces o mască de om paşnic pentru a-şi ascunde pofta de sînge

Ronald Hughes : ucis cu o săgeată ?

Interminabilul proces al celor patru acuzaţi de crima de la vila Bel Air se apropie de sfîrşit. La 25 ianuarie, după şase luni de dezbateri şi aproape un milion de dolari cheltuiţi, juriul i-a declarat pe Charles Manson, Susan Atkins, Patricia Krenwinkel şi Leslie van Houten vinovaţi de omor cu premeditare. Începînd din 28 ianuarie se deschide o nouă etapă, decisivă, la sfîrşitul căreia se va da sentinţa : moartea sau închisoarea pe viaţă. Temerilor exprimate de unii ziarişti cu privire la o nouă prelungire a procedurii, procurorul le-a răspuns că „de data aceasta se va merge repede". El a adăugat că, personal, va cere pedeapsa capitală.

„Unde-i puiul de găină ?" e jocul preferat al celor 17. L-au inventat în jumătatea de an de luxoasă recluziune voluntară. Au un puişor de cauciuc pe care-l ascund oriunde le dă prin gînd : sub pernă, în baie, printre haine. Pe uşi şi-au atîrnat pancarte cu cele mai spirituale inscripţii pe care le-au putut imagina : „Unde-i puişorul" sau „Ofer recompensă : pierdut pui de găină". Îşi spun „copiii lui Herman" în semn de omagiu faţă de cel mai bătrîn dintre ei, Herman Kubrick, în vîrstă de 74 de ani. Cîţiva şi-au lăsat barbă. Un membru al acestei familii constituite ad-hoc a ţinut regim şi a slăbit cu zece kilograme. Sărbătorile le-au făcut împreună. Au pregătit un mare Pom de Crăciun la care şi-au invitat copiii şi o serată cu participarea tuturor celor de-acasă.

Mulţi dintre ei păşeau pentru prima oară într-un hotel atît de elegant ca „Ambasador" din Los Angeles, locul preferat de întîlnire al starurilor de la Hollywood în anii '30 şi locul unde a fost răpus, în 1968, Robert Kennedy. La „Ambasador", cei zece bărbaţi şi cele şapte femei din juriul desemnat pentru a-i judeca pe asasinii de la Bel Air au dus o viaţă pe trei sferturi ireală : au călătorit tot timpul de la hotel la tribunal într-un autobuz cu geamurile acoperite, dar asta numai cînd era nevoie de ei. Lungile întreruperi ale procesului, zilele destinate ascultării unor mărturii de care urechile lor trebuiau ferite, le-au oferit răgazuri interminabile, pe care au fost nevoiţi să le petreacă laolaltă, în aripa cu 21 de camere anume rezervată în confortabilul hotel. De aici, nevoia de destindere, satisfăcută prin jocuri şi glume tot mai puerile.

Împiedicaţi să citească ştirile din ziare sau să asculte informaţiile radiotelevizate referitoare la proces, deveniseră o caricatură colectivă a Justiţiei nepărtinitoare, cu ochii legaţi şi cu balanţa sacră a dreptăţii în mînă.

În zilele noastre, justiţia continuă să cunoască destule cazuri de pervertiri şi măsluiri ; înscenări judiciare desfăşurate în secret şi în mare grabă ca la Burgos, sentinţe dictate înainte de începerea proceselor etc. Statele Unite obişnuiseră lumea cu un sistem judiciar care favorizează, în special în domeniul probelor şi procedurii, dreptul la apărare al inculpatului. Serialul „Incoruptibilii" ilustrează de fapt în mod elocvent că nici cel mai înrăit criminal nu poate fi condamnat decît în baza unor probe de o extremă rigiditate. Dar acest sistem a dat greş în cele mai importante dintre procesele Americii contemporane ; el a anihilat, practic, posibilitatea de a se descoperi adevărul în ceea ce priveşte : asasinarea lui John Kennedy, asasinarea lui Robert Kennedy ; asasinarea lui Martin Luther King. Dacă se ştie **cine** a comis aceste crime (în cel de-al doilea caz cu siguranţă, ucigaşul fiind prins asupra faptului, în primul şi în al treilea cu dubii serioase), totuşi nu s-a aflat şi probabil nu se va afla niciodată, **de ce**, din **instigarea** cui, din **ordinul** sau pentru **banii cui.** În aceste condiţii — şi chiar independent de ele — procesul de la Los Angeles pare o tristă parodie de justiţie care nu poate decît să-i deruteze pe cei mai creduli şi mai influenţabili dintre tinerii americani.

■

Ce s-a mai întîmplat la tribunalul din Los Angeles de la jumătatea lunii octombrie, cînd am publicat ultima relatare despre proces ? Pe atunci, acuzarea îşi interoga ultimii martori. Charles Watson, „Tex", care a fost, după cum a reieşit din întreaga desfăşurare a procesului, organizatorul direct şi principalul autor al masacrelor de la reşedinţele Bel Air şi La Bianca, fusese în cele din urmă extrădat din Texas în California, după luni şi luni de pertractări. Aici, însă, a fost scos curînd din cauză, fiind declarat nebun : refuza să mănînce, era hrănit cu forţa printr-un tub introdus în esofag, iar un raport medical publicat la 30 octombrie arăta că Watson „duce o viaţă vegetativă, degenerînd rapid spre stadiul foetal". A fost transferat la un azil de nebuni pentru deţinuţi şi de atunci nu s-a mai aflat nimic despre evoluţia stării lui ; ca atare nu se ştie dacă a izbutit să ajungă realmente în stadiul prunciei inocente...

Dianna Lake, în vîrstă de numai 17 ani, a ieşit, în schimb, dintr-un sanatoriu de boli mintale (unde urmase o cură de dezintoxicare) pentru a depune ca martoră a acuzării : două dintre inculpate, Patricia Krenwinkel şi Leslie van Houten, îi făcuseră confidenţe în legătură cu rolul lor în săvîrşirea asasinatelor. Mărturia a fost precedată de patru zile de interogatoriu în absenţa juriului : abia după ce a aflat tot ce avea de spus martora şi după ce

i-a indicat ce anume constituie **„mărturia admisibilă"** și ce **„mărturie inadmisibilă"**, tribunalul i-a îngăduit să compară în fața juriului. „Admisibil" era ceea ce acuzații declaraseră despre ei înșiși. „Inadmisibil" era ceea ce, în declarațiile lor, se referise la ceilalți coinculpați.

— *Manson ne-a spus că trebuie să fim gata să-i ucidem pe „porci"* (ceea ce însemna de fapt pe toți cei ce nu aderau la doctrina „familiei" — n.r.) *pentru a declanșa o revoluție.*

— *A spus și cine anume urma să declanșeze această revoluție?* a întrebat-o procurorul.

— *Da, a spus că lui îi va reveni îndatorirea de a declanșa revoluția.*

Trecem peste detaliile sordide despre felul în care Leslie van Houten, din ordinul lui Tex (cel declarat iresponsabil), a continuat să înjunghie cadavrele soților La Bianca, iar apoi a șters amprentele de la locul crimei. Cu Dianna Lake, seria celor 83 de martori ai acuzării (care le-a interogat de asemenea pe acuzatele Susan Atkins, Patricia Krenwinkel și Leslie van Houten) s-a încheiat. Acuzarea a mai dus o bătălie (pe care avea s-o piardă) pentru dreptul de a introduce ca probă un carnet de însemnări al Patriciei Krenwinkel. Carnetul ar fi dovedit că scrisul ei este asemănător cu cel descoperit la vila La Bianca (numai că acolo scrisese cu sînge) și că ea ortografiază cuvintele *Helter Skelter* (titlul unui cîntec al grupului Beatles) exact așa cum fuseseră scrise și la vila La Bianca: Helter *Skealter*. Judecătorul Charles Older a respins cererea ca acest carnet să fie prezentat juriului întrucît *„valoarea lui probatorie ar fi fost depășită cu mult de efectul lui prejudiciabil acuzatei"*. Apoi i s-a cerut Patriciei să dea ea singură o mostră de scriere. A refuzat. Juriul nu va avea deci posibilitatea de a se convinge că ea a fost cea care a mîzgălit cu sînge cuvintele injurioase.

Și, în sfîrșit, o bătălie cîștigată de acuzare, împotriva obiecțiilor înverșunate ale apărării: juriul a fost autorizat să privească o serie de fotografii color ale victimelor, așa cum au fost descoperite de poliție. *„Sîntem de acord că aceste fotografii sînt oribile, cutremurătoare, dar dacă inculpații sînt răspunzători de crime — asta e opera lor. Juriul are dreptul să le privească opera"*.

■

Era rîndul apărării să-și cheme martorii. Anunțase planuri ambițioase: să-l convoace pe John Lennon, din grupul Beatles, ca să explice cuvintele cîntecului Helter-Skelter care, după opinia apărării, ar conține un apel ascuns la violență („E ridicol — a declarat un purtător de cuvînt al grupului Beatles, care pe atunci nu se despărțise încă. Cuvintele cîntecului sînt publicate într-un album și oricine își poate da seama că sînt inocente"). Mai fuseseră convocați membri ai grupurilor vocale „The Mamas" și „The Papas", care îl cunoscuseră, se afirmă, pe Manson, pe vremea cînd acesta încerca să se afirme ca muzician.

Dar, surpriză: invitată să-și prezinte martorii, apărarea a declarat că nu aduce nici un martor. Cele trei acuzate au insistat totuși să fie audiate ca martore ale apărării. Judecătorul a ordonat apărării să procedeze în consecință. Susan Atkins s-a ridicat, și-a spus numele și a declarat:

— *Coacuzații mei și cu mine sîntem de acord ca eu să fiu audiată prima.*

Avocatul ei, Daye Shinn, a refuzat, însă, să-i pună întrebări:

— *Consider că aceste întrebări ar fi incriminatorii pentru ea. Refuz să contribui la inculparea propriei mele cliente.*

Înafara incintei tribunalului, alt avocat, Paul Fitzgerald, a explicat unor ziariști ciudata atitudine a apărării: în ajun, Charles Manson se întîlnise cu toți avocații și le comunicase ce a decis: fetele vor mărturisi crimele, își vor asuma întreaga responsabilitate și îl vor absolvi pe el de orice vină". *„Dacă cineva ar voi să se sinucidă, dv. l-ați ajuta"?* i-a întrebat avocatul pe ziariști.

Judecătorul Older hotărăște atunci că acuzatele pot depune mărturie și fără a fi chestionate de avocații lor.

Apărarea obiectează: o mărturie sub formă de narațiune ar pune juriul în fața unor probe inacceptabile din punct de vedere legal.

Judecătorul admite: acuzatele să-și facă depozițiile în absența juriului.

E rîndul acuzatelor să refuze: dacă juriul nu va fi prezent, nu vor scoate nici un cuvînt.

Văzîndu-și spulberat planul de autoapărare și temîndu-se că nu va mai avea prilejul „să se adreseze omenirii", Charles Manson a cerut permisiunea să vorbească. A vorbit timp de o oră și jumătate; dezlînat, fără șir, dar impertinent. Nu mai era omulețul speriat, pe care poliția îl găsise chircit într-un bufet. Redevenise „profet".

Despre Linda Kasabian, fosta lui discipolă care a obținut imunitatea constituindu-se în martoră a acuzării, Manson a spus: „A turnat și astfel s-a predat pentru a fi ucisă".

Cînd s-a îndreptat spre locul său, trecînd pe lîngă acuzate, le-a șoptit scurt: „Să nu depuneți mărturie". Ele s-au conformat.

■

Ar fi urmat să înceapă apoi pledoaria apărării. Se putea însă să nu intervină o nouă lovitură de teatru? Ronald Hughes, avocatul acuzatei Leslie van Houten, nu s-a prezentat la proces cîteva zile în șir. În absența lui, la 20 noiembrie, procesul a fost întrerupt. La 30 noiembrie, Hughes a trimis vorbă că se află în pădurea națională Los Padres, unde ploi care duraseră mai bine de o săptămînă declanșaseră avalanșe de noroi, blocînd drumurile. La 6 decembrie, cercetările pentru găsirea lui Hughes au fost sistate: s-a ajuns la concluzia că a murit, fie prins de o alunecare de teren, fie ucis de un evadat, Robert Lee Lively, în vîrstă de 21 de ani, care se ascundea în pădure înarmat cu un arc și cu săgeți și care după toate aparențele și-a ucis, și partenerul de evadare, pe un oarecare Charles Gerrin, al cărui cadavru a fost descoperit în împrejurimi. Cert este doar că avocatul a dispărut și că, într-un automobil abandonat, au fost găsite sacul de dormit al lui Ronald Hughes și o copie a stenogramei procesului.

Judecătorul a numit un nou apărător pentru Leslie van Houten, pe Maxwell Keith și, pentru ca acesta să parcurgă cele 18 000 de pagini ale dosarului, procesul a fost amînat pînă la 15 decembrie.

Ia 17 decembrie, un mare juriu din Los Angeles l-a pus sub inculpare pe Charles Manson pentru o a noua crimă: asasinarea lui Donald Shea, zis Shorty, dispărut de la ranch-ul Spahn, unde lucra în august 1969, în timp ce Manson se afla acolo. La 29 octombrie, Paul Watkins, unul dintre martorii în procesul asasinilor lui Sharon Tate, declarase că Manson (al cărui principal „locotenent" era pe atunci) îi mărturisise odată că l-a ucis pe Shea și l-a tăiat în bucăți. Împreună cu Manson au fost puși sub acuzare Bruce Davis, în vîrstă de 27 de ani (care a participat și la uciderea muzicianului Gary Hinman) și Steve Grogan, în vîrstă de 19 ani, aflat sub stare de arest. Dar această nouă punere sub acuzare a lui Manson a fost ținută secretă pentru ca aflarea ei de către opinia publică „să nu aducă prejudicii procesului în curs".

Prezentînd, la 23 decembrie, concluziile acuzării în procesul asasinilor actriței Sharon Tate și ai celorlalte șase persoane, procurorul Bugliosi a spus că Charles Manson a arborat la proces o mască de om pașnic pentru a-și ascunde pofta de a ucide, apetitul neînfrînat pentru moarte și pentru sînge. În noaptea în care Manson și cinci dintre adepți lui au colindat ore în șir cu mașina prin oraș, căutînd victime absolut la întîmplare, *„nimeni din întreaga populație de șapte milioane de oameni a orașului, fie că se afla acasă, într-un automobil, sau oriunde în altă parte, nu era la adăpost de insațiabila poftă de a ucide a lui Manson"*.

Pledoaria apărării a fost — cum ar fi putut să fie altfel? — penibilă. Mai întîi, avocații au emis diverse ipoteze: că prezența amprentelor Patriciei Krenwinkel în dormitorul actriței Sharon Tate s-ar putea explica prin faptul că acuzata ar fi fost invitată cu cîteva zile înainte la vilă și ar fi folosit dormitorul respectiv pentru a-și pune costumul de baie; că nu-i exclus ca martora acuzării, Linda Kasabian, al cărei cuțit a fost găsit la locul crimei, să fi comis ea însăși asasinatele, ajutată nu de inculpați, ci de alte persoane, de pildă de soțul ei, Robert, și de un prieten, Charles Melton. Această pledoarie a culminat cu concluziile avocatului Irving Kanarek, care a încercat să dea procesului o coloratură politică, prezentîndu-l pe Manson drept „un simbol al confruntărilor" din țară. „Nimeni, a spus el, nu-i acuză de crimă pe George Wallace, guvernatorul Alabamei, sau pe Robert Wilch de la „Birch Society" (asociație de extremă dreaptă — n.r.). Sîntem oare vinovați noi că am plătit impozitele care au făcut cu putință ceea ce s-a întîmplat la My Lai? Și alte asemenea elucubrații și tirade ieftine.

Manson și cele trei fete ascultau pledoaria dintr-o cameră învecinată. Dăduseră din nou, cu cîteva zile înainte, prilejul de a fi evacuați din sală. Apoi s-au declarat nesatisfăcuți de felul în care apărarea a abuzat de „cinstite lor nume" pentru a-și face reclamă. Apărarea, au spus ei, le-a adus numai prejudicii. De aceea cer ca toți avocații să fie concediați, și să li se permită să-și prezinte propria lor apărare. Cererea fiind respinsă, Irving Kanarek și-a putut încheia pledoaria. Nimic, a spus el, n-ar fi mai „frumos" pentru reputația Americii decît achitarea tuturor inculpaților. „Charles Manson, a spus el, nu-i vinovat de nici o crimă. Ce-ar putea să fie mai măreț decît să transmiteți întregii lumi mesajul că sistemul legislativ și judiciar american este de asemenea natură încît vă permite să-i achitați pe acești acuzați?".

„Măreț mesaj", într-adevăr! Iată însă că juriul încuiat de la 15 iulie în hotelul „Ambasador" nu a fost de acord, spre satisfacția tuturor, să-l „transmită întregii lumi".

Felicia ANTIP

MEDUNARODNA POLITIKA
BELGRAD

UN IMPERATIV AL LUMII CONTEMPORANE

AGRAVÎND neîncrederea şi nesiguranţa din relaţiile internaţionale, cursa înarmărilor sporeşte încordarea din lume şi înmulţeşte riscurile de crize şi de conflicte. Într-adevăr, istoria a arătat adesea că pericolele de criză şi de conflict cresc pe măsură ce această cursă se intensifică. În consecinţă, nu se poate ajunge la o pace stabilă şi sigură decît punînd capăt cursei înarmărilor şi începînd procesul de dezarmare generală şi totală. Cursa înarmărilor stimulează militarizarea societăţii şi încetineşte sau paralizează procesele pozitive.

Lumea contemporană ar putea să rezolve mult mai repede şi mai uşor serioasele probleme economice pe care trebuie să le înfrunte dacă ar folosi în acest scop fie şi numai o parte a uriaşelor resurse umane şi materiale pe care le consacră azi înarmării. Or, subdezvoltarea şi mizeria multor ţări, ba chiar a unor continente întregi, constituie tot mai mult una din cauzele fundamentale ale conflictelor care zguduie edificiul, deja şubred, al securităţii regionale şi generale. Revendicările în favoarea dezarmării constituie deci o parte integrantă a eforturilor urmărind să pună energia umană şi potenţialele materiale în slujba progresului comunităţii internaţionale şi, prin aceasta, a întăririi păcii.

Multe probleme sociale sînt, de asemenea, consecinţa directă sau indirectă a cursei înarmărilor. Într-adevăr, nu trebuie să uităm că oamenii şi popoarele nu se mai mulţumesc cu condiţia lor socială şi că reclamă, pe drept cuvînt şi în mod tot mai categoric, emanciparea lor. Aşa se explică puternica presiune exercitată de opinia publică asupra guvernelor şi asupra O.N.U. pentru ca ele să creeze condiţiile politice permiţînd să se pună capăt cursei înarmărilor şi să se reglementeze astfel problemele sociale pe care le cunosc atît ţările în curs de dezvoltare cît şi statele industrializate.

Îngrijorarea opiniei publice internaţionale este cu atît mai mare cu cît progresul rapid al ştiinţei, tehnicii şi tehnologiei permite perfecţionarea neîncetată a tuturor categoriilor de arme, clasice şi nucleare. Marile puteri se pregătesc să introducă în arsenalul lor arme care vor schimba simţitor imaginea militară a lumii (sisteme de rachete MIRV, FOBS, ABM etc.). Aici există un risc permanent de surprize tehnologice şi de rupere a actualului raport de forţe.

Crizele locale şi agresiunile care se prelungesc (Asia de sud-est, Orientul Apropiat) duc, de asemenea la intensificarea cursei înarmărilor. Orice înăsprire a relaţiilor dintre cele două supraputeri — chiar dacă nu are decît proporţii tactice — creează condiţii propice sporirii forţelor armate, ceea ce este deosebit de evident în Mediterana şi în Europa.

Numai coexistenţa paşnică şi renunţarea la folosirea forţei în relaţiile internaţionale vor permite instaurarea unei securităţi reale şi trainice pentru toate ţările. În plus, posedarea şi consolidarea unui anumit potenţial militar impune statelor mici, în special ţărilor slab dezvoltate, obligaţii materiale din ce în ce mai greu de suportat. Aceasta constituie un alt motiv serios care le îndeamnă să caute o soluţie în întărirea încrederii şi colaborării dintre naţiuni, în democratizarea relaţiilor internaţionale şi în special în promovarea sistemului şi mecanismului de securitate mondială al O.N.U. Astfel ar fi posibil să se păşească în mod hotărît pe calea dezarmării generale şi totale a unei lumi înarmate pînă în dinţi, ceea ce reprezintă azi singura alternativă.

În raportul de activitate al O.N.U., prezentat anul trecut, secretarul general U Thant a exprimat într-un mod aproape dramatic nevoia crescîndă de a se începe procesul de dezarmare. Subliniind că lumea se află într-o situaţie dintre cele mai critice, el a declarat că popoarele din întreaga lume au poate o ultimă şansă de a-şi mobiliza forţele şi resursele pentru a scăpa de un dezastru.

Bilanţul realizărilor în acest domeniu în cursul ultimului sfert de secol nu este favorabil. Rezultatele, care nu depăşesc cadrul încetinirii sau limitării cursei înarmărilor, exprimă de cele mai multe ori interesele vitale ale marilor puteri. Într-adevăr, nici una din măsurile luate nu constituie un pas spre o dezarmare reală. Chiar şi rezultate atît de minime au fost obţinute cu multe dificultăţi. A fost nevoie de ani de zile de negocieri pentru a se ajunge la formule de compromis. Mai grav încă, multe angajamente contractate sînt deseori aplicate foarte încet (acordul cu privire la interzicerea parţială a experienţelor nucleare, tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare, rezoluţiile Adunării Generale a O.N.U. cu privire la recomandările Conferinţei ţărilor nenucleare etc.).

Contrar încetinelii inadmisibile pe care o observăm în domeniul dezarmării, înarmarea progresează într-un ritm tot mai rapid. Noi generaţii sau noi sisteme de arme îşi fac apariţia în arsenalele moderne Prăpastia dintre înarmare şi dezarmare se lărgeşte deci neîncetat.

La cea de-a 25-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., s-a cerut în modul cel mai energic ţărilor membre să se orienteze cît mai grabnic posibil spre dezarmarea generală şi totală. Din păcate, nu putem fi mulţumiţi de rezultatele sesiunii.

Adoptarea rezoluţiei care invită toate ţările lumii să semneze tratatul cu privire la interzicerea de a amplasa pe fundul mării arme de exterminare în masă, nucleare şi altele, a satisfăcut în special interesele marilor puteri. Acest tratat, ca şi aproape toate celelalte care l-au precedat, face parte din priorităţile lor care nu concordă totdeauna cu priorităţile ţărilor mici şi mijlocii.

Încă o dată obiectivul pe care şi-l propuneau multe ţări prin studierea interzicerii generale şi simultane a dezvoltării, fabricării şi stocării de arme chimice şi biologice (ceea ce ar constitui o măsură reală de dezarmare)

→

FOTOCRONICA

La Moscova, Mstislav Keldiş, preşedintele Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. (dreapta) şi George Law, director ad-interim al N.A.S.A., au avut un schimb de păreri cu privire la direcţiile posibile de dezvoltare a colaborării sovieto - americane în domeniul explorării şi folosirii spaţiului cosmic în scopuri paşnice

nu a fost atins. Datorită rezistenței opuse de Statele Unite, Marea Britanie și alte țări occidentale care, deși favorabile interzicerii armelor biologice, formulează rezerve în ce privește interzicerea armelor chimice, această problemă a fost trimisă Comitetului de dezarmare de la Geneva care se va strădui din nou să găsească un compromis.

Inițiativa României de a elabora un studiu cu privire la consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor s-a bucurat de un sprijin unanim. Acest studiu va fi foarte util Comitetului de dezarmare și O.N.U., în timp ce publicarea lui va contribui la mobilizarea opiniei mondiale în favoarea dezarmării.

Rezoluțiile adoptate la sesiune pentru a se pune capăt dezvoltării înarmării nucleare (încetarea tuturor experiențelor, interzicerea instalării de noi sisteme de arme nucleare ofensive și defensive), rezoluția în sprijinul țărilor din America Latină care au cerut denuclearizarea continentului lor, precum și toate celelalte au, din păcate, mai mult un caracter de rutină.

Iugoslavia, care preconizează participarea tuturor țărilor la reglementarea problemelor dezarmării, a fost foarte activă anul trecut în acest domeniu. Astfel, la cea de-a 25-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., delegația iugoslavă a contribuit mult la eforturile depuse pentru a grăbi dezarmarea, fiind ferm convinsă că organizația mondială este forul cel mai indicat pentru înfăptuirea acestui obiectiv. În plus, ea s-a străduit să obțină participarea la eforturile depuse a tuturor țărilor lumii, pe baza egalității în drepturi.

Berislav BADURINA

Le Monde

PARIS

VOR PREVALA INTERESELE COMUNE?

VORBA MARE a fost spusă, și nu numai în cercurile în care s-a luptat totdeauna împotriva politicii de colaborare: negocierile, chiar relațiile cu Algeria, ar fi pe pragul rupturii.

Cum s-a ajuns aici? Este o poveste veche, dar trebuie să avem în minte cel puțin liniile ei mari dacă vrem să încercăm să judecăm în mod lucid o criză al cărei deznodămînt determină, într-o măsură apreciabilă, viitorul economiei noastre și al politicii noastre externe.

Este oare necesar să reamintim, în primul rînd, că algerienii nu au obținut independența printr-un act brusc de generozitate din partea metropolei, ci că au smuls-o printr-un război cumplit care a durat opt ani? Pentru a admite această independență, de Gaulle nu numai că a fost nevoit să înfrîngă, prin abilitate și prin forță, opoziția hotărîtă a adepților Algeriei franceze, printre care o mare parte a conducătorilor noștri militari, dar a trebuit să-și calce el însuși pe suflet.

Textul acordurilor de la Evian din 1962 rezuma speranțele pe care și le pusese el în aceste acorduri: obținînd ca, în preambulul și în diferitele lor prevederi, ele să asocieze strîns cele două noțiuni de independență și de colaborare, generalul putea crede că reușise să păstreze Algeria în sfera franceză și să instituie între ea și metropolă relații de tip nou.

Nici un act al guvernului generalului de Gaulle nu a întrunit o asemenea aprobare populară ca aceste acorduri, pentru care, la referendumul din 8 aprilie 1962, s-au pronunțat 90,6 la sută din alegători.

Încă din 1963, unele prevederi ale acordurilor au fost abrogate, în fapt, prin exproprierea coloniștilor francezi. Încă de la acea epocă, se putea considera drept cert că algerienii vor încerca să lichideze toate restricțiile asupra suveranității lor care decurgeau din acordurile de la Evian. Acest lucru era explicabil. Istoria mișcării de eliberare națională este jalonată de acorduri care limitează suveranitatea țărilor emancipate și pe care acestea le pun sub semnul întrebării de îndată ce au posibilitatea s-o facă.

Încă în 1964, înființarea unei Societăți naționale a petrolului algerian, „Sonatrach" care încredințează imediat unor grupuri străine realizarea a diferite proiecte industriale, arată că, și în domeniul petrolier, Algeria speră să se emancipeze de sub tutela franceză. Pe atunci, generalul de Gaulle și Ben Bella, la o întîlnire la castelul Champs, cad de acord asupra principiului unei revizuiri a clauzelor petroliere de la Evian. Rezultatul îi constituie acordurile din 1965, care, pentru prima oară, asociază capitalul algerian la lucrările de prospectare și la proprietatea asupra unei părți a zăcămintelor. La această miză deja considerabilă, Franța adaugă o promisiune de a cumpăra petrol care să prezerve Algeria împotriva scăderii cursurilor mondiale ale hidrocarburilor, așteptată în mod general pe atunci. Dacă ținem seama de un ajutor financiar de ordinul a 1 miliard de franci anual, înțelegem că propunerea a tentat Algeria. Evident, greșeala consta în a considera că astfel se va bloca evoluția deja începută și se vor perpetua rămășițele sistemului concesionar.

Pentru colonelul Boumedienne, venit la putere la 19 iunie 1965, ... nu exista datorie mai sacră decît să șteargă tot ce se menținea din „colonizare" în relațiile franco-algeriene și să consacre cea mai mare parte posibilă a roadelor exploatării bogățiilor naturale acțiunii de dezvoltare a economiei și de stabilire a puterii naționale. Or, este indiscutabil că, în Franța, el avea de-a face cu anumiți oameni care nu au renunțat complet la colonizare: la urma urmelor, era oarecum paradoxal să dorești concomitent să declari război cartelurilor internaționale, din partea cărora nu trebuia să te aștepți desigur, în momentul încercării, la mare ajutor, și să menții în Sahara un domeniu rezervat de origine colonială.

În consecință, era inevitabil ca în cele din urmă să se pună sub semnul întrebării acordurile din 1965. Dar poate că acest lucru nu s-ar fi produs atît de curînd dacă lucrările de prospectare începute în baza acordurilor ar fi avut rezultate conforme speranțelor unor uriașe resurse petroliere.

Cei doi negociatori ai dosarului franco-algerian: François Xavier Ortoli, ministrul francez al dezvoltării industriale și cercetării științifice, și Abdelaziz Bouteflika, ministrul de externe al Algeriei

Întrucît cercetările nu au dus la mare lucru, în rîndul unora dintre partenerii noştri a apărut bănuiala că Franţa, dornică să nu mizeze totul pe aceeaşi carte, nu depunea poate, în acest domeniu, toate eforturile aşteptate din partea ei. Dar, evident, creşterea permanentă a preţurilor mondiale ale petrolului, ca urmare a închiderii Canalului de Suez, a dat algerienilor certitudinea că în orice împrejurare nu le va fi greu să-şi desfacă producţia.

În faţa unui pericol, pe care întărirea permanentă a „Sonatrach", datorită în special naţionalizării companiilor străine, îl sublinia totuşi în întreaga lui amploare, în Franţa s-a practicat oarecum politica struţului, unii mergînd pînă acolo încît să creadă că Algerul „bluffează". În cel mai bun caz se schiţau gesturi stîngace, de pildă sondaje la Tripoli, despre care preşedintele Boumedienne era, firesc, informat imediat, sau, din cînd în cînd, se formula ameninţarea vagă de a pune sub semnul întrebării întreaga colaborare. De aceea, hotărîrea adoptată de Algeria în iulie de a majora redevenţele fiscale plătite de societăţile franceze, invocînd ca argument hotărîrile Organizaţiei ţărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.), a produs la Paris efectul unei bombe.

În cele din urmă, algerienii au acceptat să amîne aplicarea acestei hotărîri, în aşteptarea rezultatelor unor negocieri referitoare la ansamblul litigiului petrolier.

Azi, cel puţin, nimeni nu mai pune la îndoială că obiectivul algerienilor este de a redobîndi controlul asupra industriei lor petroliere. Aşa se explică ralierea unora la formule care ar introduce sau ar spori treptat, în funcţie de caz, participarea algeriană la societăţile petroliere. Aceşti oameni sînt oare bine avizaţi? Actualele dificultăţi dintre societăţi mixte ca „Creps" şi „C.P.A.", pe de o parte, şi „Sonatrach", pe de altă parte, nu sînt de bun augur pentru un compromis de acest gen. Adevărul este că, după părerea algerienilor, ei au ajuns la punctul la care îşi pot permite să lichideze ultimele vestigii ale unui statut colonial intolerabil, vinovat după părerea lor că abate în folosul unor capitalişti străini resurse care ar trebui să servească integral înfăptuirii marilor lor ambiţii naţionale sau pur şi simplu satisfacerii nevoilor lor economice şi sociale. Majorările fiscale, hotărîte recent de Libia şi de Venezuela, şi conflictul făţiş de la Teheran dintre marile companii petroliere şi O.P.E.C. nu pot decît să-i confirme în convingerea lor.

A sosit, deci, momentul ca la Paris să se facă un bilanţ sincer al relaţiilor cu Algeria şi, în funcţie de acest bilanţ, să se examineze utilitatea şi posibilitatea unei politici de schimb.

În momentul de faţă, se pare că s-a dovedit eşecul politicii care urmărea să menţină între Franţa şi Algeria, după colonizare, relaţii speciale născute din această colonizare. În triplul domeniu al politicii, culturii, economiei, cele două ţări au atîtea interese comune încît nu vedem ce anume ar putea împiedica dezvoltarea relaţiilor lor din momentul în care ar dispare motivele de contestare care le îngreunează de atîţia ani.

André FONTAINE

Neue Zürcher Zeitung

MALAYEZIA DUPĂ PLECAREA LUI TUNKU

Tun Razak: o mai mare libertate de decizie

LA 31 AUGUST 1979, cînd a fost ridicată interdicţia circulaţiei nocturne şi li s-a îngăduit partidelor să-şi reia activitatea politică, au fost înfiinţate la Kuala Lumpur Consiliul Consultativ Naţional şi „National Goodwill Council". În Consiliul Consultativ Naţional, din care fac parte reprezentanţi ai partidelor şi castelor, se discută şi se hotărăşte politica rasială. Singurul care a boicotat pînă acum acest for este Partidul „Acţiunea democratică", al cărui secretar general, Lim Tik-sing, a fost eliberat între timp din închisoare. „National Goodwill Council", o creaţie a fostului premier Tunku Abdul Rahman, este menit să slujească înţelegerii între diferitele rase. Ca forme de contacte între populaţii (pe care trebuie să le stimuleze acest consiliu) s-au ales — deoarece malayezii mahomedani nu consumă carne de porc, iar tamilii hindustani nu consumă carne de vită — petrecerile cu durian, fruct care se bucură de o preţuire unanimă. Deşi liniştea şi ordinea au fost restabilite, problema fundamentală a Malayeziei — convieţuirea paşnică şi eventuala integrare a raselor — este acum, ca şi în trecut, nerezolvată.

Problema rasială a Malayeziei este o consecinţă a politicii coloniale britanice, care a adus în secolul al XVIII-lea în ţară, pentru minele de cositor, forţe de muncă chineze, iar pentru plantaţiile de cauciuc — braţe de muncă indiene. Un timp, cele trei rase au trăit paşnic, laolaltă, fiecare în cadrul propriei sale vieţi şi culturi. Cu vremea însă, stăpînii colonialişti i-au introdus în administraţie, armată şi poliţie pe malayezi, au lăsat în seama

GIGANŢI BANCARI

Din Roma se relatează că banca italiană de stat „Banca di Roma" a aderat la uniunea dintre banca de stat franceză „Crédit Lyonnais" şi cea vest-germană „Komertz-Bank A.G.", care fuzionaseră anterior. A luat fiinţă astfel cea mai mare uniune bancară de stat din Europa occidentală şi a patra din întreaga lume capitalistă în ce priveşte volumul capitalului. Această nu este primul caz de contopire a unor mari bănci vest-europene. Într-o serie de ţări din Europa occidentală s-a semnalat recent un val de fuziuni între mari bănci. Au luat naştere astfel enorme uniuni bancare naţionale. În prezent asistăm la procesul depăşirii de către băncile mari a cadrului frontierelor de stat şi la transformarea lor în giganţi bancari internaţionali, conform cu tendinţa generală a imperialismului de concentrare a producţiei şi a capitalului.

Noua etapă — etapa concentrării capitalului bancar la scară supranaţională — este în prezent legată în modul cel mai strîns de apariţia, ce se intensifică în ultima vreme, a unor giganţi industriali supranaţionali. Aceşti giganţi, a căror apariţie este determinată, printre altele, de cerinţele revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, necesită surse de finanţare, cu alte cuvinte, bănci mai puternice decît cele naţionale.

Procesul creării unor uniuni monopoliste industriale şi bancare internaţionale este accelerat şi de agravarea concurenţei între ţările capitaliste, ca urmare a înrăutăţirii conjuncturii economice şi a crizei sistemului monetar occidental. Este semnificativ faptul că unii observatori din Occident fac o legătură între ştirea recentă privind crearea noii uniuni bancare şi tendinţa tot mai accentuată, semnalată în ţări participante la Piaţa comună, de a se degaja de preponderenţa sufocantă a dolarului american prin consolidarea alianţei economice şi valutare a ţărilor membre ale C.E.E.

(După Pravda)

MISAEL PASTRANA BORRERO

președintele Columbiei

Cu Misael Pastrana Borrero se încheie o etapă în viața politică a Columbiei : este ultimul președinte al sistemului „alternanței", introdus în 1958 și urmînd a expira o dată cu mandatul în curs. În acel an, liberalii și conservatorii au convenit asupra intrării în vigoare a unei alianțe intitulată „Frontul național". Coaliția urmărea să asigure paritatea în guvern și alternanța la președinție a reprezentanților celor două mari partide. Ea a intervenit ca o măsură necesară, avînd atributele unei păci unanim dorite după seria anilor de război civil și violență care au bîntuit Columbia o dată cu instalarea dictatorului Laureano Gomez.

În virtutea alternanței, președintele în funcție este conservator ; l-a precedat Lleras Restrepo — liberal. Fiecare a candidat în numele „Frontului național". La alegerile de la 19 aprilie 1970, Misael Pastrana a repurtat o victorie extrem de disputată, ca urmare a intrării în competiție a fostului dictator Rojas Pinilla. A fost necesară introducerea stării de urgență, o a doua numărătoare a voturilor, ca în cele din urmă să aibă loc instalarea oficială, la 7 august 1970.

Misael Pastrana este unul dintre cei mai tineri președinți ai Columbiei. S-a născut la 14 noiembrie 1923, la Nieva, în departamentul Huila. Fiu de avocat, a îmbrățișat profesia tatălui său. După absolvirea liceului, urmează cursurile Universității din Bogota, obținînd, în 1945, diploma de licențiat în drept. La Institutul Ferri din Roma se specializează în dreptul penal. În 1947, în timpul ședерii la Roma, intră în diplomație : este numit secretar al ambasadei columbiene pe lîngă Vatican.

Atras de viața politică, se întoarce la Bogota un an mai tîrziu, intrînd în rîndurile partidului conservator. Devine secretarul personal al președintelui Ospina Perez, iar în 1953 secretar general în Ministerul de Externe. Activează în cadrul partidului conservator, păstrînd, în același timp, bune relații cu liberalii. Timp de cîțiva ani este girantul Cooperației financiare și președintele unui mare combinat textil, „Celenese".

Intră pentru prima dată în guvern în 1960 (pe timpul președintelui liberal Lleras Camargo), deținînd întîi portofoliul afacerilor publice, apoi pe cel al finanțelor. Nu face parte, însă, din cabinetul președintelui conservator Valencia. După instalarea lui Lleras Restrepo (1966) este numit ministru de interne, într-o perioadă de relativ calm politic. Doi ani mai tîrziu (octombrie 1968) va fi trimis ambasador al Columbiei la Washington.

Instalat președinte, Misael Pastrana a declarat : „O țară fără continuitate este o țară fără istorie și viitor", precizînd că va fi fidel politicii promovate de fostul președinte Restrepo.

A. V.

---

chinezilor comerțul și meșteșugurile, iar indienilor le-au lăsat muncile grele. Din 1957, de cînd Malayezia și-a dobîndit independența, nu s-a schimbat nimic în această repartizare. Segregația s-a menținut în continuare, malayezii, chinezii și indienii avîndu-și mai departe propriile lor școli sau asociații. Chiar și primul partid constituit — „Alianța" — n-a fost un partid amalgamat, ci doar o asociere pentru grupările politice separate ale celor trei rase și anume : Organizația Națională a Malayeziei Unite (U.M.N.O.), Asociația Chineză din Malayezia (M.C.A.) și Congresul Indian din Malayezia (M.I.C.), prin care, de la bun început, s-a menținut separația raselor și în viața politică. Pe de altă parte, imediat după dobîndirea independenței, s-a omis decretarea limbii malayeze ca limba națională ; deoarece straturile de sus își făcuseră studiile în Anglia, limba engleză a rămas limba oficială.

Tunku Abdul Rahman, care luase în mîinile sale istoria Malayeziei în 1957, credea în posibilitatea unei coexistențe pașnice a celor trei rase. Dar visul său a fost destrămat cînd, după alegeri, au izbucnit (la 13 mai 1969) tulburări sîngeroase, pentru care tinerii malayezi progresiști îl fac astăzi răspunzător pe Tunku. La 21 septembrie 1970, dînd curs, după cît se pare, unor presiuni din propriile sale rînduri, Tunku Abdul Rahman a cedat funcția de prim-ministru lui Tun Razak care, începînd din perioada tulburărilor, în calitatea sa de președinte al organizației „National Operation Council", hotărîse, practic, în problemele politice.

Concomitent cu retragerea lui Tunku, sultanii au ales ca rege, pentru o perioadă de cinci ani, pe Tunku Abdul Hakin Muassam Shah ibni al Marhun, în vîrstă de 42 de ani. Noul ales este considerat un progresist, încoronarea urmînd să aibă loc la 20 februarie 1971. De pe poziția lor de căpetenii islamice, sultanii mai au o influență considerabilă asupra populației malayeze. Pe de altă parte, tinerii intelectuali malayezi vor nu numai să forțeze ritmul „malayzării", dar să și înlăture feudalismul sultanilor.

Sub conducerea lui Tun Razak, lucrurile au mers pînă acum surprinzător de bine. Cabinetul a obținut o mai mare libertate de decizie. Dacă la 22 februarie 1971 Parlamentul va fi convocat, rolul lui „National Operation Council" se va reduce la acela al unui sfat pentru securitatea națională. Dar în Parlament este interzisă, în continuare, discutarea unor chestiuni delicate : privilegiile malayezilor în aparatul administrativ și în armată, „malayzarea" economiei și educației, drepturile civile ale chinezilor și indienilor.

În capitala Malayeziei, Kuala Lumpur, „malayzarea" învățămîntului se află pe primul plan al discuțiilor politice. În universități, studenții malayezi, care cer introducerea imediată a limbii malayeze ca limbă de predare, mînjesc mereu inscripțiile în engleză. În toate școlile generale, predarea se și face în limba malayeză. Dar abia pînă în 1983 urmează să fie înlocuită și în universități limba engleză, în care mai este încă redactată majoritatea manualelor.

Problema fundamentală a guvernului malayezian o constituie modalitățile ridicării standardului de viață al populației rurale. Pe de altă parte, guvernul trebuie să atragă deopotrivă pe locuitorii de naționalitate chineză și indiană la o colaborare, fiind necesar totodată să-i convingă că măsurile luate sînt, pînă la urmă, și în interesul lor. În pătura conducătoare malayeză nimeni nu ignoră faptul că chinezii, care reprezintă 40 la sută din populația Malayeziei, constituie un factor important pentru dezvoltarea economică a țării. Partidele din opoziție — „Gerakan" și Partidul „Acțiunea democratică", ambele foarte active — ar dori să frîneze ritmul „malayzării". Mai moderat pare partidul social-democrat „Gerakan", care este chiar de acord cu guvernul în unele probleme. „Gerakan" — în care sînt reprezentate toate cele trei rase și al cărui președinte este un malayez — ar putea avea un viitor politic în Malayezia. Totodată, „Gerakan" este violent atacat de către „Acțiunea democratică", partid care pledează pentru o separare culturală, dar pentru o egalizare politică a celor trei rase.

În timp ce, de la retragerea lui Tunku, n-au survenit pe planul politicii interne, în ciuda măsurilor de malayzare forțată, modificări prea mari, politica externă a intrat pe un nou făgaș. Malayezia a renunțat la poziția pe care se situa în vremea lui Tunku și pășește în rîndurile statelor „neangajate". Malayezia a aderat la Conferința solidarității afro-asiatice și pledează astăzi pentru o neutralizare a Asiei de sud-est. La Kuala Lumpur se reflectează și la o luare de contact cu Pekinul. Ca secretar general al Ministerului de Externe a fost numit fostul ambasador la Moscova, Zaiton Ibrahin, care vrea să desfășoare o politică mai flexibilă față de țările socialiste. La Kuala Lumpur se consideră că stabilirea de relații oficiale cu Republica Populară Chineză va contribui și la o destindere a politicii interne.

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

Vă scriu despre o problemă care, presupun, a reținut și continuă să rețină atenția multor cititori. Într-un singur an, treisprezece răpiri și sechestrări de diplomați și personalități politice. Desigur, cifra 13 este absolut întîmplătoare și nu poate fi vorba de alimentarea vreunei superstiții (chiar dacă ultima misiune „Apollo" purta același număr 13 și a avut loc în același an, 1970). Pentru că ambasadorul Karl von Spretti era al patrulea răpit — și a fost ucis. Pedro Aramburu era al cincilea răpit — a fost ucis și el. Dan Mitrione a fost al optulea răpit — a avut aceeași soartă. La fel s-a întîmplat și cu Pierre Laporte, care era a unsprezecea personalitate sechestrată. Nici nu a început bine anul 1971 și teroriștii și-au reluat activitatea sechestrîndu-l pe ambasadorul britanic la Montevideo. Apelurile la ordine, invocarea unor considerente de ordin umanitar, protestele organizațiilor internaționale, ale diplomaților, ale opiniei publice par să fi fost inutile. Dezbaterile în diferite comitete juridice sud-americane nu au dus la nici un rezultat. De altfel, după părerea mea, ar fi fost și inutil, pentru că autorii răpirilor nu țin cont de nimeni și de nimic. Dacă privim harta în care s-au desfășurat aceste acte reprobabile constatăm că, în afara unei excepții, toate au cuprins America în special Sudul. Nu amintesc de Canada, unde se spune că violența ar fi fost generată de tendințele separatiste. Aș vrea să mă refer mai mult la America Latină, unde răpirile au devenit o practică. O practică a unor elemente care urmăresc cred și o rezonanță pe plan internațional. Cauzele ar trebui, poate, căutate în orînduirile respective, în acea „democrație" care împarte inegalități. Autorii răpirilor afirmă că vor să schimbe totul. Dar este oare acest gen de violență o metodă? Cum? În ce fel? Am citit în „Lumea" un interviu al lui Rodney Arismendi, conducătorul Partidului Comunist din Uruguay, care declară că partidul său dezaprobă asemenea acțiuni și că nu în acest fel se vor putea înlătura inegalitățile sociale. Poate că e vorba de o înțelegere greșită din partea organizațiilor care practică răpirea și, în orice caz, de o lipsă a responsabilității civice. Și în acest caz, înlăturarea violenței ar fi o problemă de rezolvat înăuntrul unei țări și mai puțin prin dezbateri extrastatale.

Alexandru DANCIU
Brașov

Apreciem interesul dv. față de o problemă care continuă într-adevăr să preocupe opinia publică mondială. Așteptăm și alte păreri asupra unor evenimente ale vieții internaționale, invitație pe care o adresăm și celorlalți cititori ai revistei noastre.

Am citit în „Lumea" diferite propuneri făcute de cititori în ce privește aspectul și conținutul revistei. Îmi permit a aprecia că alăturatele observații și propuneri se înscriu pe linia urmărită de redacție de a face revista cît mai interesantă și atractivă.

1. Socotesc că atractivitatea revistei ar crește printr-un număr sporit de fotografii cu subiecte legate de săptămîna internațională. 2. Deși am fost un „beneficiar" al „Poștei redacției", cred că rubrica în forma ei actuală, cu publicarea de răspunsuri la întrebări și de observații sau critici ale cititorilor, este mai potrivită decît cea anterioară. 3. Mă asociez și la propunerile de a se publica seriale sau reportaje speciale, detașabile, la mijlocul revistei, bogat ilustrate, bineînțeles. Subiecte ca acelea pe care le tratează cu succes — dar inexplicabil de rar — Mircea Grigorescu, se pot găsi, desigur, numeroase. Revin la propunerea de a se publica evenimente politico-militare, mai puțin cunoscute la noi, din timpul celui de-al doilea război mondial. 4. Referitor la dimensiunile materialelor publicate în cuprinsul revistei, îmi permit să observ că articolele cu caracter de analiză ar trebui să aibă mai multă concizitune, ținînd seama și de profilul revistei și de faptul că, în condițiile vieții orășenești moderne, cititorul care se informează sau se documentează din revistă are la dispoziție un timp mai limitat. Aș cita în acest sens revista franceză „L'Express". Mi se pare că, în ultimele numere, „Lumea" pune mai mult accent pe sinteză. În această privință am apreciat în mod deosebit materialul Feliciei Antip „Radiografia politică a anului 1970", publicat în nr. 1/1971. 5. Dintre problemele tratate în „Lumea", aceea a dreptului la autodeterminare a popoarelor mi s-a părut că merita o analiză mai aprofundată, cu o argumentație mai bogată din jurisprudența internațională. Am apreciat ca obiective considerentele revistei față de războiul din Nigeria. Dar îmi pun totuși întrebarea: populația ibo avea drept la autodeterminare? Canadienii de origine franceză au, juridic vorbind, dreptul de a forma un stat independent? Sau condițiile acordării dreptului la autodeterminare sînt subordonate unor rațiuni economice mai puternice sau unor rațiuni politice majore ca — spre pildă — aceea a păstrării păcii în lume?

Nicolae KOSLINSKI
București

Vă mulțumim pentru aprecierile și propunerile dv. Problema dreptului la autodeterminare — inclusiv cazurile la care vă referiți — a fost tratată în repetate rînduri în revista noastră. Vom mai reveni, întrucît este cert că exercitarea acestui drept inalienabil al popoarelor constituie o cerință fundamentală a vieții internaționale contemporane.

Citesc „Lumea" de la apariția primului număr. Nu am nimic de obiectat împotriva faptului că a treia și a patra copertă sînt destinate publicității. În prezent, însă, reclama este prea generală, banală și monotonă și ar trebui diversificată. Ar trebui să se facă reclama produselor industriale reprezentative, apoi reclama stațiunilor de pe litoral în mai multe limbi de circulație, publicitate pentru stațiunile balneo-climaterice de interes internațional, pentru Deltă și alte zone de interes turistic.

Constantin GHEORGHIU
pensionar, București

Considerăm judicioase propunerile dv. Dat fiindcă scrisoarea — pe care am redat-o rezumativ — conține și numeroase și interesante sugestii de amănunt — am socotit util să o trimitem întreprinderii care se ocupă de publicitate.

Doresc să vă adresez felicitări pentru eforturile pe care le depuneți pentru continua îmbunătățire a aspectului grafic. Problema politică despre care doresc să vă consult este legată de relațiile dintre Piața comună și Anglia. Am unele neclarități: aș dori să știu cînd a formulat Anglia cererea de intrare în C.E.E., din ce cauză cererea ei este atît de discutată și care este motivul opoziției „celor 6".

Mircea SUCIU
București

Anglia și-a formulat cererea de aderare la Piața comună în 1961. Despre problemele ridicate de dv., revista noastră a scris în numeroase rînduri. Vă recomandăm consultarea nr. 23,31,33,39 din 1970

Citesc în ultimul timp, săptămînă de săptămînă, părerile și sugestiile cititorilor revistei grupate sub titlul „După părerea mea..." Nu vreau să comentez propunerile — unele mi se par interesante — dar țin să remarc cu satisfacție dialogul direct care se leagă între revistă și cititorii ei. O mică observație: în numărul 4 am citit la această rubrică, o scrisoare semnată P.M.B., care cuprindea sugestiile unui grafician. N-am înțeles însă un lucru: cum se face că un cititor care cere ca unele rubrici să fie semnate, semnează el însuși numai cu inițiale?

Ion VLAD
București

„Lumea" vă răspunde

„GARDA ELVEȚIANĂ"

Nicu Simionaș, Făgăraș. Printre ultimele reforme ale Vaticanului se numără și aceea privind faimoasa „gardă elvețiană", a cărei pitorească uniformă a rămas neschimbată din Evul Mediu. După ce efectivul gărzilor Vaticanului a fost redus (amintim desființarea, în toamna trecută, a unora din corpurile militare ale Vaticanului) și, desigur, și în urma unei „greve" a membrilor „gărzii elvețiene" (cereau salarii mai mari), s-a anunțat recent că numărul membrilor acestei gărzi va spori cu 50 mărindu-se totodată și salariile.

Gheorghe Todea, Tîrgu Mureș. Revista noastră a tratat în numeroase rînduri problema pe care o amintiți dv. Vă sugerăm consultarea ultimelor articole despre Pakistan.

Adrian Daschievici, com. Vama, jud. Suceava. Vă sugerăm să vă adresați organizațiilor de tineret locale sau județene.

POȘTA REDACȚIEI

PREROGATIVELE PREȘEDINTELUI R. F. a GERMANIEI

Constantin Laurențiu, satul Gildău, jud. Ialomița. Diferențele de influență și importanță pe care le-ați observat (și care sînt adevărate, de altfel) între președintele R.F. a Germaniei și cancelarul R. F. a Germaniei, provin din prerogativele constituționale. Președintele țării (ales pentru o perioadă de cinci ani) dispune de puteri constituționale

limitate, în timp ce cancelarul federal este personalitatea care conduce politica internă și externă a țării. Totuși, președintele R.F. a Germaniei se bucură în general de o mare influență politică. El îndeplinește, de altfel, cinci funcțiuni esențiale : reprezentare, ratificare, consultare, mediere, arbitraj. Cauzele pentru care președintele R.F. a Germaniei dispune astăzi de puteri limitate datează încă din perioada abuzurilor generate de constituția Republicii de la Weimar. În dorința de a împiedica orice abuz prezidențial care ar putea duce la o situație asemănătoare ascensiunii lui Hitler la putere, cei care au redactat Constituția Republicii Federale a Germaniei au căzut de acord asupra necesității ca șeful statului să aibă prerogative mai mult simbolice. Potrivit autorilor Constituției, președintele trebuie să fie : a) simbolul viu al statului ; b) un factor politic neutru care să dispună de un drept de veto restrîns dar nu și de dreptul la inițiative (în special politice) ; c) o personalitate aflată în afara partidelor și care să vegheze asupra respectării Constituției. Președintele federal este ales de un colegiu electoral numit „Adunarea federală", compus din toți membrii Bundestagului (Parlamentul federal) și de un număr egal de delegați ai landurilor (din cadrul parlamentelor statelor federate). **În fotografie :** președintele R.F. a Germaniei, Gustav Heinemann.

PESCUITUL MONDIAL

Haralamb Ursu, Tulcea. Pentru anul 1970 nu există deocamdată cifre definitive legate de pescuitul marin și oceanic. Ceea ce se știe este că volumul s-a triplat față de anul 1945. Vă putem însă oferi cîteva cifre publicate de „Anuarul statistic al pescuitului, 1969" redactat de F.A.O., care publică o statistică pe țări și continente. Pe primul loc se situează Peru cu 9 223 500 tone (în cea mai mare parte peștele numit anchoveta, care este transformat apoi în făină de pește și exportat ca hrană pentru animale). Urmează în ordine : Japonia — 8 623 500 tone ; U.R.S.S. — 6 498 400 tone ; R.P. Chineză — aproximativ 6 milioane ; S.U.A. — 2 441 900 tone ; Norvegia — 2 481 000 tone ; Republica Sud Africană — 2 130 000 tone. Locurile următoare sînt ocupate de India (1 600 000 t), Spania (1 486 200 t), Canada (1 408 400 t). Marea Britanie se află abia pe locul 14 în această listă, după Danemarca, Tailanda și Indonezia.

Mihai Nueleanu, com. Aninoasa, jud. Gorj. Relațiile diplomatice dintre R.A.U. și Iran, recent reluate, au fost întrerupte la 26 iulie 1960, la trei zile după ce Iranul stabilise relații cu Israel.

Alexandru Cristescu, Brăila. Moise Chombe a murit în 1969, în urma unui atac de cord. Vă sugerăm consultarea informațiilor apărute în nr. 28 din 1969 al revistei noastre.

Gheorghe A. Botez, satul Todirești, jud. Iași. Vă recomandăm consultarea unei enciclopedii și a unui atlas geografic.

Valeriu Opriș, Baia Spric. Așteptăm cu plăcere scrisorile dv. Despre statele islamice găsiți informații la „Poșta redacției" nr. 43 din 1969.

RĂPITORI POTENȚIALI ?

Nicolae Duță, Cîmpina. Informațiile potrivit cărora Henry Kissinger, principalul consilier al președintelui Nixon pentru problemele de politică externă, ar fi fost țința unui complot (care ar fi vizat răpirea sa) nu par să fi fost simple zvonuri, cum ne scrieți dv. Tribunalul federal american urmează să judece mai multe persoane implicate în acest caz. Acestea sînt : preotul catolic Philip Berrigan (aflat deja în închisoare), reverendul Jo Wenderoth (31 de ani) din Baltimore, reverendul Neil Me Laughlin (30 de ani), tot din Baltimore, sora Elisabeth Mc Lister (31 de ani) de la colegiul Mary Mount din Tarrytown (statul New York) și Eqbal Ahmad (40 de ani), membru al Institutului afacerilor publice „Adlai Stevenson" din Chicago. Ei sînt acuzați de a fi avut intenția să arunce în aer sistemul de încălzire al localurilor administrative federale din Washington la 22 februarie — zi festivă — și, ulterior, să răpească pe Henry Kissinger. Acuzații sînt pasibili de pedepse mergînd pînă la închisoare pe viață.

TEZAURUL NAZIST

Adrian Vulpescu, Buzău. Istoria celor aproximativ opt mii de obiecte de artă și manuscrise care — după cum s-a anunțat recent — au intrat în patrimoniul statului austriac. În 1945, trupele americane au descoperit în partea nordică a Austriei un tezaur alcătuit din tablouri, statui, manuscrise etc., furate de naziști din țările cotropite, tezaur care a fost predat autorităților vieneze. Acestea au luat măsuri pentru remiterea operelor de artă proprietarilor din Franța, Italia, Olanda, Polonia, Cehoslovacia etc. dar, în 18 ani (între 1952 și 1970), numai 10 000 din cele 18 000 de obiecte au fost înapoiate. În ciuda eforturilor, proprietarii celorlalte 8 000 nu au putut fi găsiți. Măsura autorităților austriece de a trece operele de artă în proprietatea statului se explică prin dorința de a nu prelungi la nesfîrșit dosarul tezaurului. Este greu să stabilim — cum ne cereți dv. — o listă a lucrărilor de artă care compun tezaurul. Putem menționa că, printre cele 657 de picturi în ulei, se află două tablouri de Correggio, un Jordaens, un Ruysdael, cîteva lucrări care se presupun a fi de Le Nain, Teniers, sau în stilul lui Ribera. Marea majoritate a picturilor sînt lucrări minore. Mai există 290 de pasteluri și desene (printre care un Fragonard și un Boucher), 35 de mobile din secolul al XVIII-lea, tapiserii din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, 154 de porțelanuri, 356 de piese de argintărie, 3 343 monezi vechi, cîteva scrisori semnate de Maria Tereza.

E. Stăncescu, București. Vă rugăm să adresați întrebările dv. revistelor cu profil corespunzător.

Petre Zidaru, Rîmnicu Sărat, jud. Buzău. Am publicat în nr. 4 din acest an date despre barajul de la Assuan.

PENTRU COMPLETAREA COLECȚIILOR

Cititorii noștri care doresc să-și completeze colecțiile revistei „Lumea" se pot adresa : **Ion Florea, bd. Eroilor nr. 23, scara C, et. I, ap. 5, tel. 16 21 04, București, sector 6 ; Vasile Stănescu, str. Nehoiaș, nr. 54, sector 5, București ; Gheorghe Bodea, bd. Păcii nr. 52—54, bloc 4, scara C et. 7, ap. 111, București, sector 7 ; Armand Cauly, str. Bădeni nr. 7, bloc M. 61 scara E, tel. 43 33 68, București, sector 4 ; Vasile Rațiu, str. Rapsodiei nr. 4, bloc 2, scara A, Turda ; Stelian Moisescu, str. Puțul cu Apă Rece nr. 32, București, sector 6 ; Paul Vătărescu, str. dr. Max Popper 29, București, sector 4 ; Emil Nireșteanu, str. Cooperatorilor nr. 13, Blaj, jud. Alba-Iulia ; Nicolae Gorea, str. Aleea Barajul Dunării nr. 1, bloc 35, sc. 4, et. 10, ap. 173 București, sector 4 ; Eftimie Ioan, Șoseaua Cățelu 27, bloc 42, ap. 30, tel. 36 85 03, București, sector 4.**

Nicolaie Parfenie, Tg. Mureș. Despre organizația ilegală „Tupamaros", care și-a asumat răspunderea mai multor răpiri în Uruguay, revista noastră a publicat în nr. 33 din 1970 articolul „Sînt «Tupamaros» niște visători ?". Vă recomandăm și consultarea articolului „Frente amplio" apărut la rubrica „Puncte de vedere" din nr. 3/1971.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

C. P. C. S.

Întreprinderea
de materiale
izolatoare
și de finisaj
TURDA
livrează
fără repartiție :
Tapete semilavabile
în diverse
culori și desene,
care înlocuiesc
zugrăvitul.
Bandă de izolații
pentru conducte
magistrale
pe bază de P.C.V.
Comenzile
se vor adresa
la sediul
întreprinderii
Orașul Turda

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

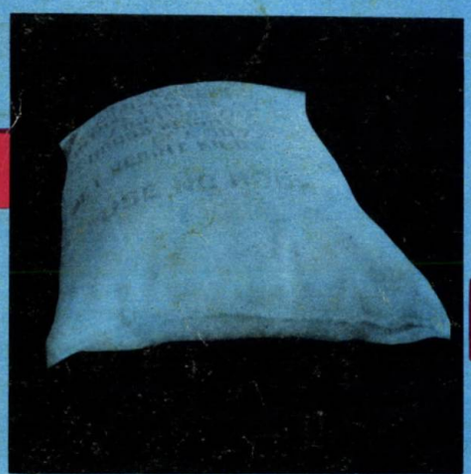

Produce :

● oxigen tehnic ● amoniac ● acid azotic ● azotat de amoniu ● uree îngrăşămînt şi uree tehnică ● catalizatori pentru industria amoniacului ● acetilenă ● acetaldehidă ● acid acetic ● butanol ● acetat de vinil monomer ● poliacetat de vinil catalizator pentru sinteza butanolului şi acetatului de vinil monomer ● acid nicotinic

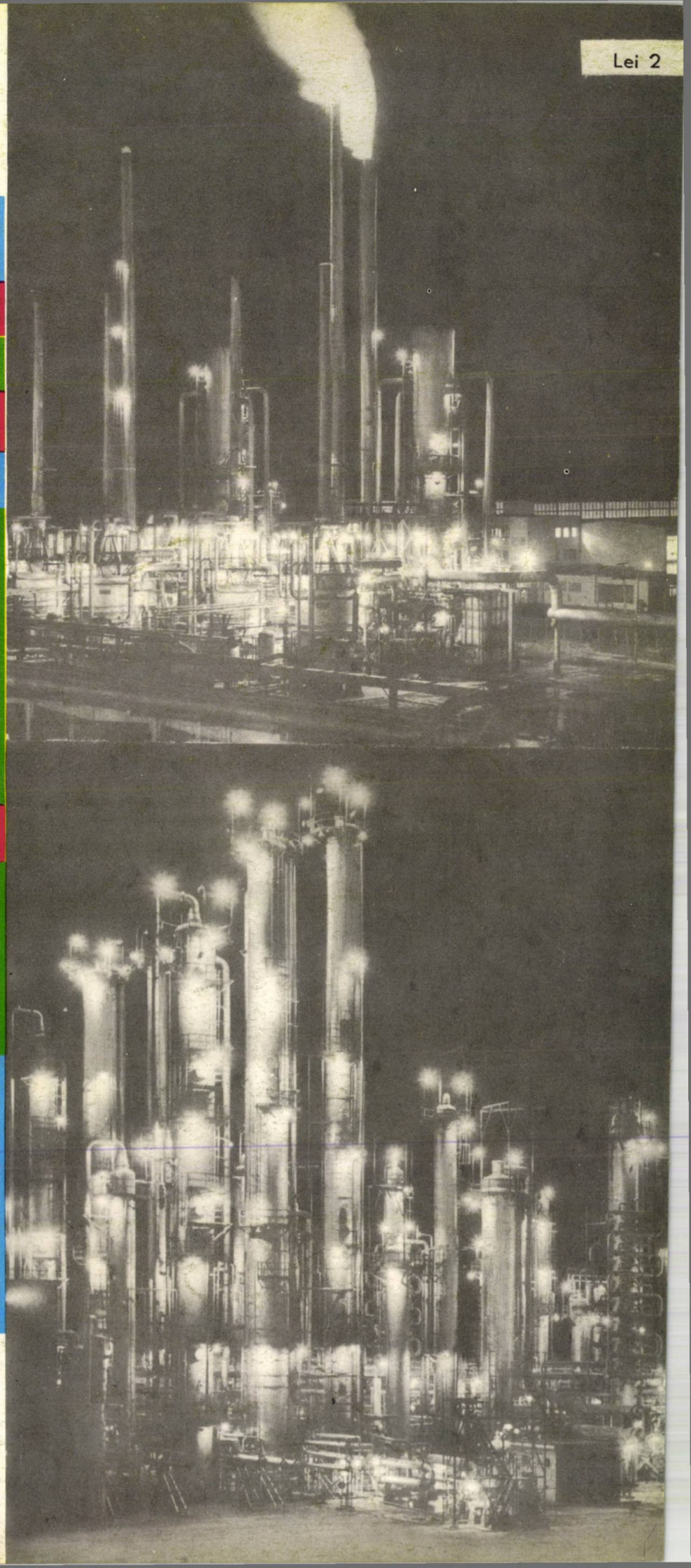

Lei 2

LUMEA

Nr. 6

4 februarie 1971

CABINETUL DE PARTID
SIBIU

EUROPA: PROBLEME ACTUALE

Interviu cu
HERVÉ ALPHAND

„REVOLUȚIA MARINĂ"

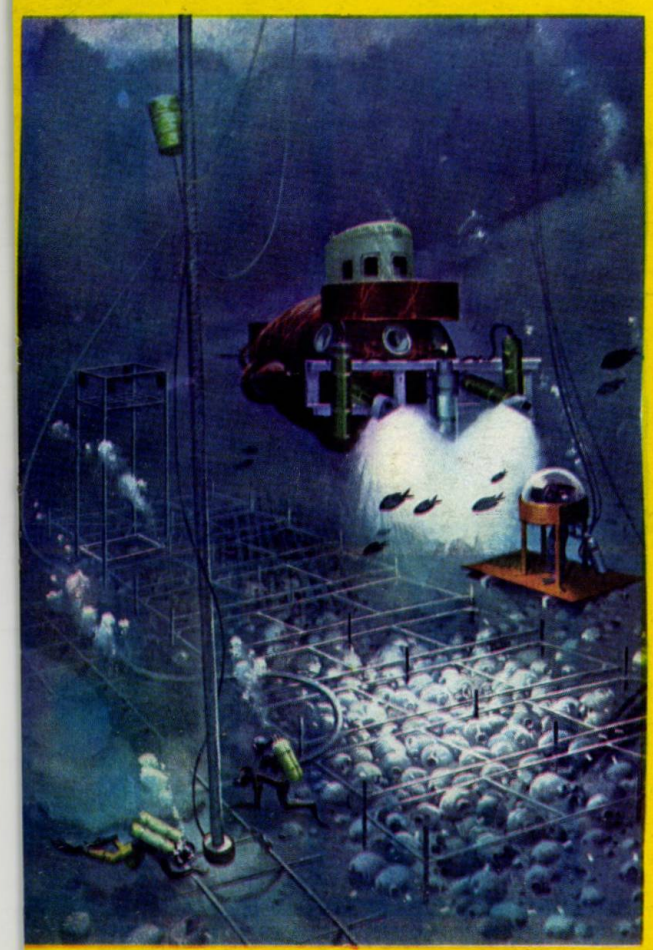

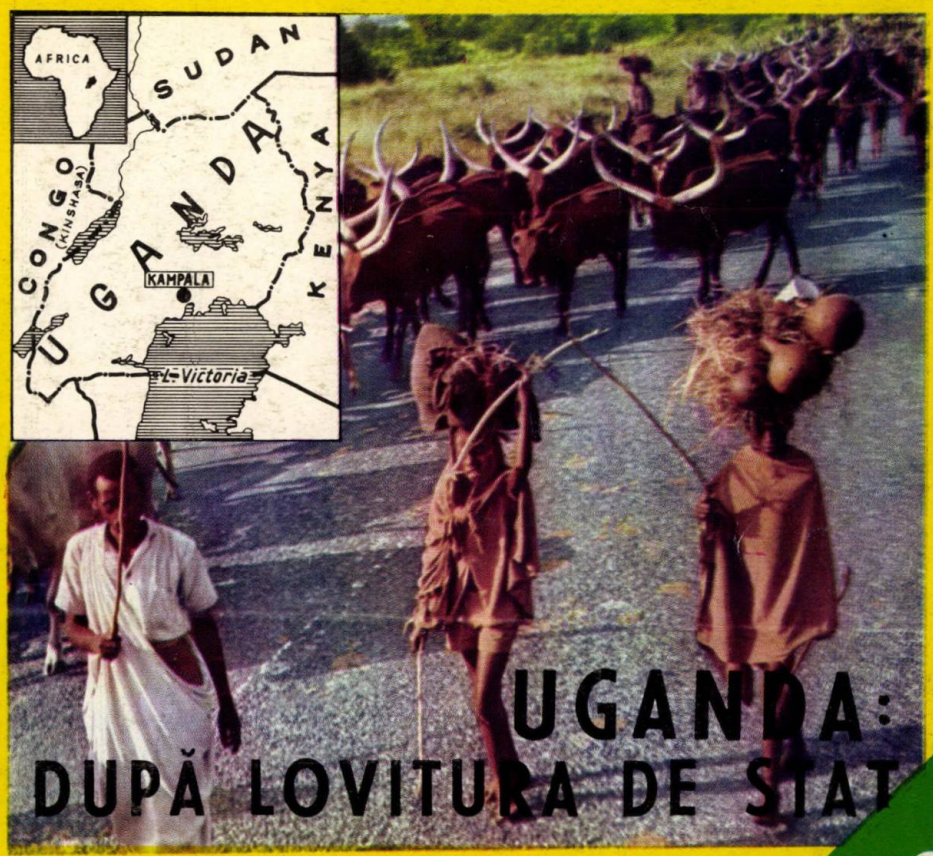

UGANDA: DUPĂ LOVITURA DE STAT

SABIA SAMURAILOR

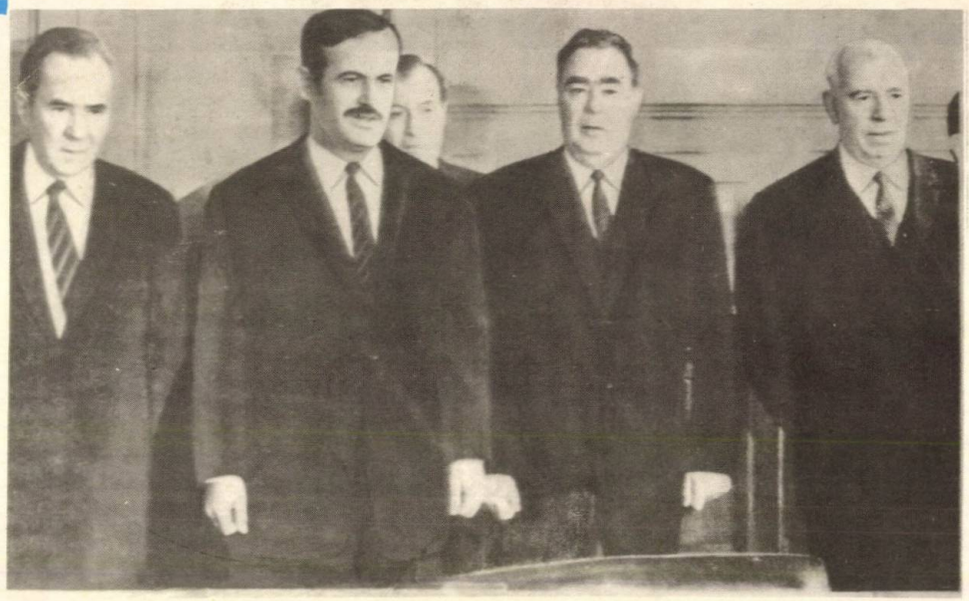

Leonid Brejnev, Nikolai Podgornii și Alexei Kosighin au avut la Kremlin convorbiri cu premierul sirian Hafez Assad

La Teheran au fost reluate negocierile între reprezentanții celor șase țări producătoare de petrol din Golful Persic și delegații companiilor petroliere occidentale

Președintele Urho Kekkonen și președintele Giuseppe Saragat cu prilejul vizitei făcute la Roma de șeful statului finlandez

Aeroportul de la Pochentong (la 8 km de Pnom Penh), după recentul atac al forțelor patriotice cambodgiene

LUMEA

Nr. 6 (380) 4 febr. 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Cîteva din evenimentele săptămînii pe care le comentăm în primele pagini ale revistei: evoluția situației din Orientul Apropiat în preajma expirării termenului de încetare a focului (pag. 2) ; **periplul african al președintelui Pompidou** (pag. 3) : **înfruntarea parlamentară dintre cabinetul Heath și opoziția laburistă** (pag. 7); **dezbaterea din Bundestagul vest-german pe marginea raportului prezentat de cancelarul Brandt despre „starea națiunii"** (pag. 4); **implicațiile loviturii de stat din Uganda** (pag. 9).

Relațiile franco-române și marile teme ale colaborării intraeuropene constituie obiectul interviului acordat revistei noastre de Hervé Alphand, secretarul general al Quai d'Orsay-ului (pag. 13); **un alt oaspete în acest număr al revistei : Edgardo Mercado Jarrin, șeful diplomației peruane, care prezintă opțiunile externe ale guvernului său în convorbirea avută cu trimisul nostru la Lima** (pag. 14).

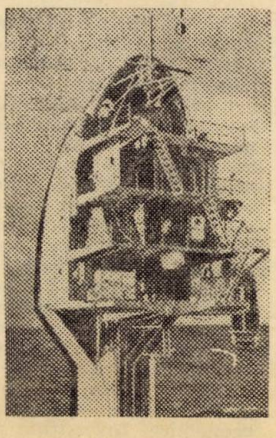

Misterioasele adîncuri ale oceanelor reprezintă un imens rezervor de proteine, petrol și resurse naturale pentru generațiile viitorului. Dar, ca și uscatul, ele sînt supuse astăzi acțiunii devastatoare a poluării. Vor fi salvate mediile marine și valorificate în folosul comunității internaționale ? Cum ar putea fi ele protejate printr-un regim juridic eficient ? (pag. 20).

Care au fost în ianuarie principalele activități românești în domeniul diplomatic și al relațiilor economice externe ? Care au fost cele mai importante evenimente în viața internațională ? Ele sînt consemnate în calendarul recapitulativ pe care-l publicăm în **pag. 10.** Răspunzînd astfel și solicitării a numeroși cititori vom publica lunar un asemenea calendar.

ARTICOLE ȘI REPORTAJE POLITICE

Orientul Apropiat. Scadența de la 5 februarie. Rodica Georgescu. **2**

Paris. Călătorie prezidențială. Florica Șelmaru. **3**

Bonn. Mai multe rezerve ca de obicei. Radu Pascal. **4**

Belgrad. Pe agenda actualității. George Ionescu. **5**

Londra. Furtună în Parlament. Mihai Matei. **7**

Varșovia. Dezbateri și preocupări actuale. 8

Uganda. Înainte și după lovitura de stat. Dumitru Constantin. **9**

Aniversarea Tratatului româno-sovietic. Ileana Nicolaescu. 12

Întîlnire cu Peru (III). Eugen Pop. **14**

Reflecții privind cadrul organizatoric al securității și colaborării în Europa (II). Dr. Nicolae Ecobescu și Sergiu Celac. **16**

„Perla Ecuatorului" astăzi. Radu Budeanu. 18

„Revoluția marină" și problematica oceanică. Silviu Brucan. **20**

DIN SURSE. 11

INTERVIUL NOSTRU

Hervé Alphand. 13

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Permanențe. George G. Potra. **22**

ECONORAMA. 24

SERIAL

Sabia samurailor. Mircea Grigorescu. **25**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

International Herald Tribune, Le Monde Diplomatique, Clarin, The Guardian. 27—30

PROFIL

Gaafar Mohammad el Numeiry, președintele Republicii Democratice Sudan. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31—32

ORIENTUL APROPIAT

SCADENȚA DE LA 5 FEBRUARIE

Cea de-a doua perioadă a acordului de încetare a focului de-a lungul Canalului de Suez — în vigoare de șase luni — urmează să expire mîine, 5 februarie. Pînă la ora închiderii ediției de față, continuă să persiste incertitudinile în ce privește eventualitatea unei noi prelungiri a acestui acord, deși Israelul și Iordania s-au pronunțat în favoarea unei noi perioade de extindere a încetării focului. „În spiritul inițiativei de pace americane («planul Rogers» — n.n.) — declara ministrul de externe israelian, Abba Eban — încetarea focului constituia una din bazele fundamentale pentru reluarea negocierilor Jarring", menționînd că declanșarea ostilităților ar crea „o realitate nouă, care ar face foarte dificilă continuarea acestor negocieri". Totodată, ministrul informațiilor de la Amman, reamintea că Iordania „respectă încetarea focului începînd din 1967" și că „forțele iordaniene nu au deschis niciodată primele focuri".

După cum se știe, R.A.U. — consecventă atitudinii sale adoptate încă de la prima etapă a acordului din august trecut — a arătat că menținerea încetării focului de-a lungul Canalului de Suez, depinde de realizarea unor „progrese serioase" în cadrul misiunii Jarring. În opinia guvernului egiptean, astfel de progrese nu au fost deocamdată obținute. „Nu putem accepta o încetare permanentă a focului, ceea ce ar echivala cu menținerea actualei situații, cînd teritoriile arabe se află sub ocupație israeliană", sublinia ministrul de externe al R.A.U. Mahmud Riad. În același sens, cotidianul egiptean „Al Ahram" — examinînd declarațiile făcute săptămîna trecută de secretarul de stat, William Rogers, și apelul lui pentru extinderea încetării focului — releva lipsa de fundament a optimismului manifestat de șeful diplomației americane în condițiile în care, în realitate, „eforturile de pace se află în impas".

În comentariile lor din ajunul scadenței de la 5 februarie, observatorii politici se refereau la eventualele demersuri, de ultimă oră, ce ar putea fi întreprinse pe plan diplomatic. Una din ipotezele avansate era că mediatorul Jarring va încerca să desprindă din diferitele documente ce i-au fost transmise în cursul ultimelor săptămîni, punctele care ar marca o apropiere. Fapt ce l-ar putea determina să ajungă la concluzia că în faza inițială a negocierilor s-a realizat „un oarecare progres", ceea ce ar justifica o prelungire a acordului de încetare a focului. Concluzia putea fi ulterior preluată

Întrevedere între Gunnar Jarring (dreapta) și Mohammed El Zayyat, reprezentantul la O.N.U., al R.A.U.

ÎNTOARCEREA LA KEYNES

Zilele trecute, președintele Nixon a prezentat Congresului mesajul cu privire la situația economiei americane și proiectele Administrației în domeniul economic. Mesajul fixează destul de clar actualul context al economiei — aceasta se află „în fața uneia dintre cele mai mari inflații din istoria americană" —, atribuind existența unei asemenea situații de fapt „exceselor din anii 1966, 1967, 1968 cînd cheltuielile federale au depășit cu 40 de miliarde de dolari veniturile". Este vorba, în perioada menționată, în special de cheltuielile cerute de escaladarea militară în Peninsula Indochineză, una dintre cauzele — chiar principala — ritmului alert al fenomenului inflaționist. Creșterea deosebită a inflației a impus declanșarea unei adevărate ofensive antiinflaționiste, incluzînd operarea unor amputări în cheltuielile federale și restringerea puternică a creditelor, în vederea reducerii masei monetare din economie.

Dar, în ciuda obținerii anumitor rezultate — raportul citează scăderea ritmului de creștere a prețurilor la produsele de consum de la 6 la sută în perioada iunie 1969 — iunie 1970 la 4,6 la sută în ultima jumătate a anului trecut — inflația s-a arătat puțin receptivă la medicația administrată (raportul însuși vorbește despre o „reacție încetă a prețurilor"). În schimb, restricțiile impuse acordării creditelor, reducerea cheltuielilor federale și-au exercitat înrîurirea negativă asupra activității economice. Investițiile au resimțit efectele restrîngerii creditului. „Rata medie a șomajului a ajuns în 1970 la 4,9 la sută, iar cea de la sfîrșitul anului la aproximativ 6 la sută". Creșterea economică reală nu a existat practic în 1970, înregistrîndu-se dimpotrivă o scădere de 0,5 la sută.

În aceste condiții, autoritățile americane se găsesc în fața unei dileme : continuarea ofensivei pentru combaterea inflației sau adoptarea unor măsuri contrare pentru a stimula creșterea economică, afectată tocmai de măsurile antiinflaționiste. Cum preconizează Administrația să rezolve această dilemă ? „Cheia politicii economice în 1971 — arată mesajul — este expansiunea ordonată. În timp ce vom continua să reducem ritmul inflației, totalul cheltuielilor și totalul producției trebuie să crească cît mai rapid, pentru a ridica economia la nivelul de folosire deplină a mîinii de lucru și a mijloacelor de producție". Calea practică : măsuri mai energice pentru încetinirea dinamicii ascendente a prețurilor și creșterea importantă (7,5 la sută a cheltuielilor federale, în vederea relansării economice și asigurării deplinei folosiri a forței de muncă (definită în S.U.A. ca reprezentînd un procent de șomaj de 4 la sută !). Nu repetă, însă, această cale pe cea a vechii Administrații — criticată după cum am văzut de actualele oficialități — de a efectua cheltuieli mai mari decît veniturile, de vreme ce însuși mesajul apreciază că deficitul bugetar va fi în anul fiscal viitor de peste 18,5 miliarde dolari ? Nu se vor compromite astfel efectele măsurilor luate în scopul descurajării ritmului inflaționist ?

Din punct de vedere al politicii economice, Administrația, după ce timp de doi ani a dat curs părerilor economiștilor „monetariști" — potrivit cărora simpla reducere sau creștere a masei monetare ar fi de natură să asigure controlul asupra întregii economii — se pare că se reîntoarce la ideile „neokeynesiștilor", care, ca și doctrinarul lor, preconizează prevalența politicii fiscale, ceea ce traduce, în fapt, o deplasare a efortului principal al „ieșirii din recesiune" pe seama maselor salariate.

I. Ș.

de secretarul general al O.N.U., într-un raport prezentat Consiliului de Securitate. În legătură cu această eventualitate, sînt menționate numeroasele întrevederi avute, în cursul zilei de luni de secretarul general U Thant, cu reprezentanții permanenți la O.N.U. ai R.A.U. și Israelului. Potrivit cercurilor informate, secretarul general și Gunnar Jarring considerau, într-adevăr, drept indispensabil acordul — sau cel puțin absența unei opoziții — a părților față de lansarea unui apel pentru prelungirea încetării focului. Întocmit după îndelungi și laborioase negocieri, raportul lui U Thant prezentat Consiliului de Securitate cheamă — în termeni destul de prudenți — părțile aflate în conflict „să se abțină de la orice schimburi de focuri, să dea dovadă de moderație pe plan militar și să păstreze calmul care domnește în regiune din luna august 1970". Recunoscînd că discuțiile în cadrul misiunii Jarring „se află într-o fază inițială și că sînt încă necesare numeroase precizări", secretarul general al O.N.U. consideră că există motive pentru un optimism prudent „datorat faptului că părțile au reluat convorbirile sub auspiciile lui Jarring într-o manieră serioasă și și-au definit mai clar pozițiile". De aceea, avînd în vedere „acest dificil și crucial stadiu al discuțiilor", U Thant adresează un apel părților să coopereze cu ambasadorul suedez și să continue negocierile „într-un mod constructiv".

O atenție deosebită acordă observatorii celei de-a 54-a reuniuni a reprezentanților celor patru mari puteri, stabilită pentru azi, 4 februarie, apreciind că dacă la această dată șansele menținerii acordului vor fi compromise, „cei patru" ar putea cădea de acord asupra publicării unui document, care să fie considerat ca justificînd o nouă prelungire a încetării focului.

În marea lor majoritate, comentatorii consideră că — în ciuda declarațiilor intransigente și a pozițiilor încă fundamental deosebite ale părților direct interesate —, eventualitatea reluării ostilităților după expirarea datei de 5 februarie, chiar în condițiile în care guvernul R.A.U. nu va prelungi oficial acordul, este greu de avansat. „Balanța înclină tot mai clar spre o prelungire, cel puțin de facto, a încetării focului", scria ziarul „Le Monde", sprijinindu-și afirmația printr-o analiză detaliată a evoluției situației politice interne și externe a R.A.U. care-i permite să conchidă că „guvernul egiptean preferă din numeroase motive, în special economice, o soluție negociată reluării ostilităților".

Scadența datei de la 5 februarie a fost precedată la Cairo de o intensă activitate diplomatică. Ambasadorii acreditați în capitala R.A.U. au avut repetate întrevederi cu reprezentanți ai guvernului, în timp ce numeroase personalități egiptene au întreprins în cursul ultimelor două săptămîni turnee într-o serie de țări ale Africii, Asiei și Europei. Discuțiile purtate — sublinia ziarul „Al Ahram"" — au avut în esență ca obiect evoluția situației din zonă în ajunul expirării perioadei de încetare a focului. Înainte de prezentarea raportului lui U Thant, guvernul R.A.U. a adresat un memorandum urgent mediatorului O.N.U. și președintelui în funcțiune al Consiliului de Securitate — ca răspuns la cele două note ale guvernului israelian — în care cere din nou Consiliului de Securitate „să adopte măsurile necesare pentru a ajuta pe Gunnar Jarring în exercitarea mandatului său și pentru a determina punerea în aplicare a rezoluției din noiembrie 1967".

Tot în ajunul acestei scadențe au avut loc o serie de reuniuni ale instanțelor supreme ale R.A.U.: la 31 ianuarie o reuniune a guvernului consacrată „examinării aspectelor politice și militare ale crizei din Orientul Apropiat; o reuniune a Consiliului Național al Apărării la 2 februarie. Cu viu interes este așteptat discursul pe care urmează să-l pronunțe președintele Anwar Sadat, în fața sesiunii extraordinare a Adunării naționale a R.A.U., convocată pentru data de 4 februarie.

Rodica GEORGESCU

PARIS

CĂLĂTORIE PREZIDENȚIALĂ

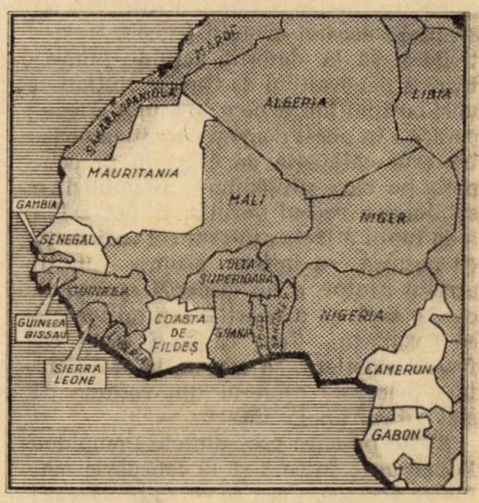

Țările africane (în alb pe hartă) care vor fi vizitate de președintele Pompidou

Mauritania, Senegalul, Coasta de Fildeș, Camerunul și Gabonul găzduiesc succesiv, săptămîna aceasta și săptămîna viitoare, pe președintele Pompidou. Este prima vizită a unui șef al statului francez în aceste țări, de la reuniunea, în decembrie 1959, la Saint-Louis-du-Sénégal, a Comunității din care, în baza Constituției din din 1958, făceau parte statele și teritoriile de peste mări, foste membre ale Uniunii franceze. Atunci, la Saint-Louis-du-Sénégal (coincidență sau simbol ales în mod deliberat: Saint-Louis, întemeiat în 1659, a fost prima așezare franceză pe coasta Africii), președintele de Gaulle se înclinase în fața voinței de independență a majorității statelor reprezentate.

Într-adevăr, prevederile Constituției din 1946, prin care imperiul colonial francez a devenit Uniunea franceză — alcătuită din Franța (inclusiv departamentele și teritoriile de peste mări cuprinse în sistemul administrativ al republicii) și un număr de state asociate dispunînd de autonomii relative — fuseseră curînd depășite de forța aspirației la independență a fostelor colonii și de primele ei mari victorii: în 1954 operațiile militare ale forțelor franceze în Indochina luaseră sfîrșit, iar Vietnamul, Laosul și Cambodgia ieșiseră din Uniunea franceză; izbucnise mișcarea insurecțională din Algeria; în 1956 Tunisia și Marocul deveniseră independente. Autorii Constituției din 1958 hotărîseră deci să înlocuiască Uniunea printr-o altă formă instituțională, cu contururi și mai suple. Reuniunea de la Saint-Louis-du-Sénégal, apoi convorbirile care i-au urmat — cu privire la modalitățile de colaborare între parteneri și mai ales cu fosta metropolă — au arătat că procesul nu este încheiat.

Chiar după 1960, anul în care majoritatea statelor africane asociate și-au dobîndit independența, dubla preocupare de a-și asigura în același timp sprijin tehnic în vederea dezvoltării economice și progresului social, și de a prezerva prerogativele suveranității, se oglindește, în dozaje care variază de la țară la țară și de la moment la moment, în politica lor.

În aceste condiții, Franța a căutat să mențină, adaptîndu-se la condițiile mereu noi ale unei realități în continuă transformare, tradiționalele ei legături preferențiale cu aceste țări, care oferă de multă vreme economiei franceze bogate rezervoare de materii prime, teren propice pentru variate investiții și largi piețe de desfacere. Foarte nuanțate deci, reflectînd în fiecare caz evoluția raporturilor (de la acelea dintre metropolă și colonie, la dialogul între state), legăturile acestea au o trăsătură comună: țările respective au toate, în vederea investițiilor pe care își propun să le efectueze, posibilitatea de a recurge la F.A.C. (Fondul de ajutor și cooperare), furnizat de Franța, care încheie pentru fiecare operație prevăzută în acest cadru un acord special cu statul beneficiar. Concret, este vorba, potrivit prevederilor acestor acorduri, de „ajutor material și tehnic" necesar „progresului economic și social" al partenerilor. Dezvoltarea accelerată de care au nevoie aceste țări implică însă un număr important de proiecte îmbrățișînd domenii diverse (organizarea ad-

→

ministrației publice, industrializare, modernizarea agriculturii, învățămînt general și pregătire de specialiști, sistem sanitar etc.). Deși conceput în vederea unei realizări eșalonate, „ajutorul material și tehnic" reprezintă un capitol bugetar încărcat. În această optică se înscriu anumite fragmente dintr-unul din foarte rarele interviuri acordate de ministrul de externe Maurice Schumann („Le Figaro" din 19 ianuarie 1971). Răspunzînd unei întrebări referitoare la politica franceză față de „lumea a treia", ministrul răspundea : „Nașterea lumii a treia poate fi considerată ca unul din fenomenele capitale ale perioadei postbelice. Franța a știut să se adapteze acestei evoluții istorice irezistibile și să ia, datorită acțiunii hotărîtoare a generalului de Gaulle, inițiativa unei politici îndrăznețe de ajutor și cooperare... În acest domeniu, politica noastră este călăuzită de o triplă preocupare, pe care președintele Republicii a subliniat-o recent vorbind la O.C.D.E. : a da lumii a treia ajutorul cel mai mare cu putință, a insista asupra calității acestui ajutor, a nu dispersa efortul la care o țară ca a noastră are mijloacele să consimtă... Ceea ce ne-a făcut ca, foarte conștient, să alegem și să orientăm prioritar ajutorul din resurse de stat către unele țări..."

Țările pe care președintele Pompidou le parcurge între 3 și 13 februarie sînt dintre acestea. Ceea ce — se precizează în cercuri oficiale franceze — constituie doar un început, fiind în intenția șefului statului ca, după cele cinci țări înscrise în itinerarul actual, să viziteze treptat, în cadrul unor călătorii viitoare, toate țările de care Franța se consideră legată. Nu numai într-o optică istoric-protocolară. Săptămînalul „Paris-Match" notează ca una din „problemele asupra cărora președintele ar dori să-și formeze o opinie în cursul călătoriei în Africa", faptul că „majoritatea țărilor pe care le vizitează găsesc că prezența franceză este prea importantă în domeniile afacerilor și comerțului, și cer «africanizarea» lor". De altfel, „limitat, nu fără grijă, la țări de pe litoral", notează „Le Monde", itinerarul prezidențial „evită datorită acestei selecții" etape mai puțin adecvate în momentul de față, după părerea experților francezi, unei vizite oficiale. Evită de pildă Ciadul, unde moartea cîtorva soldați francezi într-o ambuscadă releva anul trecut existența în această țară a unor unități militare puse la dispoziția președintelui Tombalbaye, și suscită o vie emoție în opinia publică franceză care consideră că un acord implicînd asemenea angajamente nu are nimic comun cu ajutorul „material și tehnic" pentru dezvoltare...

La Paris, unde principiile și metodele politicii africane a Franței fac obiectul unor persistente și multilaterale controverse, cercurile politice și observatorii așteaptă ca, luînd cunoștință de schimbările care au intervenit de-a lungul unui deceniu în cîteva țări africane francofone, președintele să redefinească aceste principii și aceste metode.

Florica ȘELMARU

BONN

MAI MULTE REZERVE CA DE OBICEI

CANCELARUL BRANDT
În apărarea inițiativelor guvernamentale

Raportul despre „starea națiunii", prezentat de cancelarul Willy Brandt în Bundestag — al doilea de cînd a venit la putere — se înscrie, după tradiția politică vest-germană, printre textele guvernamentale de certă importanță.

După un an de intensă activitate diplomatică, marcată de unele acțiuni pozitive mai cu seamă în direcția ameliorării relațiilor R.F.G. cu țările socialiste, cancelarul dă impresia că, prin această ultimă declarație a sa, e preocupat, mai curînd, să apere ceea ce a cîștigat prin inițiativele politicii sale, decît să indice modalități și inițiative noi. Această rezervă, tenace și de expectativă, observată de cancelar pare să fie dictată de rigorile momentului, dacă ne-am referit fie și numai la atmosfera parlamentară încărcată de tensiune, datorită, în primul rînd, atacurilor unei opoziții creștin-democrate, grăbită, în acest chip, să demonstreze (sau poate să-și demonstreze) unitatea după recentul congres nu lipsit de divergențe.

Un prim argument (contestat, în ultimul timp, de creștin-democrați) : „Politica noastră de destindere spre Răsărit a primit sprijinul unanim al aliaților noștri", declară Brandt, de la bun început ; și adaugă : „Știți că am fost, la începutul acestei săptămîni, la Paris, împreună cu ministrul meu de externe și alți colegi din guvern. Ne-am putut convinge din nou de înțelegerea amicală care însoțește eforturile noastre. «Franța vă sprijină fără rezerve», a spus președintele Pompidou într-un discurs rostit în limba germană..." Concluzia : politica occidentală a guvernului „nu ne împiedică să îmbunătățim raporturile noastre cu Estul". Așadar, tratatele încheiate cu Uniunea Sovietică și Polonia — precizează Brandt — „nu sînt, în niciun punct, incompatibile cu apartenența noastră la comunitatea europeană și la alianța atlantică". O anume insistență a cancelarului privind fidelitatea atlantică și occidentală a R.F.G., fără a însemna o noutate, pare să indice, totuși, o oarecare deplasare de accente. De altfel, aceasta reiese și dintr-o recentă precizare a purtătorului de cuvînt, von Wechmar.

FOTOCRONICA

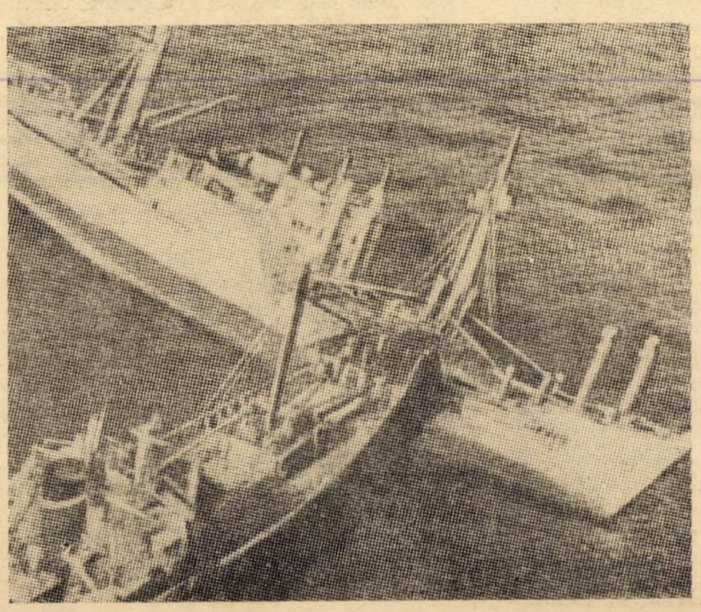

Neașteptata consecință a unei nopți de ceață densă în Golful Mexic : două nave venezuelane s-au ciocnit din pricina lipsei de vizibilitate, rămînînd „agățate" una de cealaltă

„În primele șase luni ale anului 1971, făcînd abstracție de eforturile pentru lărgirea Pieței comune și desăvîrșirea ei, făcînd abstracție de problemele legate de Piața comună, activitatea occidentală a guvernului federal va deveni mai clar vizibilă". Apropiata vizită a ministrului de externe Walter Scheel, la Londra, apoi, probabil tot în februarie, la Washington, și, în fine, după vizita la Paris, cea a cancelarului în Statele Unite oferă unele repere și probe în acest sens. După mulți comentatori, vizitele programate în Occident, și, mai ales, aceea la Washington ar avea însă ca principală temă de dezbatere „politica răsăriteană" a cancelarului și perspectivele ei, dacă nu chiar acesta ar fi fost mobilul care le-a determinat.

Abordînd apoi rezultatele și obiectivele politicii sale externe „răsăritene", cancelarul declară că „numeroase guverne, importante personalități, ca și presa țărilor neutre și din lumea a treia urmăresc cu mare interes și cu multă comprehensiune politica noastră axată pe destindere și organizarea păcii. Mulți știu — subliniază el, în continuare, — că Europa poate aduce o contribuție mai mare decît pînă acum la cooperarea mondială, dacă eforturile noastre sînt încununate de succes".

Pe planul relațiilor cu Republica Democrată Germană, Willy Brandt rămîne în limita afirmațiilor anterioare ; problema recunoașterii de jure a R.D.G. este omisă. Observatori și reprezentanți ai opiniei publice din R.F.G. și din alte țări apreciază aceasta ca una din cele mai serioase lacune ale politicii vest-germane, chiar dacă Brandt repetă că raporturile R.F.G. cu R.D.G. trebuie să se „conformeze principiilor Națiunilor Unite privind relațiile între state".

Examinînd, de asemenea, problematica Berlinului occidental, cancelarul a fixat, poate cu unele accente noi, punctul de vedere al guvernului său. E, de altfel, unul din puținele subiecte asupra căruia pare să existe un anumit acord între guvern și opoziție (mai precis, punctele de contact s-ar referi, după opinia lui Brandt, la „eforturile în vederea unei soluționări satisfăcătoare asupra Berlinului (occidental) și a elementelor acestei soluții".

Reluînd teza interdependenței dintre negocierile în problema Berlinului occidental și tratatele încheiate de R.F.G. cu Uniunea Sovietică și Polonia, cancelarul a afirmat (cu o precizie pe care în declarații anterioare părea să o evite) că ratificarea tratatelor cu Polonia și Uniunea Sovietică este condiționată de „un rezultat satisfăcător" al convorbirilor cvadripartite.

În încheiere, cancelarul și-a reafirmat dorința guvernului său de a face „ca reconcilierea cu poporul polonez să devină o realitate durabilă. Acest lucru, — a subliniat el — este valabil, de asemenea, pentru înțelegerea spre care ne străduim să ajungem cu popoarele Cehoslovaciei și, în general, pentru reconcilierea și cooperarea cu Răsăritul".

Disputa dintre guvern și opoziție pe marginea „raportului cu privire la starea națiunii" s-a dovedit destul de aprinsă.

Manifestată în dezbaterea din Bundestag, atitudinea opoziției nu a înregistrat nuanțe noi, mai flexibile, chiar dacă, la recentul Congres de la Düsseldorf părea să fi resimțit necesitatea unor anume reorientări în acest sens, sub impulsul unor curente interne mai moderate și, întrucîtva, mai realiste. Deși asemenea indicii există, și, după unii observatori, transpar — desigur, încă destul de timid — în programul adoptat la Congres, rămîne de văzut ce șanse de afirmare au aceste tendințe într-o evoluție ulterioară.

Radu PASCAL

PREȘEDINȚIE ÎN DOI

Întruniți săptămîna trecută în Congres, delegații socialiști au decis ca, pentru o perioadă tranzitorie de doi ani, Partidul Socialist din Belgia (de guvernămînt) să fie condus de doi președinți : Edmond Leburton, ministru pentru problemele economice (valon) și Jos Van Eynde, deputat de Anvers (flamand). Ei vor succeda lui Leo Collard (valon) care, după 11 ani, părăsește direcția partidului pentru a se consacra noii sale activități de primar al orașului Mons.

Observatorii subliniază că în acești doi ani, sarcina succesorilor lui Collard va fi în primul rînd menținerea pe locul „celui mai puternic partid din țară". Spre deosebire de Partidul social-creștin — P.S.C. — (de guvernămînt și el) și de Partidul liberal (Partidul pentru libertate și progres — P.L.P.), supuse în ultimii ani unei lente dezintegrări, P.S.B. a știut să-și mențină unitatea și dinamismul. Totuși, în sînul său există unele tendințe opuse liniei generale. Astfel, în timpul dezbaterilor privind reforma constituțională, federația bruxelleză, condusă de Henri Simonet, nemulțumită de noile dispoziții privind capitala, a amenințat cu sciziunea. Riscul, îndepărtat în cele din urmă, continuă totuși să suscite temeri și să prezinte consecințe. De pildă, în remanierea guvernamentală care a urmat ieșirii lui Edmond Leburton din cabinetul Eyskens, impuse de noile sale atribuții în partid, Henri Simonet, datorită atitudinii sale „deviaționiste", nu l-a putut înlocui. Funcția de ministru al economiei a fost astfel încredințată lui Freddy Terwagne, ministru al relațiilor comunitare, locul său fiind preluat de senatorul de Liège, Fernand Dehosse.

Pe planul vieții interne de partid se pare că au și început discuțiile privind viitoarea conducere a partidului după încheierea fazei tranzitorii. S-a căzut de acord că, din 1973, se va reveni la formula președinției unice, încredințată alternativ, la fiecare patru ani, unui deputat valon sau unuia flamand. Dar cine va fi primul președinte unic : un flamand sau un valon ?

L. E.

BELGRAD

PE AGENDA ACTUALITĂȚII

Corespondență de la George Ionescu

Chiar și un succint tur de orizont al agendei interne iugoslave pune în lumină o multitudine de preocupări în domenii substanțiale de activitate. Dintre toate, două mari capitole determină îndeosebi fizionomia actualității din țara prietenă : activitatea de elaborare a amendamentelor la Constituție și ansamblul de măsuri în curs de aplicare în sfera economică.

În ceea ce privește **elaborarea modificărilor constituționale**, calendarul lunii februarie situează aceste preocupări într-o nouă fază. După cum se

→

Sediul Skupștinei

ştie, începînd de la 11 ianuarie, Comisia de coordonare a activităţii privind elaborarea proiectelor de amendamente la Constituţie s-a reunit pe insula Brioni pentru a definitiva formularea modificărilor preconizate. La lucrările Comisiei iau parte cele mai înalte personalităţi politice iugoslave din forurile Federaţiei, reprezentanţi autorizaţi ai republicilor şi provinciilor autonome iugoslave. Prefaţate de dezbateri pasionate la cele mai diferite eşaloane, în special cu privire la atribuţiile organelor Federaţiei şi la funcţiunile lor social-economice, ca şi cu privire la principiile de constituire a preşedinţiei R.S.F.I. ca organ colectiv, concluziile lucrărilor Comisiei întrunite la Brioni urmează să facă obiectul examinării în Adunarea Federală, după care un document unitar conţinînd proiectele de amendamente va fi supus dezbaterii publice. Întrunit în şedinţă la o săptămînă de la începerea lucrărilor Comisiei, Biroul Executiv al Prezidiului U.C.I. a examinat sarcinile Uniunii Comuniştilor în legătură cu activitatea de pregătire a modificărilor constituţionale preconizate. La această şedinţă, Biroul Executiv a fost informat asupra rezultatelor activităţii comisiei de coordonare a elaborării amendamentelor. Aprobînd informarea prezentată de Edward Kardelj, Biroul Executiv a apreciat ca pozitivă etapa de armonizare politică a punctelor de vedere cu privire la viitoarele schimbări constituţionale.

Un comunicat oficial apărut recent precizează că, în alcătuire restrînsă, sub preşedinţia lui Edward Kardelj şi în prezenţa preşedintelui Republicii, Iosip Broz Tito, Comisia întrunită la Brioni a încheiat examinarea anteproiectelor de amendamente la Constituţie şi a pregătit un document care va fi supus dezbaterilor Comisiei în componenţa ei completă în ziua de 9 februarie. Numai după aceste dezbateri urmează să fie definitivat proiectul de amendamente care — precizează comunicatul — va fi înaintat Comisiei constituţionale a Skupştinei.

O referire la conţinutul proiectului de modificări în curs de elaborare, făcută de o sursă autorizată, o constituie un interviu publicat de săptămînalul „Kommunist" în ultimul său număr, cel de săptămîna trecută. În interviul acordat săptămînalului din Belgrad, Mialko Todorovici, membru al Biroului Executiv al Prezidiului U.C.I., sublinia că amendamentele vor formula de o nouă manieră funcţiunile şi structura Federaţiei iugoslave. Aceste amendamente, arăta Mialko Todorovici, reprezintă modificări profunde şi de mare însemnătate, al căror scop este „viitoarea dezvoltare a autoconducerii socialiste şi a egalităţii naţionale". În interviu se menţionează că „aceasta face parte dintr-un program mult mai larg de perfecţionare a sistemului politic care trebuie să fie aplicat în practică în cursul lunilor următoare".

În ceea ce priveşte **ansamblul de măsuri în curs de aplicare în domeniul economic**, două evenimente prezintă o semnificaţie deosebită : stabilirea unei noi paităţi a dinarului şi adoptarea de către Skupştina federală a rezoluţiei cu privire la politica economică pe anul 1971. Prin interdependenţă, aceste două evenimente se înscriu în programul larg de măsuri menite să asigure stabilizarea economică, program definit în principiu de Conferinţa naţională a U.C.I., care a avut loc în toamna anului 1970, şi elaborat de Vecea Executivă Federală, care l-a supus aprobării Skupştinei.

Argumentele care au condus la măsura devalorizării dinarului au fost cuprinzător înfăţişate de vicepreşedintele Vecei Executive Federale, Alexandar Grlicikov, şi de şeful guvernului, Mitia Ribicici. În ultima sa expunere făcută în faţa deputaţilor Adunării Federale, A. Grlicikov a subliniat că această măsură este destinată să stimuleze exporturile, să încetinească ritmul exagerat al importurilor şi prin aceasta să reducă deficitul înregistrat în balanţa de plăţi. Faptul de a stărui asupra realizării programului de stabilizare constituie — consideră A. Grlicikov — poziţia de plecare fundamentală a politicii economice iugoslave din acest an, deoarece stabilizarea reprezintă condiţia care primează asupra tuturor celorlalte cerinţe ale planului de dezvoltare, atît materială, cît şi socială.

La rîndul său, preşedintele Vecei Executive Federale, Mitia Ribicici, a subliniat în cadrul Adunării Federale că succesul programului de stabilitate ca şi reuşita devalorizării „depind de capacitatea de a pune stavilă cerinţelor şi presiunilor pentru creşterea preţurilor. Nu mă gîndesc numai la barierele administrative care se opun unui număr mereu crescînd de cerinţe — cîteodată justificate — de creşterea preţurilor, ci, în acelaşi timp, şi la crearea condiţiilor social-economice şi materiale pentru reducerea acestor presiuni". Conform celor menţionate de Mitia Ribicici în acest sens, este vorba de reducerea consumurilor la limitele posibilităţilor reale ale economiei şi degrevarea acesteia de o serie de contribuţii exagerate.

După dezbateri care au durat mai multe zile, Parlamentul iugoslav a adoptat oficial rezoluţia cu privire la politica economică pe 1971 şi la planul de stabilizare. Rezoluţia defineşte ca principal obiectiv al politicii iugoslave pe 1971 înfăptuirea fermă a programului de stabilizare. Conform prevederilor, producţia globală pe acest an urmează să înregistreze un ritm de creştere de 3—3,5 la sută. O importantă

→

„APOLLO-14" : DUPĂ „SUSPENSE"-URI SPRE LUNĂ

Imensul ceasornic electronic pe al cărui cadran se înscria „numărătoarea inversă" s-a blocat subit la cifrele 08.02. Un „suspense" nu numai neaşteptat dar şi uluitor prin faptul că ameninţa cu anularea zborului spre Lună exact în momentul cînd circa un miliard de telespectatori se aşteptau să vadă spectaculosul start. Abia după 40 de minute — timp în care comandanţii misiunii se agitau la Houston şi la Cape Kennedy, iar cei trei astronauţi, Shepard, Roosa şi Mitchell stăteau nemişcaţi în fotoliile lor incomode — avioanele — meteorologice au dat „liber" zborului. Norii, purtaţi de un vînt puternic dintre Atlantic, lăsaseră „o fereastră" spre cer. Sistemul cosmic „Apollo-14" s-a urnit încet şi a pornit apoi cu toate motoarele.

A fost justificată întîrzierea impusă programului de zbor din cauza unui strat de „nimbus"? Propriu vorbind, nebulozitatea nu poate constitui o piedică pentru un atît de important şi puternic tren de rachete. Orice avion modern trece prin nori fără să-i bage în seamă. Excesul de prudenţă al tehnicienilor de la Cape Kennedy se datorează antecedentului înregistrat la startul lui „Apollo-12". Atunci, toate comenzile electrice de la bordul navei şi toate comunicaţiile radiofonice navă-Pămînt fuseseră întrerupte cîteva secunde. Ulterior, s-a stabilit că nava fusese învăluită într-o foarte puternică descărcare de electricitate atmosferică, un fulger uriaş, rămas din fericire fără alte consecinţe. Era absurd să se asume riscul unui incident similar. De aceea, ceasul a fost oprit la 08.02, iar pornirea s-a produs la 31 ianuarie ora 23.03 în loc de 22.23.

Ce implicaţii are pentru un zbor Pămînt-Lună, întîrzierea de 40 de minute ? În primul rînd, aceste minute pierdute pot fi recuperate, relativ uşor de-a lungul celor circa 400 000 de kilometri ce-i străbate „Apollo-14" în jurul Terrei, de la Terra la Selene şi în jurul Selenei. În al doilea rînd, chiar dacă nu le-ar putea recupera, cele 40 de minute şi alte 5—6 pierdute în cele 7 încercări de a cupla modulul de comandă „Kitty Hawk" cu recalcitrantul modul lunar „Antares" la circa 11 000 km distanţă de Pămînt) pot decala întregul program de zbor dar nu-l pot modifica, el fiind calculat într-un „timp propriu" navei cosmice.

După cum se ştie, a trecut şi al doilea moment de „suspense" ; greutăţile ivite în sistemul de cuplare dintre cabina de comandă şi modulul lunar au fost înlăturate. „Apollo-14" a primit „calea liberă" pentru a-şi continua drumul spre Lună. Dacă nu vor surveni modificări, calendarul misiunii urmează să fie deaci înainte următorul :

— Joi 4 februarie, „Apollo-14" se înscrie pe orbitele succesive în jurul Lunii, de la înălţimea de 111 km pînă la 18,5 km.

— Vineri 5 februarie, modulul lunar se detaşează de „Kitty Hawk", coboară şi aselenizează la ora 11.17 (ora Bucureştiului). Astronauţii ies din cabina presurizată, lucrează pe astrul vecin, instalează primele aparate selenofizice (4—5 ore). Spectacolul este televizat.

— Sîmbătă 6 februarie, la ora 20.47, a doua ieşire de lucru pe Lună, cu durata de 3—3½ ore (din nou televizată).

— Duminică 7 februarie, modulul de comandă se înscrie pe traiectoria de înapoiere spre Pămînt.

— Marţi 9 februarie, către ora 23.03, capsula cu cei trei vizitatori ai Lunii amerizează în sudul Oceanului Pacific.

M. G.

restructurare se are în vedere în domeniul exportului și importului. Exporturile iugoslave pe 1971 vor cunoaște, conform prevederilor, o creștere de 13 la sută, în timp ce importurile vor atinge numai o creștere de 7 la sută. În rezoluție sînt preconizate reducerea deficitului balanței de plăți, încetinirea creșterii prețurilor, întărirea capacității de acumulare a economiei.

Belgrad, 1 februarie

LONDRA

FURTUNĂ ÎN PARLAMENT

Cu două săptămîni în urmă, în zilele cînd premierul Heath se afla, la Singapore, sub presiunea majorității partenerilor din Commonwealth revoltați de perspectiva livrării de armament britanic regimului sud-african, colegii săi de pe băncile guvernamentale ale Camerei Comunelor înfruntau furia dezlănțuită a opoziției. Joi 21 ianuarie, a fost ziua cînd Camera Comunelor a încetat brusc să funcționeze ca un club agreabil (cum a numit cîndva Churchill parlamentul englez) devenind scena unor zgomotoase explozii de pasiune politică. Cei care au inițiat ruperea convențiilor au fost laburiștii, care nu s-au mulțumit cu apostrofe violente, ci au și revocat acele „înțelegeri între gentlemani" care predominau în procedura parlamentară. Consultările neoficiale — sau, potrivit formulei consacrate, „pe canalele obișnuite" — care stabileau puncte de acord între laburiști și conservatori, economisind timp și energie altminteri cheltuite în controverse, au fost suspendate. Aceeași soartă a avut-o și procedeul „imperecherilor" (prin care pentru fiecare deputat absentînd motivat, partidul advers desemna din rîndurile sale un altul care să absenteze în aceeași perioadă, respectîndu-se astfel majoritatea rezultată din alegeri) : laburiștii i-au rechemat pe cei 12 parlamentari aflați la Strasbourg, la o sesiune a Consiliului Europei amenințînd astfel majoritatea partidului conservator. Vineri 29 ianuarie, într-o altă manifestare lipsită de precedent, deputații laburiști au participat la un scrutin intonînd cîntecul muncitoresc „Drapelul roșu".

Ce a provocat zgomotul și furia manifestărilor laburiste ? Care este cauza a cărei apărare s-a considerat că ar justifica menționatele abateri de la manierele parlamentare tradiționale ?

Motivul imediat al acțiunii laburiste este impunerea de către majoritatea guvernamentală a unei „moțiuni-ghilotină" — care limitează timpul de dezbatere a proiectului de lege privind sindicatele. Moțiunea prezentată la 21 ianuarie de „liderul camerei", conservatorul Whitelaw, este destinată să asigure transformarea în lege a proiectului conservator pînă în martie. Firește, majoritatea conservatoare asigura adoptarea moțiunii : argumentarea laburistă era că limitarea timpului rezervat unei dezbateri ar fi un subiect care presupune consultări între guvern și opoziție și că, prezentînd „moțiunea-ghilotină" fără a fi operat asemenea consultări, guvernul a abuzat de majoritatea sa.

Dincolo de aspectul procedural, recenta confruntare parlamentară atinge, prin implicație, probleme majore ale programului și tacticii partidelor laburist și conservator.

Conservatorii prezintă proiectul de lege a cărui adoptare este urgentată prin „moțiunea-ghilotină", ca pe o componentă importantă a strategiei lor economice. Numărul mare al grevelor, și îndeosebi al grevelor neoficiale, afectează negativ — afirmă actualul guvern — evoluția economiei britanice : pe de o parte, afectînd producția și, în multe cazuri, exporturile, pe de altă parte, determinînd adesea sporuri de salarii care determină creșterea prețurilor și agravarea inflației. La aceste raționamente, declarațiile oficiale adaugă statistici : 88 de greve în 1970, cu 25 la sută mai multe decît în 1969 și cu 54 la sută mai multe decît în 1964 ; 10,9 milioane zile-muncă pierdute în 1970, față de 6,8 milioane în 1969.

Din numeroase direcții — dar în primul rînd, desigur, din partea oamenilor muncii și a sindicatelor — orientarea guvernamentală spre îngrădirea libertăților sindicale, și în primul rînd a dreptului la grevă, este contestată. Se subliniază că numărul ridicat al conflictelor de muncă din 1970 se explică atît prin anumite condiții materiale (1970 a fost primul an după încetarea „înghețării salariilor", impusă de laburiști), cît și prin faptul că atitudinea ostilă oricărei revendicări manifestată de guvernul instalat în iunie a dus, în general, la prelungirea conflictelor de muncă, determinînd o sporire a militantismului în sindicate. Pe de altă parte, arată adversarii logicii guvernamentale, ce semnificație pot avea cifrele privind zilele-muncă pierdute prin greve, cîtă vreme numărul zilelor-muncă pierdute prin șomaj este de 15 ori mai ridicat ?

În contextul acestei dezbateri, sensul demonstrațiilor de combativitate inițiate de laburiști devine mai clar. Înăsprind tonul în controversa sindicală, opoziția laburistă angajează o operație de „strîngere a rîndurilor", de reciștigare a suporterilor tradiționali, și, totodată, de stabilire a unei linii de acțiune „cu priză la public". (În aceeași sferă de preocupări se înscriu, în perioada recentă, și repetatele condamnări la adresa intențiilor guvernului de a relua livrările de armament către regimul de apartheid sud-african ; și tot în această direcție par a fi orientate și activitățile lui Anthony Wedgwood Benn, membru marcant al „guvernului-fantomă", ale cărui pledoarii în favoarea unui referendum asupra aderării la C.E.E. au tot mai mult aerul unor baloane de încercare, lansate cu consimțămîntul tacit, sau secret, al conducerii laburiste).

Necesitatea unei asemenea operații de „strîngere a rîndurilor" a fost, se pare, demonstrată de analizele insuccesului electoral din iunie și al evoluției post-electorale, analize care au arătat că, în perioada în care și-au propus să se dovedească, prin măsuri de austeritate, mai buni „administratori" decît conservatorii, laburiștii nu au reușit decît să-și înstrăineze o serie de suporteri tradiționali, fără a-și dobîndi alții noi. În consecință, cercurile de afaceri au continuat să-i prefere pe conservatori (și interesele particulare să subscrie la fondurile electorale ale acestora), în timp ce militanții laburiști, pe a căror activitate se baza în mare măsură activitatea organizatorică și electorală a acestui partid, au scăzut la număr ; de

→

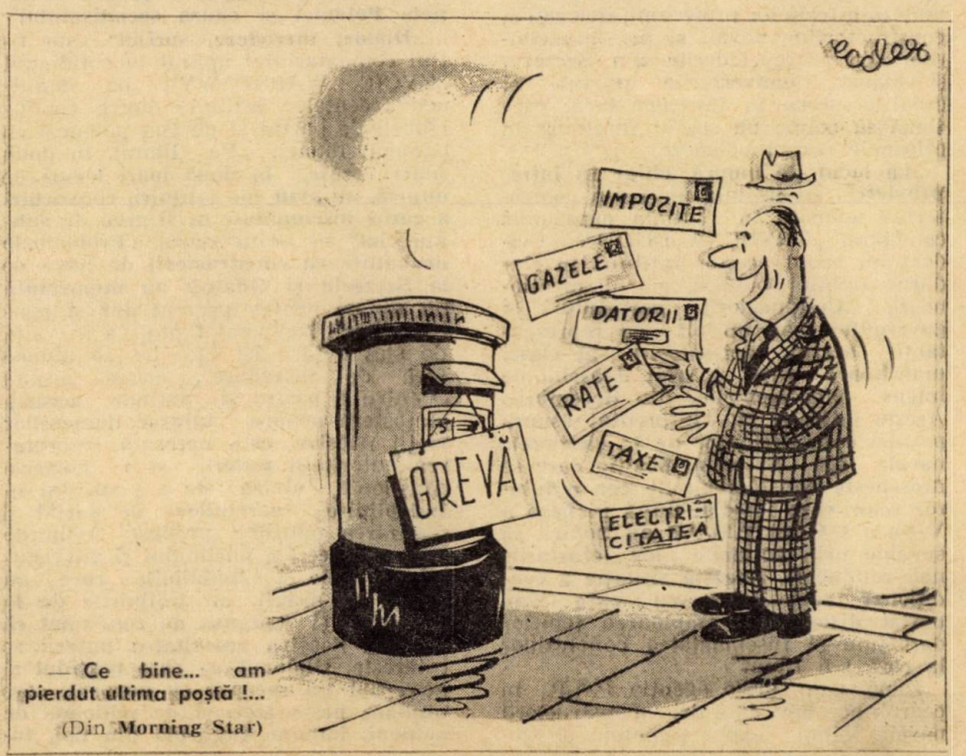

— Ce bine... am pierdut ultima poștă !...

(Din **Morning Star**)

aici — superioritatea „mașinii electorale" a conservatorilor. În mod firesc, în această perioadă cînd conservatorii par tentați de ideea unor alegeri înainte de termen, conducerea laburistă este preocupată de definirea unor puncte de program, de găsirea unor lozinci de natură să-i activizeze pe simpatizanții demoralizați mai întîi de măsurile impopulare adoptate de laburiști în perioada lor de guvernare, apoi de înfrîngerea electorală.

Va fi realizată cu succes această operație ? Climatul de tensiune socială (creat de proiectul antisindical conservator, dar și de suita, practic neîntreruptă, a unor greve în sectoare importante ; de exemplu, la sfîrșitul acestei săptămîni, căile ferate ar putea urma poștelor și telecomunicațiilor) pare favorabil unei dinamizări a opoziției. Se conturează însă ca esențială condiția ca laburiștii să reușească în formularea unei alternative politice distincte și stimulatoare. Asupra acestui punct planează destule îndoieli. În privința legislației sindicale, conducerea laburistă este categorică numai asupra revocării legislației pe care ar adopta-o guvernul conservator, dar promisiunea de a legifera în acest domeniu „după consultări cu sindicatele" nu poate fi primită nici cu entuziasm și nici măcar cu deplină încredere de acela care-și amintesc faptul că guvernul laburist formulase fără consultări — cu mai puțin de doi ani în urmă — un proiect de lege destul de asemănător cu acela al conservatorilor.

Mihai MATEI

DETECTOR

Accident?

A fost un accident ? Este greu de spus. Ceea ce neîndoielnic se știe este că Jacobo Arbenz Guzman, președinte al Guatemalei între 1951 — 1954, a fost găsit înecat în camera de baie a locuinței sale din Ciudad de Mexico.

Deși trăia fără nici o publicitate de aproape șaisprezece ani, numele lui trezește încă amintiri vii. Participase la înlăturarea dictatorului Jorge Ubico (1931 — 1944), apoi făcuse parte din junta revoluționară care preluase puterea. În primul guvern democratic este ministru al apărării, iar la 37 de ani devine cel mai tînăr președinte de pe continentul american. Avea două obiective: realizarea reformei agrare care să lichideze practicile feudale (în 1945, 22 de familii dețineau jumătate din pămînturile cultivate) și crearea unei mișcări sindicale unite și puternice.

Încearcă, de fapt, o ameliorare a nivelului de viață al populației extrem de sărace din Guatemala, una din micile „republici ale bananelor". A intrat curînd în conflict, datorită aplicării reformei agrare și a naționalizării unor mari suprafețe cultivabile, cu puternica „United Fruit Company", căreia dictatorul Ubico (în schimbul unor angajamente derizorii) îi concesionase cele mai bune pămînturi. A opune rezistență și a amenința interesele companiilor străine era un act de bravură din partea unui președinte prea tînăr și a unei țări prea mici. A urmat riposta: John Foster Dulles obține la conferința interamericană de la Caracas (1954) „punerea în carantină" diplomatică a Guatemalei. Apoi lovitura de grație: intervenția militară, legiferată de O.S.A., a colonelului Castillo Armas, promovat în rolul de „eliberator" de către lobby-ul bananier. Pămînturile confiscate de Arbenz au fost reconcesionate companiei „United Fruit". Istoria se repetă. Rămăsese „precedentul Arbenz".

A. V.

VARȘOVIA

DEZBATERI ȘI PREOCUPĂRI ACTUALE

Întîlnirile dintre primul secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Polone, Piotr Jaroszewicz, și alți conducători polonezi cu reprezentanți ai diferitelor profesiuni, delegați ai constructorilor navali și ai muncitorilor din întreprinderile din Szczecin și Gdansk, convorbirile purtate și ecoul acestora în întreaga țară, continuă să ocupe un spațiu însemnat în coloanele presei poloneze.

„La locul de muncă, chiar în întreprindere", își intitula unul din comentariile apărute în ultima săptămînă cotidianul „TRYBUNA LUDU". Evidențiind ecoul acestor întîlniri în rîndurile opiniei publice, ziarul menționează : **„Conducătorii partidului și guvernului s-au întîlnit cu reprezentanții acelui detașament al clasei muncitoare care a trăit deosebit de intens evenimentele din decembrie. Aceste întîlniri au influențat asupra poziției constructorilor de la șantierele navale din Szczecin, poziție care se deosebește considerabil de cea a tuturor celor care imediat după plenara a VII-a a C.C. al P.M.U.P au hotărît să sprijine prin acțiunile lor eforturile noii conduceri. Această situație a condiționat seriozitatea cu care s-au purtat discuțiile, amploarea temelor dezbătute și însemnătatea concluziilor la care s-a ajuns".**

După cum arăta agenția P.A.P., în cadrul acestor întîlniri constructorii navali și-au expus punctele de vedere în legătură cu situația din Polonia, cu probleme ale vieții și muncii lor. **„Ei nu și-au ascuns amărăciunea** — relevă agenția poloneză — **atunci cînd au vorbit despre evenimentele tragice din decembrie și cauzele care au dus la acestea".** Convorbirile au constituit, totodată, dezbateri economice comune în probleme care au o însemnătate de cea mai mare importanță pentru întreaga țară. **„Am venit aici,** a spus Edward Gierek, **într-o perioadă extrem de grea : vrem să vă spunem cît de greu ne este și, totodată, să vă informăm ce intenționăm să întreprindem în curînd pentru a scoate cît mai rapid țara noastră din situația în care se află".** Argumentele primului secretar al C.C. al P.M.U.P. și ale președintelui Consiliului de Miniștri, subliniază agenția poloneză, au fost întîmpinate cu înțelegere.

Relatarea impresiilor de la fața locului prilejuiește, de asemenea, ziarului „TRYBUNA LUDU" următoarele reflecții : **„În timpul discuțiilor de la Szczecin și Gdansk, ceea ce a atras în mod deosebit atenția, elementul cel mai important în poziția constructorilor de nave, a fost maturitatea politică care a caracterizat declarațiile lor. Aceste declarații au fost pătrunse de o reală preocupare pentru destinele Poloniei și cauza socialismului"**

„Dialog, încredere, sprijin" este titlul comentariului apărut în cotidianul „ZYCIE WARSZAWY", pe marginea recentelor întîlniri dintre conducătorii de partid și de stat polonezi cu oamenii muncii. **„Pe litoral, în două mari orașe, la două mari locuri de muncă, au avut loc întîlniri, convorbiri a căror însemnătate ar fi greu de subapreciat"** — arată ziarul. **„Problemele dezbătute cu constructorii de nave de la Szczecin și Gdansk au importanță nu numai pentru prezent dar și pentru viitor".** Relevînd faptul că în viața de stat a țării își face loc **„o atmosferă de încredere"**, ziarul arată : **„Pentru a păstra și extinde această atmosferă asupra tuturor domeniilor vieții noastre, este necesară respectarea autorității puterii și o hotărîre conștientă, civică de a o sprijini în îndeplinirea sarcinilor de partid și realizarea țelurilor propuse. Acțiunile noii conduceri a partidului și guvernului în zilele și săptămînile care au trecut au arătat, iar întîlnirile de la Szczecin și Gdansk au confirmat că în țara noastră autoritatea puterii se întărește. Dialogul pe care partidul și guvernul l-a început cu poporul, care numără peste treizeci de milioane de oameni, impune fiecăruia din noi, tuturor polonezilor obligația de a gîndi independent".**

Atît întîlnirea de la Szczecin, cît și discuțiile de la Gdansk nu s-au redus numai la probleme economice. Muncitorii de pe șantierele navale — subliniază presa poloneză — s-au referit, printre altele, la probleme importante ale competenței reprezentanților organelor de partid și ai organelor administrative. Subliniind, tocmai în acest context, rolul conducător al partidului, „TRYBUNA LUDU" arăta în articolul intitulat **„Partidul în viața noastră" : „Nu există în viața socială poloneză vreo problemă socială care să nu fie îmbinată cu activitatea P.M.U.P. Pentru a îndeplini acest rol, partidul trebuie să întărească în permanență legătura cu clasa muncitoare și cu masele, să le asculte cu atenție, să cunoască starea de spirit și să o influențeze activ, nu numai să traseze sarcinile, ci și să manifeste dorința de**

→

a efectua revizuirea necesară a lor cînd acest lucru este dictat de cerințele vieții. Evoluția evenimentelor a arătat încă o dată că dezvoltarea cu succes a țării, construcția eficientă a socialismului se află în strînsă dependență cu respectarea principiilor leniniste. Încălcările și încordarea care au dus la criză în relațiile dintre vechea conducere a partidului și clasa muncitoare au fost generate nu de orînduirea care a reușit la examenul istorici și nu de rolul conducător al partidului, care a asigurat Poloniei realizările istorice ale construcției socialismului în decurs de 26 de ani. Sursa acestor fenomene negative criticate astăzi și lichidate prin eforturile comune a constituit-o îndepărtarea de la principiile juste ale activității de partid".

UGANDA

ÎNAINTE ȘI DUPĂ LOVITURA DE STAT

Constatarea unei publicații engleze făcută spre sfîrșitul anului trecut, potrivit căreia Uganda „nu apare prea des pe primele pagini ale presei internaționale", a primit o dezmințire destul de rapidă : În Uganda a avut loc o lovitură de stat. Condițiile în care ea s-a înfăptuit sînt clasice : Apollo Milton Obote, deținătorul funcțiilor de președinte, premier și comandant-șef al armatei, se găsea la Singapore pentru a participa la conferința Commonwealth-ului. Dar, cu 24 de ore înainte de revenirea lui în țară, armata a anunțat că l-a răsturnat pe Milton Obote. După cum se știe, conducătorul loviturii de stat a fost generalul Idi Amin, șeful statului major al armatei ugandeze.

După cucerirea independenței — 9 octombrie 1962 — Uganda era singura țară din lume care, deși avea titulatura oficială de Republică, era condusă de... un rege : Mutesa al II-lea. Pînă în februarie 1966, țara a avut o structură federală. În componența ei intrau următoarele patru Regate: Bunyoro, Ankola, Toro și Buganda. Pentru a înțelege însă mai bine această situație, să parcurgem un scurt compendiu istoric ugandez.

Către 1680 se constituie regatul Buganda avînd în fruntea sa pe regele Kintu, care mult timp n-a avut legături cu exteriorul. Mai tîrziu, pe timpul lui Mutesa Mukebya, sosesc primii europeni. La vest, în regatul Bunyoro, se instaurează dinastia tchuezilor, apoi cea numită Bito. În anul 1886, în urma unui acord germano-englez, se delimitează sferele de influență în Africa orientală. „British East Africa Company" primește administrarea Bugandei, dar în 1893 guvernul englez preia întreaga responsabilitate a administrării țării și Buganda devine protectorat englez. Ulterior, dominația britanică este extinsă pe teritoriul Ugandei de azi, iar regatele tradiționale încheie o serie de tratate cu Marea Britanie. În 1959, o mare majoritate a africanilor din aceste teritorii se pronunță pentru vot universal și o nouă Constituție. Alegerile, desfășurate în martie 1961, au ca rezultat recunoașterea autonomiei interne. O dată devenită independentă, Uganda capătă statut de monarhie constituțională. În 1963, o schimbare în Constituție desemnează un președinte în fruntea statului, funcție în care este ales Edward Mutesa, regele Bugandei. La 22 februarie 1966, primul ministru de-atunci, Apollo Milton Obote, destituie pe președintele Federației ugandeze și își asumă toate puterile. În urma unui referendum o nouă Constituție intră în vigoare în septembrie 1967. Obote este ales președinte preluînd totodată funcțiile de premier și comandant-șef al armatei.

Viața politică și economică ugandeză a urmat un curs ale cărui sinuozități au ieșit la iveală într-o anume măsură, în special după recenta lovitură de stat. În domeniul economic, Obote a inițiat și intensificat un proces de „africanizare și ugandizare". În octombrie 1969, guvernul a dat publicității o declarație-program cunoscută sub numele de „carta omului obișnuit", ale cărei principale prevederi se refereau la : redistribuirea bogățiilor, diversificarea economiei pentru a se realiza „participarea" poporului la toate sectoarele de activitate ; investirea de capitaluri străine și locale în proiectele prioritare ; transferul mijloacelor de producție și de distribuire a acestora către întregul popor, ceea ce trebuia să atragă după sine unele naționalizări. Deși Adunarea Națională hotărăște în aceeași perioadă ca toate băncile străine să se constituie în societăți ugandeze și să verse în visteria statului cel puțin 1 500 000 lire sterline destinate a fi investite în proiecte care au primit aprobarea guvernului. A fost, măsura de mai sus, unul din factorii care, alături de rivalitățile intertribale (a căror absolutizare nu reflectă întru totul realitățile Ugandei), a dus la atentatul împotriva lui Obote din decembrie 1969 ? Exact, nu se poate spune, dar, după acest atentat, guvernul a luat numeroase măsuri de securitate între altele, interzicerea activității Partidului democrat (aflat în opoziție) și a altor organizații politice și prelungirea stării de urgență. Ulterior mai mulți membri ai opoziției au fost arestați.

Într-o serie de prime declarații recente, un purtător de cuvînt militar arăta în mod succint că : „Lovitura de stat a urmărit înlăturarea lui Obote, acuzat de a fi favorizat provincia nordică natală în detrimentul celorlalte, printre care Buganda ; de a fi divizat armata și de a fi refuzat organizarea de alegeri legislative în ultimii șase ani". Observatorii au emis însă părerea că armata a preluat puterea și pentru că liderii ei dezaprobau politica de „socializare" dusă de guvernul condus de Obote. Faptul a fost confirmat ulterior chiar de Idi Amin, conducătorul recentei răsturnări. Reluînd acuzațiile amintite, el a anunțat iminenta apariție a unei „Carte albe", în care vor fi explicate cauzele care au determinat preluarea puterii de către armată.

La o întîlnire cu diplomații acreditați la Kampala, Amin a dat asigurări că noua conducere ugandeză va respecta toate acordurile încheiate de fostul guvern. Cu același prilej el a arătat că Uganda va rămîne membră a O.N.U., a O.U.A. și a Commonwealth-ului, iar pe plan intern, noul guvern va organiza alegeri „cinstite, complete și libere în toată țara".

În legătură cu situația internă „France Presse" se întreabă dacă nu cumva în Uganda se pune problema unei restaurații. Justificată, se pare, de faptul că, pentru prima oară din 1966, drapelul regelui Mutesa a fluturat din nou la Kampala.

Ecuația nu este, evident, ușor de rezolvat. Ea comportă, potrivit agențiilor de presă, numeroase variabile : dorința de unitate a țării, organizarea așteptatelor alegeri generale, intenția bugandezilor de a vedea cum mi-

→

Uganda este situată în Africa orientală, de o parte și de alta a Ecuatorului. Nu are ieșire la mare.

SUPRAFAȚA : 236 036 kmp.

POPULAȚIA : 9 526 000 locuitori (la începutul anului 1969).

VECINI : la nord, Sudanul ; la est, Kenya ; la sud, Tanzania, lacul Victoria și Ruanda ; la vest, Congo (Kinshasa).

LIMBA : cea mai răspîndită este luganda, celelalte grupuri minoritare vorbesc alte limbi (swahili etc). Limba oficială este engleza.

COMPOZIȚIE ETNICĂ : populația este compusă din bantu, niloți și mauriți. Cel mai important grup : bugandezii (16 la sută).

RELIEF : Savanele alternează cu platouri înalte care ajung pînă la 5 119 m.

ORAȘE : Kampala (capitala) — 50 000 locuitori, Jinja — 30 000, Entebbe — 11 000, Mbale — 14 000 etc.

ÎMPĂRȚIRE ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ : Fostele regate au devenit 4 din cele 18 districte în care este împărțită în prezent Uganda.

PARTIDE POLITICE : Congresul Poporului din Uganda — partid de guvernămînt, format în 1966 prin unirea „Uniunii Poporului din Uganda" și a unui grup din „Congresul Național din Uganda" ; Partidul democratic, aflat în opoziție, interzis după atentatul săvîrșit împotriva lui Obote, în decembrie 1969 Idi Amin, conducătorul loviturii de stat, a anulat această măsură.

SINDICATE : Uganda Trade Union Congress (102 000 membri) și Federation of Uganda Trade Union (20 000).

ECONOMIA : Uganda se bazează înainte de toate pe agricultură. Principalele produse : trestia de zahăr, cafeaua, ceaiul, tutunul, bumbacul, care sînt și principalele produse exportate. Păduri dense, dar slab exploatate. Pescuitul în apă dulce este foarte dezvoltat. Resurse miniere : fier, fosfați, cupru, (unul din marii producători mondiali). Întreprinderi industriale în domeniul alimentar, textil, chimic.

MILTON OBOTE
Destituit cu metode „clasice"

IDI AMIN
O ecuație cu mai multe necunoscute

litarii din nord restabilesc monarhia în sudul țării, unde visele separatiste nu sînt departe de a se manifesta.

Marți, după ce generalul Idi Amin își asumase toate prerogativele executive și legislative conferite de Constituția ugandeză șefului statului, a fost dată publicității componența guvernului, iar speculațiile privind natura acestuia (militar, de coaliție sau civil) au încetat Din noul cabinet condus de Amin (totodată și ministru al apărării) fac parte 16 civili și doar doi militari, printre ei neaflîndu-se nici un membru al fostului guvern Obote. După cum notează observatorii, noii miniștri sînt, în general, personalități puțin cunoscute, iar guvernul va îndeplini funcții consultative pe lîngă Idi Amin. O proclamație difuzată anunța dizolvarea parlamentului, suspendarea unor articole ale Constituției, ca și a întregii jurisdicții ugandeze, precizînd totodată că generalul Amin va guverna țara prin decrete. Agențiile de presă mai transmit că la Kampala calmul a fost iarăși tulburat de focul deschis de tancuri împotriva unor adepți ai fostului președinte.

În ce privește opțiunile externe, în afara precizărilor făcute de Amin, comentatorii apreciază că lovitura de stat a pus un serios semn de întrebare existenței comunității est-africane. Deși el a declarat că țara sa dorește să aibă relații de bună vecinătate și cooperare cu Tanzania, după cum se știe, aceasta din urmă nu recunoaște noul regim ugandez, iar fostul președinte Obote se află la Dar-es-Salaam. Pozițiile celor trei țări care compun comunitatea est-africană : Kenya, Tanzania și Uganda, sînt acum mai greu de apropiat. În același context, se presupune că sesiunea la nivel înalt a O.U.A. nu va mai avea loc la Kampala, așa cum se stabilise. Oricum, clarificările pe care le reclamă noua situație ivită in Uganda nu vor întîrzia să apară.

Dumitru CONSTANTIN

Album de familie

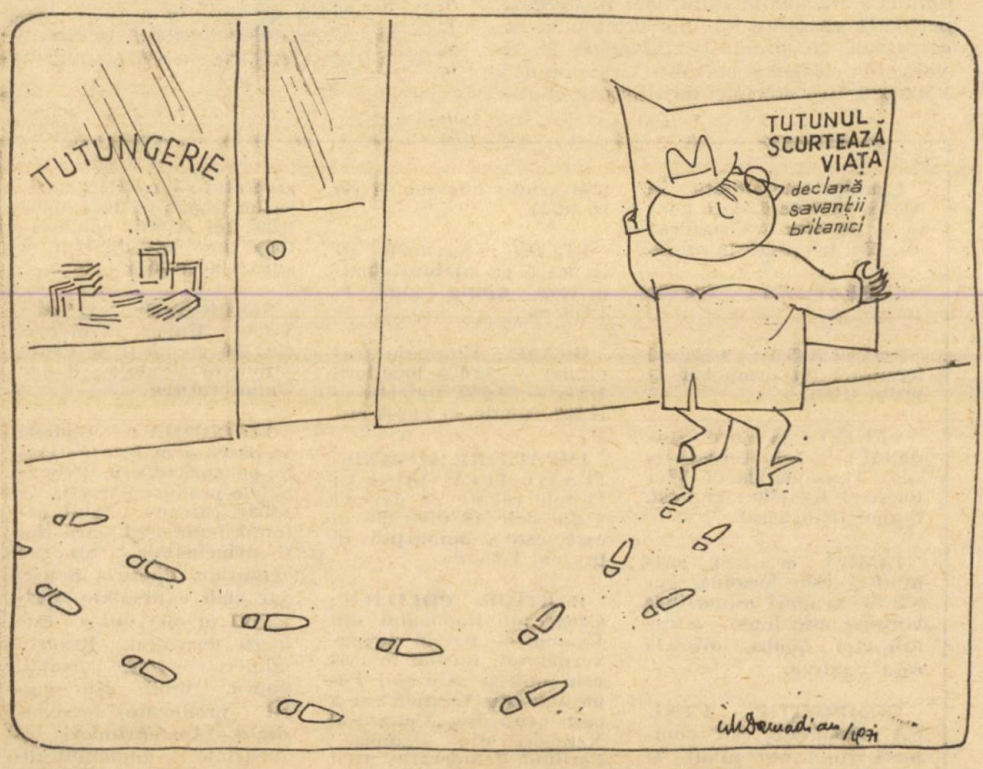

Desen de Cik Damadian

ianuarie

CALENDAR

4 IANUARIE
— Relansarea misiunii Jarring.

5 IANUARIE
— R. P. Chineză și Chile stabilesc relații diplomatice.

8 IANUARIE
— E răpit Geoffrey Jackson, ambasadorul Angliei în Uruguay.

11 IANUARIE
— Vizita la Sofia a delegației de partid și guvernamentale a R. S. Cehoslovace condusă de Gustav Husak.

12 IANUARIE
— Vizita lui Aldo Moro în România.
— România și Togo stabilesc relații diplomatice.
— România devine membră a Băncii Internaționale de Investiții (la care participă țările C.A.E.R.).

13 IANUARIE
— Nikolai Podgornii în vizită la Cairo.

14 IANUARIE
— Începe la Singapore Conferința Commonwealth-ului.

15 IANUARIE
— Inaugurarea Complexului hidroenergetic de la Assuan.

16 IANUARIE
— Giovanni Bucher, ambasadorul Elveției în Brazilia, este eliberat de răpitori.
— București : Semnarea unor acorduri economice româno-mongole.

18 IANUARIE
— Paris. A treia sesiune a Comisiei guvernamentale româno-franceze de cooperare economică și tehnico-științifică.

19 IANUARIE
— La Helsinki : convorbiri Jenö Fock-Ahti Karjalainen.

20 IANUARIE
— București : Semnarea unui acord economic româno-polonez.

21 IANUARIE
— Reuniune C.A.E.R. la Moscova.
— Paris : a patra conferință de presă a președintelui Pompidou.
— A 50-a aniversare a Partidului Comunist Italian.

22 IANUARIE
— Washington : președintele Nixon prezintă „Mesajul asupra Stării Uniunii".

25 IANUARIE
— Răspunsul guvernului român la Aide mémoire-ul guvernului finlandez în problema conferinței europene.
— Consiliul de Stat ratifică Tratatul româno-polon și Tratatul româno-bulgar.
— Gustav Husak și Lubomir Strougal la Moscova.
— Willy Brandt la Paris.
— Lovitură de stat în Uganda.

26 IANUARIE
— Biroul Politic al C.C. al P.M.U.P. discută sarcinile actuale ale organizațiilor de partid.
— Stația sovietică „Venus-7" se instalează pe Venus.

29 IANUARIE
— Congresul Partidului Socialist din Chile.

30 IANUARIE
— București : Semnarea unui acord economic româno-cehoslovac.

31 IANUARIE
— Lansarea navei „Apollo-14".